

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنِّي عِبَادًا مِّنْ بَيْنِكَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَرَبِّهِ الْمُسْتَظَلِّ وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالِدَيْهِ لَكُمْ خَيْرٌ لِّعَنِي وَمَنْحُو عَلَى مَلَوِّجِ الْبِدِينِ الشُّبَّانِيَا وَرَفَعُوا عَلَيَّ مَرَاتِقَ الْوَلَمَةِ الْعَسْوِي دَقَارًا قُوْرًا عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :۔۔ قول شامست الله پاك لره چه پروردگار دجهانونو دے . هم اول دے ، هم آخر دے ، هم ظاهر دے ، هم باطن دے . قول مخلوقات عرش ، هرة جودیه او یو وزیرے ، هروج اولوند خیز او هغه قول اشیا چه جُودین پروردگار پیدا اکری دی . او وجود کتبے ئے راویستے دی . او خواریه کپے ئے دی . دا قول دانته پاك شناخون دی .

تل صفت الله پاك لره ، چه بنی آدم ئے پیدا آکے . بیائے درست گئے او په اندازه ئے کئے . بیائے ورته هدایت اړکے .

او وئے وژنه او ژوند سے ئے کئے . وے خندوؤو او وئے ژوند په بعضوئے زیات رحم او کړه او بعضو ئے رسوا کړه چه هم خور و وگه دے ، هم غنپو وگه دے . خوگ ئے نیک بخت کړه او خوگ ئے بد بخت . د بعضو ئے بخشش لرے کړه او بعضو ئے پرېس بنا د کړل . هغه الله چه د هغه په حکم غرونه کړه معجون کک دی . او زیکه پرېس قرار بیا موندکے دے . او غور بید لے فریش دے .

هغوگ دانته درحمت نه نا امیدانه دے . او هغوگ د هغه دستخی فعل او امر نه پرېس نه دے . هیهاله د هغه د بندگی نه عارت وړئ او هغوگ د هغه درحمت د دائرے نه بهرنه دے . هغه په هغه ټولو خیزونو موصوف دے چه د هغه ئے په مخلوقاتو مهربانی کپے دی . او هغه له شکر دے چه دهر آفت لرے کوککے دے .

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه وی ، چه په مخلوقاتو کښ پرگزیدنه او موجوداتو کښ چپاله دے . دا څه نبی دے چه چائے پیروی او کړه نو هدایت ئے بیا موند او چا چه ترے مخ دا وړلو ، نو کمره او مرتد شو . دا څه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو . او دنیا کښ زا هد ، او رفیق اعلی ته راغب وو . دا څه رسول چه د هغه په تشریف اوړی حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه . قول سلامونه ، رحمتونه

او برکتونه د په بیایا په نبی علیه السلام ، د هغه په آل ، اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او ټولو اولیو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی ، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

مونږ الله پاك ته په عاجزی سره رجوع کوو ، چه مونږ رب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندوگه ، ژوند دے کوککے او هر کوککے او جُودین نه د تکلیف لرے کوککے دے . دا قول نعمتونه دانته پاك د مهربانی ، بخشش ، فضل او احسان په وجه دی . چه قول ، فعل ، په پته ، خرگنده ، سختی او نرمی کښ همیشه جُودین حفاظت کوی .

الله تعالی فقال لیا یزید (چه هغه غواری هغه کوککے دے . په هر هغه علم دے . هغه چه د خلقونه پتیا دی هغه ته خرگند دی . دلغز شونو او عباداتو په احوالو خبردار دے . د حاجاتو اوریدوگه او قبولوگه دے .

د حمد و صلوة نه پس د خدای تعالی نعمتونه په بنده یا نو فراوانه دی . الله پاك فرمائی ، که تاسو الله تعالی نعمتونه شمیرل او غواری نو شمار به ئے نه کپے ئی . او الله پاك فرمائی : « هغه چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه دانته پاك درکړی دی ؛ نو نه زه ، نه هماغا زړه ، او هماغا ژبه دا توان لری چه دانته تعالی نعمتونه شمار کپے شی . او نه پرے عقل ، ذهن او زړه احاطه کولے شی . او نه ئی .

د بیان طاقت لرے شی .
مجمله د هغه خیزونو نه ، چه د هغه د اظهار د پاره الله پاك هماغا ئے ته قوت ورکړه ، او د ئې نه خبری له ، او د هغه د لیک د پاره کویتو له ، او د کویتو نه قلم له ، او د قلم نه کاغذ له ، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه هماغا په زړه کښ راغے ، چه زه ئے دانته پاك په فضل و کرم د حق د طلبکارو د رهبرۍ د پاره د زړه د قالب نه بهرته را وکارم .

مقاله (۱) تسلیم ، قضا او قدر
د مؤمن د پاره هر حال کښ دادرے خیزونه لازمی دی . یو دا چه داوامر الهی تعمیل کوی ، دویم دا چه د منتهیاتو نه بچ اویسی . او دریم دا چه په قضا و قدر راغی وی . نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دادا چه په هغه حالت کښ هغه د دے خیزونو نه خالی نه وی نو پکار دی چه سره زړه کښ د دے خبر و کککه اراده لری . او نفس ته همیشه د دے تسلیم وړ کوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ دے خیزونو سره مشغول ساتی .

مقاله (۲) اتباع سنت او رد بدعت
د سنت پیروی کوی او د بدعت لارمه اختیار وکړ . د

خله د خدای تعالی دا حکامو تعمیل .
عنه حرام کارونه چه د هغه نه شریعت منع راوې دے . د

اللہ اور ہفتہ دروسل حکم مئی۔ اود ہغوی نافرمانی مہ کوئی۔ اللہ پاک یوگرتی اوہغوک ہفتہ سوا شریک مہ جوئی اود ہرعیب نہ مہ پاک گرتی۔ اسلام رشتیہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اوابادہ مہ کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساق اوشک او گمان کین مہ پریوئی۔ د صبر نہ کاراخی۔ د حق بہ اطامت جمع کیری۔ اودلہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ دفضل سوال کوئی۔ اود لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یول سوا د دوستی، محبت اور اوداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اود اوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساتی۔ مہ کین مہ پروائی مہ کوئی۔ گئی بہ دے بہ ککرتی۔ د خپل پرووکار د ذکر اوعبادت بہ کالی خان بناشتہ کیری۔ مہ اتقاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسلی اود ہفتہ پہ د توجہ کولونہ مہ اری۔ بہ توبہ وبتکو کین ہفتکھ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا ہستہ دے۔

کہ دے نصیحتونو عمل اوکری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دریاندے رحم اوکری۔ اونیک بخت شی۔ د دوزخ دعداب نہ چر شی۔ د اللہ تعالیٰ دیدار او قرب مونسپ شی۔ اود جنت پہ بولو نصیحتونو بناد شی۔ او پہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورلی وی۔ اوحورے بہ وی۔ او قسم قسم خوشبوئی، او خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ اود بولونہ زیادتہ خوبیدہ خبرہ دادہ چہ پیغمبرانو۔ صدیقانو۔ شہدانو اوصالحانو سوا بہ علیین کین عزت او بزرگی بیاموئی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء اوزمائش شمرہ

ہرکھ چہ سختی کین بہ بندہ دازمائش وخت راشی نواول پہ خپل قوت دھے د علاج کوشش کوئی۔ خود کخپل کوشش کین کامیاب نہ شی۔ نوبیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملاتو کین دبا دشانو منصبدارو، اومالدارونہ، او بہ امراضو کین دطیبیا نو نہ۔ خود کہ دغہ ذریعہ ہم بیکارہ شی۔ نوبیا دغا، زاری او شاہ صفت سوا خپل خدائے تہ راجع شی۔ خود ترومہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخپلہ رفع کوئی۔ بیاد مخلوقاتو نہ مدد خواہی کہ ہغوی کین د حاجت روا بی خہ درک موی او خدائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کہ چہ دے دھر طرف نہ نائی۔ شی نوبیا مہ اختیارہ خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتو نو دیاہی پہ عاجزی شی اود خوف ورجا کیفیت پرے خویشی او چہ اللہ تعالیٰ مہ ہم دعا زہ قبول نہ کری۔ نو دے د بولو ظاہری اومادی اسبابو نہ نا امیدہ شی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اود توحید

اسرار پہ کشف سوا ظاہر شی چہ دے د دنیاوی علاقوار اسبابو نہ لاس پہ سرشی اود فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح پہ شان باقی پاتے شی۔ دے وخت کین د دے نظر تسلیم اورضا کین پہ خدائی افعالو وی۔ اوصاحب یقین موحد شی۔ د یقین پہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اوری، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ ویی اود ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو بودا مہ ہستی مہ پہ نظر کین نہ راخی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، وکر و اخستلو، پراستلو بندو، لو، مرگ او ژوند عزت اودلت، مالداری او محتاجی، د صحت اوبیماری عجاز او محتاروی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی پہ غیر کین۔ یا مہ دے غاسل پہ لاس کین۔ یا غونہ و سکے د چوکان سوار پہ چکین وی۔ اوس د خپل ژوند د بولو معاملاتو محتار کل صرف اللہ پاک گرتی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د بوسے وضع نہ پاتے تہ اود یوفعل نہ بل تہ اودے راوے شی۔ خود د خان یا غیر پہ حق کین د خہ حکم او حرکت قدرت نہ لری۔ اوس د خپل پروردگار پہ ارادہ او فعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوریو، او کہ پہ خہ خبرہ پوہیدلا، ہر خہ د خدائی پہ ارادہ کوئی۔

اوس ددک علم د خدائے د علم نہ دے اود ددک کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ د ہفتہ د قرب نہ نیک بخت اود ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطہین دے۔ د ہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ اود دنیا اوعقل کین د ہفتہ پہ دودد کوشعالمہ۔ د تسلیم اورضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اود غیر اللہ نہ لاس پہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب او وصل ارض و مند دے۔ د ہفتہ پنا لہوی اود عشق او محبت رشتہ مہ خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ او محکم دے۔ پہ ہر معاملہ کین ددک توکل پہ خدائے دے اود ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایتنا حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہ پرتو لہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پہ عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموئی۔ اود ہفتہ د قدرت د نا اشنا رازونو نہ اگاھی حاصلوی۔ او خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ پہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ یا د ہفتہ پہ نعمتو نو شکر اوباسی۔ د ہفتہ ثنا صفت کوئی۔ او دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۴) فنا فی اللہ اوحقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ شی نو بہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ او چہ خواہشانو نہ کنارہ کش شی۔ نوستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونہ شی۔ او چہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرے۔ اور رضا بقضا ہے۔ نوستا د تقدیر پر یک
 کہیں بہ دخداے تعالیٰ نہ د خیر اور برکت سوال کو لے شی۔
 دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکین ژوندے کری
 اور دے ژوندون بہ بیاموے۔ چہ دھے نہ پس سرک
 نشته۔ اور دے غنی بہے چہ دھے نہ پس محتاجی نشته
 اوپہ دے نعمتون بہ بنادے چہ دھے نہ پس تکدستی
 نشته۔ اوپہ دے راحت بہ محفوظ ہے چہ دھے نہ پس
 پریسانی نشته۔ اوپہ دے خوشحالی بہ خوشحالی ہے چہ د
 دھے نہ پس غم نشته اوپہ دے علم بہ موصوف ہے
 چہ دھے نہ پس جہل نشته اوپہ دے امن کہیں بہ ہے
 چہ دھے نہ پس خوف نشته اوپہ دے عزت بہ عزت مند
 ہے۔ چہ دھے نہ پس ذلت نشته اوپہ بارک الوالی کہیں
 بہ دے قرب حاصل کرے چہ دھے نہ پس بعد اریے ولے
 نشته او دے ترقی بہ اوکرے چہ دھے نہ پس تزل نشته
 اور دے بہ روند ہے چہ دھے نہ پس سپکاوے نشته۔ او
 دے بہ پاک ہے چہ بیابگنا ہونو کین ککر نشے۔
 چہ دے مرتبہ بیاموے، نو دغہ وخت بہ د اللہ تعالیٰ
 محبوب اوکرے اوچہ خلق د ثنا صفت کوئی۔ نو تہ بہ پہ
 رینتیا دھے جوگہ ہے۔ تہ بہ دروحانی امراضود پارہ خیل
 بود دے لوئے اکسیر ہے، چہ خلق بہ ستاد باطنی صفا تواد
 اوچے مرتبہ پیژندون نہ عاجز وی۔ او دے یوسہ مشلہ

فتوح ۶۶ العیب

بزرگ بہ ہے چہ خوک بہ دے سیال نہ وی۔ دے حالت
 کین بہ تہ دھر رسول، نبی اوصدیق وارث ہے۔ پہ تا بہ
 د ولایت انتہا وی او د فیض حاصلود پارہ بہ تالہ ابدال
 راخی۔ پہ تا بہ دخداے د مخلوق مشکلات حل کیری۔ ستا
 پہ دغا بہ درحمت باران کیری۔ ستا پہ برکت بہ پتی شتہ
 کیری۔ او یوتی بہ زرخو تیری اوستا پہ دغا بہ خاص وعام
 بادشاہ اور عیبت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او
 بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیری۔ اوستا د احکامو او
 ارشاد تواد اطاعت نہ بہ ہے بلہ چارہ نہ وی۔
 خلق بہ دلرے لے خایونو نہ تالہ راخی او دخالقا کائنا
 پہ حکم دھراکے نہ ستا پہ خدمت کین خجے محتات،
 تقدی او غلہ راوری۔ ہر حالے بہ ستا د بنو صفات او اوچتو
 اخلاقو چرچے وی او بول خلق بہ ستا پہ تعریف نہ میری
 ستا د لوبی اوشان متعلق بہ پہ دو ایماندارو کین ہم
 اختلاف نہ وی۔ اے پاک صنتہ! اے نیک بختہ! اے پہ
 بارگاہ خداوندی کین مقبولہ او اے دوع انسانی سرتاجہ
 دینارونو او خلکونو بولو خلقو کین پہ تا د اللہ فضل دے
 او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔
مقالہ (۵) د دنیا د فتنونہ کنارہ کشی
 ہر گھہ چہ تہ د دنیا زیب وزینت، مکرو فریب، ہلاکتی
 لذات پہ ظاہرہ بنہ اوپہ باطنہ خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۷ العیب

بے وفائی، عہد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او دین
 نو دے او گنہ لکہ چہ خوک صحر کین اودس مانے تہ
 بریند ناست وی۔ چہ بول بنکاری او بد بوئی لے خورہ شوک
 وی۔ نو تہ دھے دشوم گلا نہ سترگے پتے کرے۔ او بد بوئی
 نہ لے پوزہ بندہ کرے۔ دغہ رنگ تہ د دنیا دار و خلاقو دھونک
 دگناہ د ککر ماحول نہ او دھنوی د خواہشا تو بد بوئی
 نہ حات محفوظ کرے۔ د پارہ ددے چہ ستا د روح فطری
 پاکیزگی منانغ نشی او تہ د دنیاوی افاتو تہ خلاصیہ بیاموے
 د نیا چہ ہر خوبصورتا قسم کین وی۔ ہغہ بہ ضرورہ
 تانہ درسی۔ او تہ بہ ضرورہ دھے نہ فائدہ موے۔ پہ
 دے وجہ ستا د دنیاوی ضروریاتو نشویش بالکل فضول
 دے۔ اللہ پاک خیل برگزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم تہ
 فرمائی: «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
 زُخْرًا أَلْبُوسًا أَلْبَسْنَا لِتَفْتَنَهُمْ فَيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 أَتَلْبَسُ» (د دنیا ظاہری مال و اسباب چہ مونز کھارونہ
 و کرکے دے، پہ ہغہ نظر مہ اچوہ حکمہ چہ دے خیزونو
 نہ مقصد کنارہ پہ فتنہ کین اچول دی۔ اوستا د پارہ دیورہ
 درکھے رزاق بہتر او پاند ار دے۔)
مقالہ (۶) د توحید رائی
 د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو پہ احترام کین خیل
 خواہشات اولذات فنا کہ حکمہ چہ دے صل سوا پستا

فتوح ۶۸ العیب

پہ زہر کین د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق ہا اللہ
 د مضبوطو دیارہ فاسق او غافل خلقو سورہ قطع تعلق ویر
 ضروری دے او د خیلو خواہشا تو د فنا کو یو علامت دا
 دے۔ چہ دفع نقصان، شر او ضرر، دنیاوی آسیا بود
 جد وجہد بولو معاملاتو کین پہ خیل ذات د تکیہ پہ لگائے دا
 بول امور کئی طور سورہ اللہ تعالیٰ تہ سپرد کرے شی او قاضی
 المعاجات او کھتے شی۔ خداے تعالیٰ مختار کین نہ کنول اوپہ
 نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خداے تعالیٰ پہ ماضی
 حال او مستقبل کین دخیل بندہ دامور او معاملاتو کینل رے۔
 دھنہ دا نگرائی او ذمہ داری ہغہ وخت ہم وچہ تہ دمور
 پہ خیبہ کین وے او بیا چہ دمور پہ غیرہ کین دے پئے
 رودل۔
 دخداے تعالیٰ د ارادے پہ خاطر د خیل ارادے د فنا
 کولو یو علامت دا دے، چہ تہ دھج خواہش قصد نہ کوے
 حکمہ چہ خدائی ارادہ کین سراسر خیر او بہتری دے اوپہ دے
 کین ستا قصد کول ہم شوک او گنہ۔ د نفسانی خواہشا تو د
 نفی نہ بہ د اللہ تعالیٰ فعل پہ تاجاری شی او د افعال الہی
 نافذ کین و سرہ بہ ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ ذریعہ
 بہ دے مطہین شی۔ سینہ بہ دے فراخہ او کشادہ شی۔ غز
 بہ دے روپناندہ او پر نور شی۔ اوچہ د تعلق ہا اللہ روحانی
 توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نہ بہ تیارہ

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغونہ وی۔ پروکار عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ اور دے علم اور عرفان بہ برکت بہ دہ سلف صالحین اور برگزیدہ عارفانہ مقاماتو تہ رسوی۔ بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تا کہیں بہ ذاتی خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو تہ بہ پاک شے۔ ستا زبہ بہ توحید کیں داسے فنا شے، چہ د خدائے د ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے تہ اورے نواتہ بہ دکراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے تقالی افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتوی نفسانی خواہشات او بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او بہ زور تو کیں د ربانی ارادہ دکامل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! اور فرمایا دی اللہ پاک زہ ہفت خلقتو۔ دیر قریب ہم چہ د ہفتوی زور نہ خما بہ وجہ شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تقالی قرب تر ہفتے حاصل تہ کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادہ کیں فنا کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے نو بیا بہ تا اللہ تعالیٰ د تھے سرہ زرعون کری او تہ بہ د نوسے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ دشرک محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "اَنَّا صُنُّكَ مُنْكَسِرَةً الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلو تہ دیر قریب ہم) دہ معنی وی۔ حدیث قدسی کیں راجی "خما مومن بندہ د ذکر اوصادت پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

بہ دے حدیث نہ مطلب داسے چہ بندہ عبادت کو او کیں د قرب الہی داسے درجہ حاصل کری، چہ خلقتو او عارفانہ علاقو۔ منقطع شے۔ اور ہمتن خدائے تہ داسے متوجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو، حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تقالی د اطاعت نہ بل خہ کار تہ اسی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کلن صرف د خدائے پارہ وی۔ اور ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی نہیں اتحاد او حول لوشے۔ اسے مقیدہ سرخیا کرے۔ اور کتابت اور تولو چوانو امتون اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرہ چہ فرمایا دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د خدائے پلا کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ مایوا اللہ علاقی خفے شے۔ نہ دا چہ خدا ہی او وی سو پو شے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب دیر لہ فاضل عالم ربانی وف۔ د ہفتوی نشان نہ دا خبرہ دیر او چہ ہہ چہ د اسے خبرہ ہفتوی تہ مشوب کرے شے نو کوم کوم ملانے چہ دے کتاب کیں دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دے دے۔ کوم چہ مستوحیات ۵۰

مانتہ دیر محبوب شے۔ او دکامل ربط پہ وجہ زہ د ہفتوی و شہ چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفتے سرگے شہ چہ پہ ہفتے لیدتہ کوی۔ زہ د ہفتہ زہ بہ شہ چہ پہ ہفتے خیرے کوی۔ زہ ہفتہ لاس شہ چہ پہ ہفتے ہفتہ بزل کوی۔ زہ د ہفتے پیسے شہ چہ پہ ہفتے ہفتہ کرخی۔ نو فنا ہیجہ حالت درے نہ بل نہ دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔ خلق یا نیک وی یابد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک شے یا بد ہر کلمہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔ او خپل امیدوند بہ ہفتوی سرہ نہ تہے۔ او د ہفتوی د شہ نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ تقالی باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شہ نہ ممکن و۔ چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شہ د اللہ پہ اختیار کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شہ نہ بے خوفہ کری۔ او خیر او برکا تو کیں بہ ستا د پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ تہ د ہر خیر محل، د ہر نعمت مرجع، د ہر نور سرگز او دھرامن سرچہ شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس اولیاء اللہ خپل منزل بیا مومی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ کیں فنا کول د تولو تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ۔ د دے وجہ نہ د دوئی نوم ابدال شو۔ د دوئی پہ نزد حق پہ ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہان کہہ پہ ہیرہ جہد و بیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے خہ بے اعتدالی اوشی، یا د کید و احتمال وی نو اللہ تعالیٰ پرے دوی خبردار کری او دوئی ترے منع شے او توبہ او استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ ہیجوںک معصوم نہ دے۔ فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی کیں د خدائے برگزیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کید شے چہ ہفتوی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔ خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتوی د دغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتوی لے ہفتہ وخت پہہ شجافی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار
د نفس د یابدونہ آزاد شہ۔ او د دے پہ متابعت کیں د خلیہ ہستی د سرارو نہ بیگانہ شہ۔ خیلہ ہرہ معاملہ ہی خورسوسہ سبب پروردگار تہ اوسپارہ او خیل زہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولوحکم کوی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ خائے مہ و رکویہ۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کویہ۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدونہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ و احکام الہی اتباع کویہ۔ اودہنہ دمنہیا تونہ پریہر کویہ۔ د خدا کے مقدرات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک دہنہ شریک مہ جو پودہ۔ ستا ارادے اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکویہ۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہنہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوی۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جو پ نہ کوی۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پہ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین یوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اور ماخ د مشق دہے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذرہ ہے۔

اے نبی! تا ہنہ سوسے نہ دے لیدے، چہ مہ جس

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ کترہ۔ دہنہ پہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کویہ۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہیٹکہ۔ نا امیدہ کیریہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسوہ حسستہ اختیار کویہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خائے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تونہ تعیل کیرے دے۔ داخو دظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا خدائے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما بہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو دپارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدائی نہ مغفرت خوہنتلو: او خیز روایتونہ کین دسل خلہ مغفرت ذکر دے، نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ دیو حالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اودشہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازل عبودیا موند کول۔ نورائی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اودکشف او معرفت ہر دوئم حالت بہ اول حالت تہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکھ حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار وٹیلو کھکھ چہ

فتوح ۴۳ الغیب

نسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی، نو د اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کھ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جو پکے او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کویہ۔ پہ ارام مہ کینہ۔ د خدائے نہ ویرہ او کترہ۔ بے خوفہ کیریہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کیریہ۔ غافلہ کیریہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنہ خیل ذات سرہ مہ منسوب کویہ۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی او کترہ بیا کویہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پتہ ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کویہ۔ پہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی حکمہ چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو دا حوالو مخلوق ستر تذاکرہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو د اللہ پاک بخشش او کترہ۔ اود خدائے نہ د شکر د توفیق اود زیارتی سوال کویہ۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا دپارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوی یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ پہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک پہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۴ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن دپارہ اکسیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین دیندہ دوہ لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبراث پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوال چہ دسہو او نسیان اودعہن د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ دخیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین را کیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدائے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کپے شوے۔ روہیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ آگاہ کیرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبے او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بل کراہی الہی کین انصاف او کترہ۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا كُنَّا لَنَعْلَمُ لَنَسَا وَ تَزَكَّيْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (اے ربہ حمد توبہ مونہر پہ خیل حان ظلم او کویہ۔ کہ تہ مو اونہ بخنیے اور رحم ربابان دے اونہ کپے نومونہ بہ د زیان کارانہ نہ شو)۔ نو د توبے او استغفار پہ برکت پہ ہنہنہ د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ او شوکہ چہ دے

صفا تو ذکر پہ وضاحت سرا موجود ہے۔ اور ہفتہ دخیلو بند یا نو پہ غیاث کو کیں دے صفا تو ظہور فرمائی۔ دا اولیاؤ او ابدالو پہ کشف اور مشاہدہ او افعال کو کیں دا اللہ تعالیٰ داصفات دایسے عجایب راکر گند کری چہ عقل او فہم مغلوب کری، رسومات او عادات فنا کری۔ او انسانی حواس کو کیں دہشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کری۔ دا اللہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوحنا لانی او بل جمالی۔

خدائے تعالیٰ دجلال ظہور داسے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ راشی۔ او دجسم پہ اعضاؤ دو پرے آثار راکر گند شی۔ لکہ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیث کو کیں روایت دے چہ دوئی دبیٹے مبارکے نہ بہ مانخہ پر وخت کیں ددیگ دیشید، وہ شان آواز راختلو جگہ چہ وَاغْبُدْ رَبَّكَ كَاتِبُكَ تَرَاهُ (دخیل رب عبادت داسے کوہ، لکہ چہ تہے ویسے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ دجلال او جبروت مشاہدہ کرلہ۔ او اللہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ دحضر موسیٰ علیہ السلام دجلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذبہ کیں دے دخیل ورور ہارون علیہ السلام زبیرے لاس وردا چولو۔ او دا دھوئی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پرے شاہد دے۔ دغہ شان دجلال او جبروت دحضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفا روق

اللہ تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او دجمال دتر و پہ اضطراب بنہ خبردار دے۔

دغہ وجہ دہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ دحضر بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان او کہہ چہ ذکر او مانخہ کیں راحت بیاموو۔ دحضور صلی اللہ علیہ وسلم دپارہ موغز پہ دے بنا دقبا او درج راحت وؤ۔ چہ دکامل استغراق پہ وجہ بہ نبی علیہ السلام تہ دمانخہ پہ دوران کیں دجمال الہی مشاہدہ حاصلید۔ پہ دے وجہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ خُما دسترگو او زرق آرام پہ مانخہ کیں دے۔

مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کیں شک نشتہ، چہ ستا نفس دا اللہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہتاو، لڈا تو، اسپا بو، ضرور او تکبر دے لارے نہ بدراہہ کرے دے۔ جگہ چہ دا خیزونہ دانسان مزاج سرا اخیٹے شوے دی۔ نو کہ تہ دا اللہ د اطاعت او فرمانبرداری دپارہ د نفس مخالفت تہ تیار شے۔ نو دا بہ ستا طرف تہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔

د نفس دجہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی دتبیوت مقام تہ اوریسی او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیور دے اوشی۔ دکاشتاو ٔول اشیابہ ستا تابع شی اوستا

احوال او تسلیم اور رضا کیں دے۔ شاہی محل دد اخلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) او دھے خائے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نو خنگہ چہ مونز ذکر او کہہ۔ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور کو کیں د رومی نہ زیات تابعدار اوسہ۔ جگہ چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نو خظرو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اور سے بؤدھتہ نہ داحوال او مقاماتو دھیج حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ جگہ چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یونا شکر گزارہ سپے پہ دنیا او عقلی دواپرو کیں ذیل کو ی۔

جنگہ چہ محکبیں ذکر اوشو تہ ذکر فکر او عمل صالحیہ جد وجد کیں مشغول اوسہ۔ چہ دایسے بلند مقام تہ اور چہ دانہی او ابدی وی۔ او یاد سائے چہ ہفتہ مقام دا اللہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول او فعل نہ ظاہر ہین۔ دے مقام نہ غفلت اوسے پروائی ہرگز مہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرا دغلنت قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ د پارہ دی او مقامات دابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) دا اللہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاہدہ دا اللہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کیں دہفتہ دجلالی او جمالی

د حالاتو تہ ہم منتول دے۔ چہ دخیل ذات دپارہ نہ وؤ بلکہ دحق او توحید دپارہ۔

ہرچہ دجمال مشاہدہ دہ نو دا پہ زہور نو او مزاجونو کیں دخدائے رحمت، رحیم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او دسخا د صفا تو ظہور دے۔ چہ دقریب خدا وندی پہ وچہ پہ بندہ تجبی خورجو ی۔ دا اللہ تعالیٰ دصفت جمالی عظیم ترین مظہر دحضور صلی اللہ علیہ وسلم ہستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ تہ ہرید خواہ سرا بنہ کرے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ تہے راحت رسوے دے۔ ہر بدگوسرے دعبت سلوک کہے دے۔ او استھائے داچہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت تہ خپلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی وں کرے۔ "لَا تَدْرُؤِبْ عَلَیْکُمْ اَلْیَوْمَ (نن درخ پہ تاسوھیج گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینلی بی) دحضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، دامت پہ دیرو اولیاؤ ابدالو کیں ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔

اللہ تعالیٰ دخیل جمال دمشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیور وکرے دے) او ٔول عمر تہ ہونو پہ دے نعمت پناد کرے دی۔ دپارہ دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کیں ددوکی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دجہی او فراق پہ خفگان کیں د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے راشی۔ نو

خدمت اور تعظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھے شوق
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا ئے تعالیٰ فرمانبرداری
 نو دنیا دھنہ فرمانبرداری وی۔ اللہ پاک فرمائی: "کائناتو کین
 ہیچ چیز دا سے نشہ چہ د خدا ئے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسو د هغوی پہ ثنا پوهیڑی نہ! او اللہ پاک فرمائی:
 "ما آسما نونو او زکے تہ او وے، چہ تاسو حُما فرما برداری
 قبولہ کریں۔ کہ خوبہ مووی او کہ مونہ وی خوبہ۔ نو
 هغوی او وے اچہ اے خالق کائناتہ! مونہ ستا فرمانبرداری
 پہ سر سترگو قبولو۔

مکملہ بندگی، د نفس دنا کارہ خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیچی۔ پہ قرآن کریم کین دیر بھایہ راغے دی چہ نفس
 اشارہ (هغه نفس چہ انسان تہ د بد و کارونو ترغیب و رکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نہ گمراہ کوی، حدیثا قدسی
 دے۔ چہ حضرت داود علیہ السلام تہ اللہ پاک او فرمائیل
 "چہ د نفس د خواہشاتو پیروی ہیچرے اونہ کرے۔ حکمہ چہ
 زما پہ زکے کین د نفس د پیروی نہ زیات دفساد خیز بل
 نشہ۔ او د حضرت با یزید بسطامیؒ متعلق یوحنا یثعور
 دے چہ هغوی اللہ پاک خوب کین اولید، نو عرضے او کہ
 چہ یا اللہ! تا تہ د رسید و کومہ لارہ دہ؟ نو اللہ تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریدہ او مات راخہ
 حضرت با یزید فرمائی: دے پس مانکہ د مار د پوت خپل

نفس پہ خائے پرینود؟
 غرض داچہ ہر حال کین د خواہشات نسان نہ ہیچ
 د خلاصی باعث دے۔ نو کہ تہ متقی او پرہیزگارے۔ نو د
 حرام مال نہ او د مخلوقاتو د خوف او خدے تہ نہ دہ او کرے
 او د مخلوقاتو پہ خائے خپل امید ونہ خپل خالق سزا اوتڑے۔
 او د زکوة، صدقے او نڈرائے پہ طور ہم د مخلوق نظر
 مہ کوی۔ بنہ پورہ شہ چہ درزی او روزئی بول امور د فاعل
 فعل اوتد بیر سزا پہ ظہور کین راخی۔ او فاعل اوتد بیر
 اللہ تعالیٰ دے۔ خو سزا دے د مخلوق د طرفہ د سعی،
 محنت او کوشش اصول ہرگز ہیروں نہ دی بکار۔ د پارہ د
 دے چہ تہ د جبر تہ فریقے (دوی دے خیرے قائل دی)
 چہ فعل کین د بندہ مطلقاً دخل نشہ) د عقائد و ستہ
 خلاصے بیا موے۔ او دا ہم مہ واپہ چہ د مخلوق پہ افعال کین
 د خدا ئے قدرت او اختیار ہیچ دخل نشہ او بندہ دھر
 فعل او ارادے خپلہ مختار او مجاز دے کئی دے عقیدے
 بہ تہ کا فر شے۔ او قدر یہ فرقہ کین بہ را شے۔ بلکہ عقیدے
 درستہ کرے۔ او دا او واپہ، چہ د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خد اوندی نہ دی چہ د هغه د تحصیل حکم د پارہ
 "کین یللا نسان ماسعی" یعنی د مخلوق طرفہ سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کین دے مثالونہ
 وارد دی۔

احکام خد اوندی نہ تجاوز مہ کوی۔ حکمہ چہ دھنہ
 احکام پہ بول مخلوقات طوعاً و کرہاً ز یہ خوبہ او ناخوبہ
 یعنی ہر حالت کین) حاوی دی۔ د احکم الحاکمین پہ موجود
 کین پہ ہیچ یوامر کین حاکم مہ جو پریدہ۔ ستا حاکم کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ دے۔ کہ ستا زریکے خہ خیال یا
 وسوسہ تیرہ شی۔ یاد الہام کیفیت محسوس کرے نو هغه د
 قرآن او حدیث پہ معیار او سنجوے۔ کہ قرآن او حدیث کین
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسہ، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو د اے خبرے د خپل قلب او دماغ
 نہ لیرے کہ او مخ تہ واپرے۔ حکمہ چہ د اے ویتوے د
 شیطان د طرفہ وی چہ پہ قسم قسم بیکل صورتونو کین
 ئے انسان تہ را وپا بندے کوی۔

کہ ستا خیال او وسوسہ د قرآن او حدیث ترخہ جائز
 او مباح وی او د حرمت پکین ہیچ شہ نہ وی۔ نو بیا ئے
 بلا تامل تعبیل او کرے حکمہ چہ دے کین دگناہ خد شہ
 نشہ۔ بلکہ دحلا لوغیزونو خورل، خنبل، نکاح، بنہ
 لباس، چا صالح سزا ناستہ پاستہ، د بیت اللہ شریف
 حج، دگنہو، یتیمانو او غریبانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونہ واخلہ۔ پہ دا سے الہام زری سکون او اطمینان
 بیا مووی۔ او فطرت دے تائید او تصدیق کوی۔ د افعال

الہی او امر الہی د تعبیل د پارہ اللہ تعالیٰ خپلہ د بندہ
 فاعل شی او دھنہ مدد او نصرت کوی او هرکله چہ فعل
 خالصتہ د حق د پارہ پاستہ شی او تاتہ د تائید حق مقام
 حاصل شی نو بیا کہ تاتہ خہ فتنہ پینہ ہم شی، نو د هغه
 دشر نہ بہ د خدا ئے پہ امان ساتی حکمہ چہ اللہ تعالیٰ
 پہ خپل مشیت او فعل چالرا سزا نہ ورکوی بندہ تہ عذاب
 پہ امور الہی کین د دخل ورکولو پہ وجہ ورکولے شی۔
 کہ تہ د ولایت خواہان ئے (خدائے) د یہ مونہ قبول
 دے نعمت پیرنا ونہ او کوی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کرے۔ او دا مریخ پہ پورہ طریقہ تابع شہ۔ او دا مری
 حق پیروی پہ دودہ قسم دہ۔ رو سے قسم داچہ دلفشا
 لدا تو د پیروی نہ منع شے۔ فرانس ادا کرے او خپل ظاہر
 او باطن دگناہونو نہ محفوظ کرے۔ او دو نم قسم داچہ
 د خدائے کوم احکام د الہام یا القاء پہ طور ستا پہ زری
 وارد کیری۔ د هغه اطاعت پہ پورہ احترام سزا او کوی
 او د خدائے تعالیٰ دو وقتاً فوقتاً مشورونہ غفلت او ذکر
 د باطنی امر پہ هغه مباح کارونو کین ہم بیا موندے شی
 چہ د هغه متعلق شریعت کین خہ حکم موجود نہ وی۔
 پہ داشان چہ نہ خوهنہ ممنوع وی۔ او نہ دوجوب حکم
 لری۔ او دے کین بندہ تہ اختیار ورکے شہ دے۔
 خواہ کہ دا پہ تصرف کین راوی، او کہ نہ ئے راوی۔

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سربلہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے شیر متعلق استخارہ اوکری اور حکم
 رقی پہ انتظار کین شی۔ اوہرکہ چہ حکم بیاموی، نو
 دھن مطابقی و تصرف کوی۔ اوپہ دا سے حالت کین و
 د بندہ قول اعمال، حرکات اوسکات د الله تعالیٰ د
 طرفہ نہ وی۔

دکوم شیر و نوحکم چہ شریعت کین موجود دے
 ہنہ و د شرح پہ رو سرکہ، او دکوم شیر و نوحکم چہ
 شریعت کین موجود نہ دے، صفہ و داستقارے پہ
 ذریعہ پہ خاکے راویکے شی۔ دلته بندہ بیا و اہل حقیقت
 د مقام نہ شی۔ اوہنہ پہ اولیا و کین شیعہ شی اوکے
 تہ د حق الحق۔ یہ حالت کین تہ چہ پہ ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالیٰ غیبی
 اوگنہ۔ حکم چہ دا د ہنہ ابد الوحالات دے، چہ دھن
 زہونہ د عشق و محبت نہ مات دی۔ ہنہ موجدین دی
 عارفان دی۔ صاحب علم او عقل دی۔ دوی دامیران آقا
 د خلق خدا پیشوا او نگہبان، د حق ناشین، خاصان او
 مہبان الہی دی۔ نو پہ دے مقام دامیری دادہ چہ تہ
 د نفس امارا مخالف تہ او دنیا او احریت ہیٹ شیر تہ ستا
 رعبت او توجہ پاتے نہ شی۔ دہن وخت تہ د مالک اللہ
 بندہ تہ۔ نہ چہ د ملک بند۔ تہ بہ دامحق غلام تہ، نہ

چہ د خواہش اوپہ ظاہر او باطن بہ کلی طور دے د خدا
 پہ خدائے نکہ د دائی پہ لاس کین چہ بیے رود ویکے
 بیچ یا طبیب پہ محکین ہے ہوشہ بیماری نو د الله تعالیٰ
 دامرا و نہی دشناخت او پیری نہ علاوہ د نور و نور کوکارو
 نہ بہ تہ ہے ہوشہ اوپہ خبر تہ۔

مقالہ (۱۱) صبر او توکل

د غیبت اوناداری پہ حالت کین چہ ستا پہ زبکین
 دنکاح خواہش پیدا شی او تہ دے ذمہ داری سرتہ تہ
 سولے۔ نو د الله تعالیٰ نہ د رزق د فراخی او اسودہ حالی
 سوال کوی۔ او دہنہ د دحم امید وار اوسہ۔ دنیا کین تہ د
 انسان د پارہ نکاح لازمہ کیرے دے۔ او دے خواہش تہ
 بنی آدم لہ ورکیرے دے۔ نوہنہ دے داسپا او ذرا نگو
 ہم پیدا اوکے دے۔ دہنہ مشکل کشا او قاضی الحاجات بہ
 بغیر ستا د پریشانی نہ د بخشش پہ طور ستا دنکاح اسباب
 برابر کوی۔ چہ ستا د پارہ بہ داطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس بہ ستا صبر او استقار پہ تہا او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزار سوز پہ سلام پاک کین د نعمت د زبانی
 وعدہ کیرے دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ لَوْ رَدَدْنَا نَكْمًا وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ** (کہ تاسو شکر کوی نو زہ بہ
 دربان دے خیلہ پیرس وے لا زیا تویم۔ اوکے ناشکر کوی
 نو یا د ساتی چہ خیا عذاب دیر سخت دے) اوکے دیوختہ

پہرے د نکاح ضروریات د برابر شی۔ نو صبر او انتظار کوی۔
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ** (د خدا تہ د
 رحمت نہ تہ نا امید کیری)۔ نو پہ دے اتنا کین د الله تعالیٰ
 پہ ارادہ او فعل کین بالکل دخل مہ و رکویہ۔ د خواہشات
 نفسانی نہ خان سات او ذکر الہی سوز د صبر او تحمل نہ کار
 اخلہ۔

د قضا و قدر دستور سوز با وفا اوسہ۔ او د امر کی
 اطاعت کوی۔ او یقین لڑ چہ ستا پروردگار بہ اخر پہ تافضل
 و کرم کوی۔ رزق بہ و فراخہ کوی۔ او گنا ہونہ نہ دچر کوی
 اوپہ صراط مستقیم قائم پاتے کید و بہ قوت او توفیق
 د رکوی۔ الله پاک فرمائی: **اِنَّهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَكُنُوزٌ كَثِيرَةٌ
 مِّمَّا كَسَبْتُمْ** (د صبر اونیو د پارہ ہے حسابہ اجر دے)۔

مقالہ (۱۲) د منعم اطاعت کہ د نعمت؟
 چہ تا الله تعالیٰ د مال او جانا د خداوند کوی۔ او تہ د
 دے مال پہ وجہ د خدا تہ عبادت او اطاعت نہ روگوانہ
 تہ۔ نو خدا تہ تعالیٰ بہ تاہم دنیا او ہم آخرت کین دخل
 نزدیک نہ لے کیری او ممکنہ دے چہ د غفلت او معصیت
 پہ وجہ دے مال او دولت ہم درنہ ولغی۔ او محتاج او پیشا
 حال و کیری۔
 د منعم (نعمت و رکوی) نہ غافل کیدل او سراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے۔ او شرک د خدا تہ پند زہ

یوناقابل معافی جرم دے۔ خو کہ تہ مال و دولت خیل معبود
 او مقصود جو رہنہ کیرے اوپہ تہا او ذکر کین مشغول تہ نو
 الله تعالیٰ بہ د مال ستا د پارہ برکت او راحت او گور کوی
 او دے کین بہ سرخ ترورخہ زیاتے دای۔
 مال بہ ستا خادم وی۔ او تہ بہ د خیل رازق او پروردگار
 خادم۔ بیا بہ تہ دنیا کین د تقیم قسم نعمتونو نہ فیض یاب
 تہ۔ او معنی کین بہ د خدا تہ پہ نژد معزز او مجتہر
 تہ۔ او جنت الماوی کین بہ صدیقینو، شہداء و اوصیاء
 سوز ہم مجلس او ہم پایر تہ۔

مقالہ (۱۳) قضا او قدر تہ گردن کیردہ

کہ ستا پہ قسمت کین نعمت وی، خو کہ تہ د ہنہ
 خواہشمند تہ پانہ تہ، ہنہ بہ ضرورت تہ دررسی۔ دہنہ
 نشان کہ ستا پہ قسمت کین مصیبت وی او ستا د پارہ دہنہ
 حکم شوے وی۔ نو خواہ تہ ہنہ ناخوبنہ دے، اوکے د دعا
 پہ ذریعہ تہ دفع کوی۔ خو ہنہ بہ پہ تاریخی۔ نو تالہ پکار
 دی چہ پہ ہرے معاملہ کین د الله تعالیٰ محکین د فرمانبرداری
 گردن کیردے چہ دہنہ فاعل حقیقی فعل ستا د پارہ جاری
 شی۔

کہ د خدا تہ د طرفہ پہ تا د نعمت پیرس و نہ اوشی۔ نو
 شکر او پاسہ۔ اوکے مصیبت راشی۔ نو صبر او تحمل اختیار
 کوی۔ تہ د بخشش او دعا د حالاً تو بالکل مطابق اوسہ۔ چہ

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
ذکر و صلوات جینو، شہداء و اوصد یقینو مقام تہ اورے۔ اور قریب
خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
چہ دھنوی ذکر او فکر پہ برکت و کرامت، نعمت، عزت
مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوے وی۔ نو پہ
آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر و استقامت نہ کار اخذ۔ او د
مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔

د رحمة لعلامین ارشاد دے : "دوزخ اور بہ مؤمن
تہ وائی اے مؤمنہ! حُما د علاقہ نہ ذرتیریبہ جگہ چہ ستا
نور، حُما اور مر کوی۔ داہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
مؤمن او کافر کین تمیز کیدے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
عقبی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لڑے کوی۔
یقین لڑے، چہ ہیچ بلا ستاد بریادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
د ازیمیت د پارے، ستاد ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
د یقین زیاتو د پارے، ستاد فلاح او ترقی دپارے او دراصل
حق د بشارت در کولو دپارے تانہ راجی۔ اللہ پاک فرمائی اے
سلمانا نو! موذن تا سوا زمانو۔ چہ تاسو کین د فی سبیل اللہ
جہاد کو نکو اوصار و خلقو پتہ او کوی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
امرو نہی نہ بھروگی۔

کلمہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرچہ رسوے۔ د تقدیر
او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل وھی او فطری قوتونہ ہم
پکار راولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاتے داغے تے، نو د
خیل پروردگار پناہ او نیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
کری۔ ممکنہ دے چہ داپریشان کن صورت حال ستاد فریاد
تکبر، مطاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنہ عمل د ناز کو یا دھلووا
خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل ہوا او ہوس
کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
شرک او غفلت جراثیم لٹائے پہ حُماے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
تعالیٰ تہ لیرے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابونہ
پرہیزگار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راجب نہ تے۔

کوم خیر چہ د اللہ تہ سوادے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
نفس دا سے ظلم مہ کوی چہ دغیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسو
نہ غافل او بے خبرے تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ دا سے او کین
درود بکی، چہ دھے خیشاک سرچی او کانزی دی، او چہ د
کنارو د پارے تیار شوے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
ختہ ہزار یا فریاد کرے، نو لٹائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
رضا لہرے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
رائل او غواپے، نو دویارہ بہ دنیا تہ د رائل نصیب نشی۔
نو خیل نفس رحم او کرے او علم، عقل ایمان او معرفت
عونندے نعمتونہ چہ خدا تے در کوی دی، ہفہ د خدا تے
پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او دے پہ
پاکو انوار و دجھل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
ھو کرے۔

— د اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارہ نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
دیکھ۔ او زمکہ کین تے د خیل خلافت او نبیبت پہ منصب
سوفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
پکار دے۔ ہر کلمہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوے۔ نو د
کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
د موذن بقول پہ دے نعمت بنا د کری۔ آمین۔)

ہر کلمہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیزگار شہ، نو
بیا کہ دنیا کین تے ہر لٹائے تے بقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
بہ تانہ پہ د وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابون کین
فرمائے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ یم۔ خالق کائنات
نم۔ حُما نہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتو کین کوم
خیز تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او د عدم
نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حُما عبادت کوی۔
چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت در کیم
چہ تہ ہم پوخیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
او ظہور کین راشی۔ او داہم اللہ پاک فرمائے دی: اے
دنیا اکوم سپے چہ حُما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
خدمت او اطاعت کوی۔ او کوم سپے چہ محض ستا خدمت
او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونہ او تکلیفونہ کین
گرفتار کرے۔"

کوم خیر نہ ہے ہفتہ نہ خدائے تعالیٰ مع راویہ دہ دہے
نہ تہ پورہ پھرہز اوکریہ کاملہ عاجزی اختیار کریہ او تسلیم
اورضا خیل شعار چور کریہ ستا حواریں خمسه اوستا اول
اعضاہ روضتہ احکام الہی پابند کیدال پکار دی اور
ہفتہ یہ تمہیل کیں ہیڈ کلہ دتا خیر نہ کارمہ اخلہ قضا
وقدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت اور مخالفت لہ دخل
مہ وریکویہ اوہم دا ربانی نسخہ اور روحانی شفا دہ چہ تاپہ د
گناہونو دا مرضو اور خواہشات نفسانی دقتونہ جمونہ کوی
اور قرب خداوندی بہ و نصیب کریہ -

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کدہ دعوتی؟

اے دلفن بندہ! تہ عاشقان حق اور پومعیبو د
پرستار اور د سبراری دھوی مہ کویہ حکمہ چہ تہ دخیل
ہواؤ ہوس غلام تہ اوہوئی دخیل خالق اور مولیٰ قدامت
دی - تہ د دنیا پر رغبت کیں ہونے اوہوئی ہمہ تن متعلی
پر رغبت کیں سرگرم دی ددی زبونہ صرف یورپ سوسہ
نہ تہ دی اوستازہ د دنیا وی بتاؤ بیجانہ دہ دوی ہفتہ
خیر دینہ نہ گوریہ پہ کوم چہ ستا نظر جسے دوی دکا ناناؤ
پہ اشیاؤ نہ بلکہ د اشیاؤ پہ خالق اور صانع نظر لری چہ
ہفتہ پہ ظاہری سترگونہ بلکہ ذریعہ پہ سترگونہ لیدلے
شہ -

دعہ عاشقان حق د عشق نہمت حاصل کدہ اوخلایعہ

کے پیاموں ۔ اوتہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا توکین راگیر کے
دعہ اہل اللہ دخیل پرور دکار د ارادہ احترام اوکدہ او خیل
ارادے اور مانو نہ تہ پرینودل او پہ دعہ طریقے تہ قرب
الہی حاصل کدہ اوتہ دخیل ارادہ او خواہشونو بندہ شوعہ
اور دخیل خالق نہ پہ پراؤ نو لری شوعہ دہ خلقو تہ اوتہ
تعالیٰ آدم علیہ السلام او دکا ناناؤ د تخلیق حقیقی مقصد
اور ہودہ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر اور عبادت کیں
مشغولہ شو اوتہ دنیا پہ عیشیا تو اور ہزلیا تو کیں کستینو
دعہ دحق عاشقان د تا ئید الہی پہ وجہ طاعت اور عبادت
کیں ہمیشہ د عم اور یثبات نہ لاپرواہی مصیبت اور تکلیف
کیں ختہ جبر او آکراہ نہ محسوسی نو ذکر اور عبادت ددی
د پارہ جنت الماوی شو حکمہ چہ دوی کاشا توکین د یو خیر
دکتونہ محکین د ہفتہ خیر صانع اور ہفتہ فعل تہ گورک -
دعہ برکزی دہ خلقو سوسہ د زیکے او آسمانونو قیام او
استقام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور اور اطیبتان وابستہ
وی حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیل
ذیکے اوتاد یعنی میخونہ گرجولے دی چہ پہ ہفتہ زمکہ
قائم اور محکم دہ ہونوی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر و
پہ شان خود دار سخت اور ناقابل تسخیر دی اوتہ بعض
د نفس بندہ تہ نوددعہ صاحب عزم اور صاحب ایمان
خلقو پہ لاری کیں مہ خندا کیریہ حکمہ چہ ہونوی دحق پہ

نو نیا زبونہ سوسہ ہم د ہونوی نہ سوال مہ کوی حکمہ چہ د
ذریعہ سوال د تہ پہ شان دے -
بہ پوکہ شہ چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونہ شان
دے د خلقو حالات بد لوی رابد لوی یعنی د امیر نہ عزیز
اور عزیز نہ امیر د گدا نہ بادشاہ اور بادشاہ نہ گدا اور کوی
د چامرتیہ او چستی اور چا راغور کوی یوقوم علیین تہ سوسہ
ادیل اسفل السافلین تہ کوم خاکے چہ د علیین خاوند
سوسہ د حفاظت اور نصرت وعدہ دہ ہلتہ ہونوی سوسہ
د عظمت اور معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د
ور غور کولو ہم ویرہ پیدا کریہ دہ -
کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی ہونوی سوسہ
تہ د توبہ استغفار اور رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت او
علیین کیں د داخلولو ہم وعدہ فرما لئیہ دہ پہ دہ کیں
زہ د خوب نہ راویسہ شوم -

مقالہ (۱۴) توکل پہ خدائے کدہ پہ اسبابو؟

تہ د اللہ پاک د فضل او دہفتہ د نعمتونہ پہ دے
محرور تہ چہ تا محض پہ مخلوقانو اسبابو اور ذریعہ
بانڈے تکیہ اوکریہ او د اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل
اور نہ کدہ نود حلال رزاق پہ حاصلو کیں مخلوقات

لہ داوچتہ درجہ جنت
لہ دوزخ د نولو نہ لاندہ طبقہ -

لاریہ کیں د مورد پلار او اہل وعیال نہ بیزارہ شو خود
حق نہ بیزارہ نہ شو -
دوی پہ کاشا توکین خدائے بہترین پیدا کریہ دی
اور دیکے پہ سوسہ نوح انسانی د دوی دامامت اور قیادت
نہ فیض یاب کریہ دی تہ چہ زمکہ او اسمانونہ قائم
دی دوی پہ پاکو روحونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو
وی (سوسہ خمونہ آمین) -

مقالہ (۱۵) خوف اور رجاء

ما خوب اولید نیچہ زہ یو دایسے خاکے کیں ہم چہ د
ہفتہ شکل اور ہیبت د جماعت پہ شان دے او پہ ہفتہ کیں
دیو دایسے خلقو دلہ دہ چہ د دنیا اور دنیا د خلقونہ بیخلفہ
دی ما پہ زہ کیں فکر اوکدہ کدہ فلائے سوسہ پہ اولیاؤ کیں
دلہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہ تہ د شریعت آداب
ببودلی وو اور تبلیغ ارشاد بہ تہ ورتہ کریہ وو -

پہ دے کیں د اخلق ماتہ راجع شول او پوکیں ماتہ
اور ویل : ستا خہ حال دے ؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ
فرمائے : ما ورتہ اور ویل ہرکدہ چہ تا سوسہ مخلوق نہ تلقن
قناع کریہ دے او خالق سوسہ موخان تہ وے نو بیاد خلقو
نہ تہ سوسہ ہیچہ مہ غواری اوچہ تہ سوسہ سوال پریرہ

لہ ویرہ او امید د اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ د حضور او
عذاب نہ خوف کوی اور ہفتہ رحمت او بخشش امید لری -

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دپارہ حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او مید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښی اچوی . او د هغه ادنی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی او د مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغی په خپل محنت او صلاحیت وکتی او کړه نو بیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه او نیسی چه بغیر د سبب نه رغزی د کولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښی به د باطنی ذرائعونه په بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت او صلاحیت و اعتماد پاتے نشی او د ایتین و پینا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائع او اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغه حضور ته اوسیا ے نو بیا به هغه خپل اوستامینځ کښی حجاب او چت کړی . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوڼے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښی ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښی به هم نه راځی . او دا ستا دپاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونو لږه شی او ته کفی طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښی فنا کړه نو بیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا دپاره نه وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستگیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادکے فکر توفیق درکوی او په دے به پوهیږه چه داسه حالاتو کښی دا بڼی د الله تعالی خاص نصرت او معد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پټی اود هغه به شکر په ځانے راوړه . او د معامل به ستا د مخلوقاتو او غیر الله نه د لرښه کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصاف متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دپاره د سبب د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارونو ، او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښی به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت د اېنودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونک دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښی داسه رهبر پیداکړل چه به خلقو کښی به ے څو نوزد احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار و اخست او څو نوزد په آیا نو نوڼے ایمان راوړلو بل ځانے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاهِدُوا فِينَا لَنْفِيكَرْمَسْكَنَاتٍ (کوم خلق چه څو نوزد دپاره د ریاضت او مجاهدت کوی . نوموڼے یتیمنا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویره کوی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویرځه ږته اوبشای . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به د روحانیت داسه او چت مقام حاصل کړه ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښی به د تصرف کولو اختیار درکړه شی . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښی به د شک شپه هېڅ گنجاښ نه وی او داسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دپاره ناممکن وی او دا اختیار به داسه الهام سره وی چه هغه کښی به هېڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک او محفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښی فرمایلی دی : *اے بنی آدم ! زه الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زه چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زه تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه تر څه څیز ته حکم او کړه ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښی راشی . او دے کښی شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء و صدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن و ښه کړه دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله د معنی کچه چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهشاتو اوارادو د

نه آزاد شه اود الله د فعل اورادے ماتحت شه اوستا هر قول او فعل دامرالهي مطابق شي. نو دا حالت دعويت اود فنا في الله كيدو حالات دے چه په وصل الى الله تعبير كوله شي.

الله ته رسائي د مخلوق درساين په شان مادي حيثيت نه لري بلكه د هغه نوعيت بالكل مختلف دے. ځكه چه بليس گوئيښه شي (هيڅ څيز د هغه په مثل نشته). هغه دا ښه سميع بصير او خالق (اوريدونك او پيداكونك) دے چه مخلوقا تو كين هيڅ څيز نه هغه سره تشبيه نشي وكيد. او وصل الى الله د كيفيت نه صرف واصل با الله خپرديك چا چه دا مرتبه حاصله كړې نه ده او دا عشق او قرب كے نصيب شوه نه دے نو هغه د دے روحاني كيفياتو نه عاجزه دے.

بيا هر واصل با الله په قرب كين د نورو نه په درجه كين مختلف وي اود هغه شان د الله تعالى اسرار ټولوا نياوا او وليدو سره په جدا جدا رنگ دي چه ديوراز نه بل بغير دخدا كے نه خبر نه وي. حتی چه عالم روحانيا تو كين كله دا ښه هم كيربي چه يو مريد چه ذات حق سره كوم راز لري، هغه جرح هغه په ښه خبره وي. او كله د پير دراز نه هغه مريد هم نگاه نه وي كوم چه روحاني او باطني لحاظ سره د پير مقام نه رسيدلے وي. او كله چه مريد د پير حالت اوكيتت

ته اوسي. نو بيا هغه د پير نه جدا كړې شي. او خپله الله تعالى د هغه نگهبان جوړ شي.

د مريد د پير نه جدا كول دا ښه دي كېم په رودونك بچ چه د قې رودو د ميعاد نه پس د داني نه جدا كړې شي. او دغه شان د هغه تعلق د نورو مخلوقو نه هم پرېكې شي. نو تر څو چه مريد خام وي او هغه كين خواش او اراده مورو وي. نو هغه د نفساني عيبونو دلرے كولو د پاره متاثر دے خو د خواهش او ارادے د فنا كيدو نه پس د پير حاجت پاته نشي. اودا ځكه چه اوس مريد كين نفساني اوسغلي كړو پاته نشو. چه د هغه دلرے كولو د پاره ځمكېن په دغه دخدا كے د طرفه پير مامور وؤ.

اوس د دغه هادي، رهنا، حافظ اونا صرا الله پاك دے چه د هغه د تجلياتو اواردے د جهل تيرو نه نه پير ودي نو هر كله چه ته واصل با الله شه، نو د غير الله نه همديشه د پاره ښه غرضه او ښه خوف شه. او د هغه نه سوا په خوف اورجا يا نفع اور نقصان كين هيڅوك موجوده مې كره. بلكه هميشه د هغه نه خوف كوه. د هغه نه خپل حاجات غواړو د هغه نه د مغفرت اميد لره. او هر دم د هغه په ذات نكبه كوه. هر كله چه ته دا ښه شه، نو هميشه دا شتمنالي په امر او فعل نظر لره. او هر حالت كين د مخلوق، بيزار شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مركزو ښه صرف پسته

ذات واحد وك. او ټول مخلوق دخدا كے تعالى په حضور كين دا ښه عاجزه او كره نكه يو غلام چه د يو لوكے وسع السلطنت، صاحب عظمت او قهر ناك بادشاه په تحويل كين وي.

د خالق اختيارات مخلوق ته مه سپارو. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته كوه كوم چه صرف خالق سره زيب لري. او د الله تعالى نه پناه غواړو، د توحيد نه پس د مشركا كيدو نه درز نه پس د تيرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بعد نه، د هدايت نه پس د ضلالت نه، او د ايمان نه پس د كفر نه.

دنيا د اوبو د يو لوكے نهر په مثل ده چه د ښه كين وړخ په وړخ اضافه كيربي. او اوبه كے د بڼي اومو نفساني شهوات دي، چه د هغوي په طبا شو مسلط دي. خودا شهوات دا كتونو نه ورك دي. هر كله چه يو صاحب بصيرت د آخرت د نعمتونو په مقابله كين د دنيا لذتونو نه دعبرت په نظر او كوربي، نو كه هغه د ايمان نور لري. نو پوه به شي. چه حقيقي او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلي الله عليه وسلم فرمايښه دي: « لا عيش الا عيش المؤمن » (كه عيش دے نو هغه د آخرت عيش دے) او د هغه د مؤمنانو اومتقيا نو مخلوقو د پاره خاص دے. او حضور صلي الله عليه وسلم فرمايښه دي چه دنيا د مؤمن د پاره جيل خان ده،

او كا فرد پاره جنت. او بڼي اكرم صلي الله عليه وسلم فرمايښي دي: چه متقي او پرهيزگار ته دخدا كے تعالى د طرفه قيزے نكيدلے وي. يعنې د شريعت د حدودو پابندي هغه غير الله ته نه پير ودي. نو د دے دلائلو با وجود دے دنيا وي لذتو سره زړه ورك او تير كشي. د بنده د پاره په ټولو راحتونو كين بهترين راحت دا دے. چه هغه د مخلوقا تو نه قطع شي، او الله ته رجوع او كړي، هغه سره ربط او عشق اوساتي. او د هغه دارادوبه ځمكېن خپل ځان عاجز كړي. په دا ښه كولو به ته د دنيا د شرك د بندونو نه آزاد شه. او دغه وخت به ستا هستي كين د محبوب حقيقي فضل وكرم او عظمت او جلال د آښه وقر او اثر پيد او كړي چه د نفس په بند يا تو كين به هغه مثال نشي بيا موندلے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغه مصيبت او تكليف چا ته شكايه مه كوه كوم كين چه ته پروت كے. او مه په الله پاك نهمت لگوه. كه يو دخت كين ته په مصيبتونو او تكليفونو كين راكړ شه نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصيبت نه پس راحت او دغم نه پس خوشحالي هم د الله پاك د هدايه قرآن پاك كين راځي: « د مصيبت نه پس راحت وي د الله پاك نهمتونه دشمار نه بهر دي. حتى تعالى فرمائي:

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار نہ کروں اوظوار کریں۔ نو ہرگز بے شمار نہ کرے شی۔ نو ہرگز کہہ چہ د الله تعالیٰ درمہ نعمتوںہ د نوح انسانی دیارہ مقدار دی چہ تہ یہ ہفتہ احاطہ ہم فتنہ گوئے نو دہفتہ د بخشش اور رحمت نہ ہم ہرگز تا امیدہ کرہ مہ۔ اود خالق نہ علاوہ مخلوق سرور باطنی ربط اوتعلق مہ ساتہ۔ ستا محبت و خالص دہفتہ دیارہ وی۔ کہ خہ حاجت و وی نو دہفتہ پہ حضور کنیں و وی۔ او کہ و لغہ تم کلمہ اوشکایت وی، نو صرف دہفتہ پہ ممکن و وی حکم چہ دنیا کیں خورمہ اود کوم نوعیت کار کوئی اوارہ چہ دی، ہفتہ قول دہفتہ پہ حکم ظاہر اوجاری۔ دی کوم غریبہ الله تعالیٰ مقدم کرے دے۔ ہفتہ خوک مؤخر کولے شی اوکوم لے چہ مؤخر کرے دے ہفتہ خوک مقدم کولے نشی۔

الله پاک فرمائی: کہ د الله د جانب نہ تانہ خہ نقصان اورسی۔ نو دہفتہ د ذات نہ علاوہ بل خوک دہفتہ لریے کوئے نشتہ۔ او کہ ہفتہ درتہ د خہ بشیکتوںہ اوقائلہ ارادہ او کرے نو ہیچک درتہ دہفتہ فضل و کرم منع کولے نشی: او کہ دہفتہ د نعمتوںہ باوجود ناشکری و کرے اود الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاہرہ دہ چہ تہ پہ نعمت شکر نہ اوباعے۔ اود ہفتہ نعمتوںہ تہ و سپک او کتل۔ یہ داسے حالت کنیں بہ الله پاک پہ تا غضب ناک شی (استغفرالله)

اوسزا بہ اوحورے۔ نو دقتدیر نہ کلمہ اوشکایت مہ کورہ۔ او د مشیت اللہی خلاف شورا و خوفا مہ کورہ۔ حکمہ چہ دیر مصیبتوںہ داسے دی، چہ ہفتہ پہ انسان د پروردگار نہ د شکایت کولو پہ وجہ نازیبری۔

زہ حیران ہم چہ تہ دہفتہ پروردگار نہ شکایت ختکہ کورہ چہ ہفتہ ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض او کریم دے۔ یہ بندیاں نوئے رحمتوںہ اوجنشنوںہ دی۔ او پہ ہفتوی د مورد پلار نہ ہم زیات مشفق اومہربان دے۔ لکہ چہ حضور صلی الله علیہ وسلم فرمائی: الله تعالیٰ پہ خچلو بندیاں نو دے نہ ہم زیات مہربان دے خورمہ چہ مورد پلار پہ اولاد مہربانہ وی، نو تہ ہم د ہر لحاظ نہ د الله پاک احکاموتہ سرکریدہ۔ او پہ ژوند کیں چہ کوم مصیبتوںہ در پینبیری پہ ہفتہ صبر اوتحمل کورہ اود الله تعالیٰ نہ د عفو او کرم سوال کورہ۔ لکہ چہ پہ توبہ کولو اود عفو غوشتلو الله پاک معافی کوئے اود مشکل تو رفع کوئے دے۔

خچلہ رضا د الله تعالیٰ پہ رضا کیں فنا کورہ۔ او کوم واقعا چہ تہ پہ ظاہرہ بنہ نہ محسوسے دہفتہ متعلق ہم انسی اوشکایت مہ کورہ تا د الله تعالیٰ د ارشاد نہ دے اورید۔ لے۔ اے مؤمنان! پہ تاسوجہاد فرض کرے شوے دے۔ او کہ تاسو تہ ہفتہ بنہ نہ بشکری۔ کیدے شی، چہ پوئے تاسو

نہ خوبی۔ جو حقیقت کیں ہفتہ ستا سود پارہ فائدہ مست وی اورین ممکنہ دہ چہ پوئے تاسو خوبی اوجہ کیں ستا سود پارہ نقصان وی۔ نو یہ حقیقت حال صرف الله بنہ پوہ پیری: نو دہفتہ اوشکایت پہ وجہ بہ دانیان حقیقت۔ الله تعالیٰ تاسو نہ پہ جہاب کیں کرے۔ پہ دے وجہ تہ ہیچ چیز تہ بد مہ واپہ اود ہیچ واقعہ شکایت مہ کورہ۔ بلکہ د شرع پیروی اختیار کورہ۔

دسلوک پہ لاریں روئے قدم تقویٰ دہ اود دم قدم ولایت دے اورتخو چہ مکمل تقویٰ اختیار نہ کرے شی نوک و ولایت درجہ حاصلول ناشوی دی۔ پہ دے درجہ کیں د امرباطن متابعت اود خواہشات نفسانی رے لازمی دے۔ بیا تہ ہمیشہ افعال الہیہ سرور رضامند اوسے اود تسلیم رضی دحالت نہ بدالیت، غوثیت اوسدیقت کیں فنا شہ۔ لکہ چہ دا د طریقت اوحقیقت انتہا دہ۔ ہرگز چہ تہ داسلک اختیار کرے۔ نو الله تعالیٰ بہ ستا زوند مطمئن اوبارور کرے۔ او کہ پوشتا پہ مقدر کیں وی۔ نو پہ خچل خاص رحمت بہ دہفتہ اثر تانہ لریے کرے اوستا حافظ اومدکار بہ شی۔

لکہ د تیرے شیپہ نہ پس چہ رزق و ریح راجی۔ اود دنیا ہر تاریک گتہ د نر پہ نور روینانہ شی۔ دہفتہ نفس انسانی پہ قسم قسم گناہوں کوئی ککر۔ دے۔ اود الله تعالیٰ د مقدس

قرب صلاحیت نہ لری، تہ خو چہ دمشق اوجہور اود شریک د غلاظت نہ پاک نشی۔ نو د شریعت درونہ مصیبتوںہ ہم د انسان د گناہوں کفارہ دہ چہ د انسان باطن صفا کوی او قلب اود ماغ کیں د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حنفی صلی الله علیہ وسلم فرمائی دی: "د مؤمن دیو ریح نازینا دہفتہ د بول کال د گناہوں کفارہ دہ:

مقالہ (۱۹) د ایمان درجے

کہ تہ د الله د رحمت نہ نا امیدہ کرے۔ نو پوہ شہ چہ ستا یقین اوا ایمان و پر کمزورے دے۔ کنی الله تعالیٰ چہ د خچل اطاعت شرط سرور کوم وعدے کرے دی۔ ہفتہ ہیچے دہفتہ خلاف ورزی نہ کوی او کلمہ چہ ستا پہ زہ کیں یقین اوا ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ بہ تا پہ دے خطاب سرور اکرے۔ د دن ریختہ تہ تہ خونچ محبوب اومقرب شوے اوجو سچہ رحمتوںہ بہ ستا استقبال تہ راجی۔ د خطاب بہ تانہ بار بار کپری۔

بیا پتہ د خدا دے د برگزیدہ بندیاں نہ شے۔ د ایمان دے دے تہ چہ نہ لا اورے، نو بیا بہ ستا ہیچ ذاتی ارادہ اومطلب باقی پاتے نہ شی۔ اود الله دارادے پہ موافقت کیں بہ روحانی نور اوسور محسوسے اوس تہ د الله نہ سوا د بولو نور و خیر و نور نہ ہے نیازہ اوسے رغبتہ شوے اود شریک د بولو فتوںہ محفوظ۔ اوس بہ تا د الله د طرفہ د

تسلیم اور رضا و مرجع پر ہونے کو کہتے ہیں۔ اور ہفتہ نہایت
او خوشنودی بہ درستی و ہمدردی اور اللہ تعالیٰ ظاہری
اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔

دوسے نہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
چشم بصیرت ہے نقابہ شی اور ہفتہ پہ رزق کیں بہ تہ
د اللہ ذات او صفات مشاہدہ کرے۔ بیا اللہ و رومی
وعدے نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
د ہفتہ نہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کیں
بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح صفا
(د حق اورید لو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
شی۔ او ستا کلام بہ حکمت نہ معبر کہے شی۔

بیا بہ دنیا او حق کیں جن او اس پر لو علمو تو کیں
تہ محبوب او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ د اللہ تعالیٰ اتباع سوا
تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کیں
تا د کوم حقیر و نوحا ہش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو نہ
وی درغلی نو دھتہ دے نہ سبب معاوضے بہ تہ پہ آخر
کیں در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمتو نو بہ بنا د
تھے۔

کہ دے فانی دنیا کیں تا د نفس د لذت او خواہشات

نہ دوہ او کرے۔ او خیل مقصود د خالصہ خیل معبود برحق
او کھولو نو توحید د دے جد ہے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
پہ دنیا کیں دخیلو فراوانہ خلال نعمتو نو فیض یاب کرے۔
او حق کیں بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درجے
نصیب کرے۔

مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیز و نہ ترک کرے

حدیث شریف دے، «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ کوم غیز
شک راضی ہفتہ ترک کرے) نو د اصول یقینی طور سوا د حلال
رزق د حاصلو او د حرامونہ د پچر کیدو د پارہ د براہم او
د عمل قابل دی۔ او پہ کار دی، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
حرام او حلالو متعلق ستا پہ زرق کیں خفتہ تذبذب او سب
اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ د اسے او کترے چہ ہلا و شتہ نہ۔
پہ د اسے حالاتو کیں تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
دخیل پرور کا سرنہ د حلال رزق طلب کوہ۔

د اللہ پاک وعدہ دے: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نہ
پس راحت دے)۔ او ہفتہ د دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا او ستا د حوالو نہ ہے
خیر نہ دے۔ ہفتہ خود اسے پرور کا عالم دے چہ کفارو
صافیتو او فاسقانو تہ ہم رزق و رزقو۔ نو بیا اسے مؤمنہ! او
اسے موحدا! او اسے د خدا نے عبادت کو کیکہ! ہفتہ بہ تا
خنگہ ہیر کرے۔ اور دے حدیث «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راضی، ہفتہ ترک کرے۔) د معنی دی چہ
د مخلوقاتو د صدقاتو او عملیا تو خواہش مہ ساتہ او مہ د
ہفتو نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے او د شرک
نہ بہ زبات مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
فضل و کرم کیکہ لہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرور تا
تہ درسی۔ نو پکار دی چہ ستا د طلب او توجہ مرکز بیوی
او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
پہ لاس کیں د با دشاہانو سلطنتونہ او د پر لو مخلوق
بدنہ او نہ پرتہ دی۔

مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
علیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
پاک پہ خیل مقدس کتاب کیں فرمائی: «وَأَسْأَلُ اللَّهَ
مِنْ قَلْبِي» (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوہ)؛ او اللہ
سبحانہ فرمائی: «اللہ نہ یوا چہ خوک تاسو بلی، ہفتو
ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
کوہی۔ د ہفتہ عبادت کوہی۔ اور ہفتہ شکر او پاسی۔

اللہ پاک فرمائی: «اے نبی! چہ زمانہ دیاں حما متعلق
تا نہ تپوس او کرے نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتو نہ د پر
قریب ہم، او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتو د عا
قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ د عا خوار زہ
ستاسو د عا قبولیکہ ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: «ستاسو

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے چہ د قوت و طاقت خاوند دے
او بل آیت شریف دے: «إِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَيُذَلِّجُ
مَن يَشَاءُ» (د اللہ چہ چاہتہ خونہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
ویر کوہ)۔

مقالہ (۲۱) خوب کیں ابلیس سوا خیر

یوحنا ما ابلیس علیہ اللعنت پہ خوب کیں اولید او د
ہفتہ دوڑ لو ارادہ م او کرے۔ ہفتہ را تہ او وے، چہ تہ ما پہ
خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہ د اللہ تعالیٰ ارادے
مطابق حمانہ پہ تقدیر کیں شر لیکے دے نو حمانہ طاقت
نشستہ، چہ ہفتہ پہ خیر کیں بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
کیں خیر لیکے وے نو حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
ما پہ شر کیں بدل کرے وے۔ نو ہر گز چہ زہ د اللہ تعالیٰ
ارادے محکمش عاجز او معذو ورتیم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
کول خنگہ جائز کیدے شی۔

د ہفتہ (ابلیس) شکل د ہجر اکانو پہ شان و۔ او
پہ خیر کیں نے نرمی اوستی و۔ او بد د خڑے و۔ او
پر زہ نے خوک ویتہ و۔ شر مند کا شکل او ملامت

۔ د ہفتہ د ابلیس خلیفہ د جان خلاصی یوہ ہے بنا دہ او چو تہ بہانہ
دے۔ چہ صرف مام خلق پہے تیرا ہی، شکہ چہ د عوامو د گواہ کو لو اصل
چہ ہم دے دے۔ او کہ خنگہ چہ نور مغسدان او ضرر د سو کئی خلق
د سوا استحق وی دقتہ شان د املون ہم د سوا استحق دے۔

صورتہ ہو۔ او دیوے ویریدو کی اور ذلیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلق تو از ماشن ہم لوئے کی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بنده
دهغه دایمان مطابق په آزمائش کین اچوی۔ دچاچه ایمان
زیات وی هومره به پیسه آزمائش هم زیات راتی۔ دایمان
په درجوچه غور اوکړے، نو د رسول ابتلا او آزمائش دتوار
د ابتلاء نه زیات وی بلکه چه در رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات قوی وی بیا دهرنی آزمائش دایدال نه او دهر
ایدال آزمائش دوی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راتی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلاء کین اچولے شی۔ او
په دے خبره در رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلاء دنیانو په وله
نازیبری او دانیان نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شوه
وی۔ که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علی السلام او نور محمد
صلی الله علیه و آله پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری، یا هغه دتی وده
کیری، دنی لفظ در رسول دپاره هم استعمال لیری۔

دغه وجه دوه، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساتی۔ دپاره ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق دمشاهدے نه لرے
نوی۔ بلکه چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیده دی۔ او محب دچهل محبوب جدائی هرگز براهت
کولے شی۔ ابتلاء همیشه دوی زب و دحق ته مائل ساتی۔
او دوی دحق تعالی نه لرے کیدو ته نه پریږدی۔

دے کیفیت سوح ددوی نفسانی خواهشات محوشی، او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجیه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضح پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینوزی
د حق په وعدے دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سوح د خدای په رضای راتی وی۔ او د خلق خدا
د شر نه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تعلق بالله په وجه
محکم او توانا وک۔ او په ټولو اعضا و رتد حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اور رضا په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن ونه پرکولے شی۔ الله
پاک فرمائی که تا سوحاً شکر اویاسی نوزه به زیات
نعوتونه درکوم ر لے هرکله چه نفس انسانی همین دها
وهوس اتباع اختیار کړی۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کین کینوزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاره الله تعالی په دة آفات
او بیایات نازل کړی چه هغه سره د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنای د الهام او القای په
ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلو انوارو او
تجلیاتو د مؤمن زبانه روپنا کوی۔ د نفس دفتنون به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زبانه تا سوته دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
کمانه د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیار وکړی بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کړی۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیح کین
هیشک کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کړے۔ او
دنیا او عقلی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقاله (۲۳) په نعمتو نو شکر ایستل

الله تعالی چه دکومو غیزونو په تا پیرن ونه کړے ده۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر نشے۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا ده چه په دے رتقی زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصل لیری۔ او د دنیا او عقلی صحتی پرے دانسان نه
لرے کیری۔

یاد ساته، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبتو

د طلب نه به الله تعالی تاته رتقی درکوی۔ او ستا فریاد
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کړی۔ او خپل حال او
اطمینان په هیڅ وجه مه بریادوه۔ ستا هر حرکت، سکون
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بندایانو کین شامل کړے شه۔ کوم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیڅ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالمانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی ده چه ته دیو دایسه
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولاړے چه
هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے۔
دهغه حکم جاری اویقینی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بپر او تنظیم نه د زبک او آسمانو نو هیڅ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے غیز هم د خلاف ورسرئی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کړے نو دین کړے چه
ته د ظالمانو نه هم زیات خراب شوه بلکه چه قرآن پاک
کین ستا رتقی دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیوں کہ گناہ کار کو لے
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہ شریک گناہ ہرگز معاف نہ
 کری۔ اور شریک نہ علاوہ چہ کون گناہوں معاف کول اوغوازی
 ہفتہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چہ دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شریکندہ ہر حالے کیں اوصیغہ قول او
 فعل کیں شریک نہ پڑھیز او کویہ د ناہراو باطن گناہوں
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع او کسرا۔ او دھنہ نہ تہنتہ مہ کور۔
 او دھنہ پہ احکام کیں بحث، جدل او تصرف مہ کور
 کئی سزا بہ او خورے۔ ہفتہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہیروہ کوی۔ دھنہ پہ دین کیں نوسے او دجان نہ خیرہ
 مہ پیدا کوی۔ کئی دھنہ پہ عذاب کیں بہ واپولہ شہ
 نفس تاہداری پیریدہ کئی نمہ بہ دسے توری
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے او دھنہ نتیجہ پہ دیوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دھنہ
 سرک انجام اونہ کتہ۔ چہ خپل نفس لے معبود جو کویہ
 (یعنی کوم سرک چہ د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو او آخرت لے ہم تباہ
 شو۔)

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ د ناہر مائی نہ ویرہ او کویہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دھنہ اطاعت گزارشہ۔ د خپل پیروں دکاں
 محکمیں عاجزی اختیار کویہ۔ او اللہ تعالیٰ پہ عبادت کیں
 دھنہ خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 وخالص د اللہ پاک دیارہ نہ وی۔
 پہ دسے خیرہ یقین اوساے۔ چہ تہ پہ ظاہرہ اویاٹنہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ لے۔ او بندہ دھر جہت نہ د خپل خالق
 او پیروں دکاں مکیت دسے۔ نوہر وخت د خپل معبود پہ
 حضور کیں مؤدب او فرمانبردار اوسہ۔ دنیا کیں چہ
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبر کپہ دہ۔
 ہفتہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کپہ دسے۔ ہر خہ چہ
 اللہ تعالیٰ ستا دیارہ مقبر کپہ دی۔ خواہ تہ ہفتہ خواہ
 یا نہ خواہے ہفتہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبر وخت تاتہ
 دررسی۔ نو کوم خیز چہ تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہفتہ
 افسوس مہ کویہ۔ او کوم خیز چہ در سرہ موجود دسے۔ پہ
 ہفتہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چہ
 علم الہی کیں ستا دیارہ مقبر شوی دی۔ ہفتہ بل جاتہ
 نشی ور کپہ دسے۔ نودوزق پہ معاملہ کیں پیریشانی خہ
 محفی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کیں کامل محویت

او یکسوئی سرہ مشغول اوسہ۔ او غیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کور، چہ د شریک کمان دیبا ندسے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقنن کیں فرمائی: "اللہ پیغمبر! تہ ہفتہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ گوری، کوم چہ مونہ کفارولہ در کپہ
 دی۔ ہفتہ خود دسے دیارہ ور کپہ شوسے دی چہ ہنوئی پہ
 فتوکیں واپولہ شی۔ اوستا دیروں دکاں سزق دیر بہ تراو
 پائید اوسے۔ نوتالہ پاک چہ دشریعت اوروحانیت کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ در کپہ دی۔ پہ ہفتہ شاکر
 شہ۔ او غیر اللہ تہ د مقرب کید ونہ منع شہ۔ حکمہ چہ
 غیر اللہ کیں سراسر فتحے دی۔ اوپہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکیں اچولے دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کید لو کیں ستا دیارہ برکت
 او سعادت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیاموسے۔ اوپہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کیں عزت حاصل کپہ۔ او درجات بہ د اجت
 کپہ شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چہ پختہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "شَهِدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
 مُحَمَّدٌ زَكَاةٌ رَوَّحًا" حجّ پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز او کپہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ د خپل تابید او نصرت پہ

برکت دھنہ اعمالو توفیق را کپہ۔ کوم چہ دھنہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ او دنیا او عقبی کیں پیسے خلا بیاموسد
 شی۔ آمین۔

مقالہ (۲۵) ایمان دھر خہ تہ لوکے نعت دسے

کہ پہ ژوند کیں حالات تاسرہ موافقت اونہ کپہ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینان او پریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری دکاں او شکایت مہ کور۔ چہ نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 دی، او اضیاریہ عیش او آرام کیں دی۔ او ہر کول چہ مونہ
 قول دیا با آدم اودی بی حوا اولاد یو۔ اوپہ خدائی حقوق
 کیں برابر یونو بیازہ دسے دنور و نہ لاندسے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چہ دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستا درجے دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی او ہم دسے پہ ذریعہ ہفتہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی در کول خواہی۔
 تہ ابتلاء کیں پہ دسے واپولہ شوسے چہ ستا سرت
 بنہ دسے او خدائے تعالیٰ دسے دسبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پریشانی لرے کول خواہی۔ ستا محکم ایمان
 ونہ داسے دکا چہ دھنہ جر مضبوط دسے۔ ہفتہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ اوپہ صیوہ راتلونکے دکا۔ دھنہ خاتکے او چیتد ویکے دی
 او سورسے خورید ویکے دسے۔ ستا ایمان دا اونہ د

اللہ تعالیٰ دو وسیع رحمت پہ وجہ وسخ پہ ورجح پہ ترقی پہ ترقی دے۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا اور عقبی کیں ستاد فلاح و بہبود باعث جو رکھے دے۔ او پہ تائے د ہفت نعمتوں پر زور نہ کرے دے، چہ نہ بیسے سترگے لید لے دی او نہ یو عوب او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ دہنہ د نیک اہما او پہ بدل کیں دہنہ د پارے کوم کوم زبک خو پور وکی خیز و نہ پست او محفوظ این بودے شوے دی۔"

کوم خلق چہ دخدا لے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ نہ دے کوئی۔ او پہ تولو امور و کیں د اللہ تعالیٰ رضا اختیار وکے بود دنیا او آخرت تول سعادت و نہ ہم ددوی تیار دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہیچے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوم خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوئی۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوئی۔ دہنہ مثال دہنہ نبورے زبکے دے چہ او بہ خور ہیچے تہ ہیچے فائدہ نہ شی وری کوئی۔ ہفت کیں ہیچے و نہ نشی زس غونیدے۔ او دہیچے میوے ترے امید نشی کیدے۔ او ہیچے کرکیلہ پکین نشی کیدے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ او مہربان دے۔ او دہنہ ترقی او شہرازی خواری۔

ایمان محکم د بندہ د پارے د یقولو دنیوی او آخروی سعادت سرچشمہ دے نو اے د حق بندہ پورا شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کیں ہفتے تازگی او توانائی نشستہ پہ کومے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان او نہ بناستہ کپے دے۔ دا یومستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زمائے تغیرات لے ہرگز متا شہ کومے نشی۔ کہہ د انسان د ژوند د او نے نہ د ایمان عنصر وری ک شی۔ نو دا بہ بالکل خشکے او پر بادا پاتے شی۔ نو یہ دنیا کیں چہ غورمہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی دا تول د ایمان د نعمت شہرات دی۔ او کوم خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہنوی د قرآن کریم د دنیا مطابق کافر، مرتدا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او آخرت د وار و کیں ذلیل او خواری۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او خواری نو پہ خیل ہدایت مدد او نصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم آئی او د صبر اورضا پہ نعمتوں بنا د کری۔ ہنوی خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کیں لے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفتے خلق چہ ہر وخت بہ پہ غیر اللہ کیں ہو او وری و۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحے د پارے ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل و کرم کھونہ ایمان محکم او توانا کری۔ او موثر و یہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۶) قرب الہی پندہرا و رضا کیں دے

خیل خالق سرے د کامل ربط او عشق پید اکو بود پارے د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرے او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجا تو او ضروری یا تو مرجع او کھو چہ ستا پارے صرف د پرور د کار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شکر د اسبابو نہ وری کار شہ داسے حالت کیں بہ ستازی د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارے بہ ہیچے کفایت پکین پاتے نشی۔ دہنہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیل نگہیا شہ۔ او پہ کائناتو کیں چہ کوم خیز ستا د توحید پہ عقیدے کیں دخل انداز کیری ہفتے بہ نیست و نا بود کرے۔

بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف بناوت نشی کوئی۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرے ژوند تیروے۔ دہنہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میوا بل ہیچے کلام تہ او بیدل نہ خواریے۔ او ذات الہی د مشاہدے نہ علاو بہ دبل ہیچے خیز مشاہدہ نہ خواریے۔ ستا پیروی بہ صرف د احکام الہی پیروی وی۔ او ہر فعل بہ دہنہ د رضا ماتحت وی۔ او دہنہ پہ تعمیل کیں بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا خستونگے لے۔ ہر کلمہ چہ تانہ د امریہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کیں بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظہ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخر گئی کری۔ او د شیطان او نفس امارے وسوسے او غیوہ

بہ تا تہ ہیچے ضرر نشی د رسولے۔

کہہ پرور د کار داسے او خواری چہ مخلوق خدا ستاعلی او روحانی فیوضات او برکتونہ اخستود پارے تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہنوی د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کیں تہ دیوے نیکی نیچے خاوند شہ۔ نو دا بہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیز نو وی چہ د ژوند تول ضروریات بہ ہفتے پہ خیلہ برابر وی او تانہ بہ دہنہ نہ او دہنہ د خیلو خیلو نو نہ ہیچے ضرر نہ رسی۔ دا بہ ستا د طبع موافق او فرمانبرداری وی۔

اوستا پہ حق کیں دخدا لے پہ مدد د مکر و فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او دہنہ خیلوان بہ ستا فرمانبرداری وی۔

د دغے نیچے نہ کہہ و فرس ند پیداشی۔ نو ہنہ بہ نیک راستباز، اطاعت شہرا او ستا د زبک د خویر یدو وی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ د پرلویے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیہ د زکریا علیہ السلام نیچہ دہنہ د پارے نیچہ کرے۔ او پہ کلام اللہ کیں د صالحینو د دعا داسے راغلہ دے: "اے خدا یہ کھونہ سترگے کھونہ: پہ بنجو او اولاد کیجے کرے۔ او مونیہ د متقیانو پیشوا یان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

دعا دہا ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوں خیل محبوب او مقبول اوگرخوں ۱۰ نوداے دعا گلے به ستا په حق کین مقبولے گرضی حکم چه اهل خلقوته ددے دعا کا نو برکت ضرور رسی۔

دانیاء علیہم السلام نه پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الهی کین ددے درج اهل دی۔ ددے نه علاوه چه کوم خیزونه ستا مقدر کین دی۔ هغه به ضرور تاته درسی۔ دهنے دپاره ستا پریشانی خه معنی نه لری حکم چه هغه خردی هم ستا دپاره۔ دے حال کین به ته د حکم الهی په خلے داوری کنکے۔ او په دے طریقہ د نعمت په موند به هم تا ته لوسے شواب حاصلیری۔ او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالی درکوی۔ په هغه کین به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپله حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی۔ او دانی سبیل الله خرج به هم ستا دپاره د نعمت دزیاتی باعث وی۔ بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاک او روپانه وی۔

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کین صبر، رضا، مجز او انکساری خیل شعار جوړ کړه۔ د الله تعالی دا حکامو پیروی کوه او دمنهیا تو نه دوه اوکړه ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شه او د زړه دا طمینان۔

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی۔ د الله پاک رحمت به په تا خور شی۔ او جهل او باطل تاریکی به درن لرے شی۔ او اسرار الهی به تاته څرگند شی او ستا سیند به د علم لدنی نه معموره، او پر نور شی۔ تاسره به غالبان او الدعام په ژبه خبرے کیری او ټولو حق امور کین به زبرد او تکره شه۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شه ۱۰ من ورج ته ځویو په دربار کین د خاص قدر او عزت خاوند لے او ځموسر د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار به دے وخت کین ته د حضرت یوسف علیه السلام هغه دبتیینه حال ته راوپانده کړه۔ د شاع مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دے الفاظو مخاطب کړے شوه۔ وه یکن حقیقت کین د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سوه خطاب کونکے الله پاک وو۔ چه په ظاهر لے حضرت یوسف علیه السلام ته د صد اقت، دیانت او تقوی په وجه د ممبر سلطنت حواله کړه۔ او په باطن لے پر دے د علم او معرفت دیانت او قیادت پیروونه اوکړه۔ الله پاک فرمائی: ۱۰ دغه رنگ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکړه۔ چه چرته به غوښتل، هلت به لے قیام کولو او د هغه د باطنی صفاتو متعلق فرمائی: ۱۰ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوسانده چه دکنا هونو او فاحشاونو بچ شی۔ بیشکه چه یوسف علیه السلام ځویو: د مخلصانو

بند کا فون وو۔
نو اے د صدق او ایمان خاوند۔ هرکله چه ته په ټول الفاظو مخاطب کړے شی نو په تابه د لوسه علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیروونه اوکړے شی، او په دے لوسه نعمت به ملائکه او بنیاد ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدا لے شافی په اذن کین د ځنو امورو د علم نه وجود کین دروستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی او د خدا لے په حضور کین به دنیا کین عزت او قیادت بیا هوسے۔ او په هغی کین به په دیدار الهی مشرف شی چه د هغه خوشحالی انتها نشته۔

مقاله (۲۷) دخیر اوشوبیان
اکړه ځیر اوشر په دنیا کین موجود دے او دلالتا په کردلو او عمل کین ددے دوار و خیزونو ظهور بیا موندلے شی، خود اکثر آیات کریمه کړ پیش نظر د ځیر ټول خیزو د الله پاک د جانب نه دی او دشر ټول خیزوند ابلیس او د نفس انسانی نه دی، نو ځیر خوسراسر د الله پاک جانب ته منسوب کیدے شی۔ خوشر په هر څو صورت کین د هغه پاک ذات ته منسوب کیدے نه شی۔ شرحونه د هغه په ذات کین اونه د هغه د جانب نه دے۔ بلکه دا د نفس اتاریته نه دے۔

الله پاک فرمائی: ۱۰ تاسوته چه کومه نیکی رسی، هغه د الله تعالی د جانب نه دے۔ او چه کومه بدی درسی، هغه

سوا سر ستاسو دخیل نفس نه دے۔ نو زک په تاسو ددے ځیر نمانین کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوی لار اختیار کړی اوشر یعنی د شرک اوفسق خیزونه پریردئ۔ او حق بھمانه فرمائی: ۱۰ ځما بندیانو! د اعمال صالحه په عوض کین تاسو جنت کین داخل شی۔ سبحان الله! د الله پاک خوسره لوسه رحمت دے۔ چه بندیان لے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کول۔ حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالی د توفیق او نصرت په وجه دی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیله دی: چه جنت کین به هیڅوک دخپلو اعمالو په سبب نه داخلیری: ۱۰ نو حضرت صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشلو بیا چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته او فرمائیله: چه هو، زک به هم نه، مگر د الله تعالی د رحمت واسعه په برکت دا حدیث د نبی عا لیکه صدیق ۱۰ نه روایت دے، نو زک تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راجه هدایت اختیارولو تاکید کوم۔

هرکله چه ته دا حکام الهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے۔ نو الله تعالی به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی۔ دخیر لارے چارے به تاته روپانه کړی۔ او شریعت به ددته آسان کړی۔ او د ټولو کنا هونو نه به د بچ کړی۔ الله پاک فرمائی: ۱۰ کوم خلق چه ځویو: د بختونو لیکونو

ناقصہ کیفیت کبھی وی - بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری - اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی - نو انسان ہستی ہد غیب دہ - چہ ہر کل ہنہ دشرک اودبعت، ہونو اود خواہشا تو دیروی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی - نو انسان کامل شی - اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل جان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی - نوڑگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم دعبقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اودشرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے - پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ بارگاہ الہی کبھی مقرب شہ - دحکمت اومعرفت پیرن وند سہ دریاندے اودکرے شی - اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا دعت اواحترام درجہ بیاموے -

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری - دھنے پہ برکت بہ دعالم اومعرفت خاوند شہ - اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تالازیات شی - اوپہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتوں تاند دنیا کبھی در کرے شی - اوکوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ تہ عقبی کبھی بیاموے - دا اول دتوحید ثمرات دی -

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری
د حنور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث دے : کینے شی چہ فقرد انسان دیارہ دکتر باعث شی : نو ذمے دتغیر پہ سبب پہ ذات اوصفا رب الہی کبھی شک اوشیخہ لہ دخل وکول صرف دھے خلقو کار دے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزورے وی - اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری - دیوموحد اود پنجہ عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیخو اثر نشی کوے - اللہ پاک فرمائی : کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دیارہ کافی دے : بل جائے ارشاد دے : "د توکل خاوند انولہ کار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوئی - اوپہ دے بنا د توکل خاوندانو تہ دا خوشخبری دہ : چہ کوم سرے د خدائے تہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوئی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دیارہ رزق کشادہ کری - اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق ویر کوئی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی : کوم سرے سرہ چہ اللہ تعالی خپل لطف اوکوم اود کرے د مصیبتوں اود آفتوں نہ لے خلاص کری - او خپل نعمتوں پرے : وانہ کری - نو لازمی دہ چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتوں شکر گزار دے - ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک وشیخہ پہ وجہ مصیبتوں اود آفتوں کبھی راگیر دے - کفر اوانکار کوئی - اود دنیا اوعقل پہ پریشانی او بے عزتی کبھی پرہوتے وی - نو دد سے سرے متعلق حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ ویرج بہ دیقوت نہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کافر شو - اودحشر وشر نہ ہم منکر شو - نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگہ فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دہ -

زہ تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقوصحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی - اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی - ہنوی بہ ستا سونظاہر اوباطن د ہرقسم کرد وغبار نہ پاکہ کری - اوزرگہ اودماغ کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی - اودھنوی دیوحافہ فیض پہ برکت بہ دنیا اواخرت دیارو کبھی فلاح اوبہبود بیاموئی -

مقالہ (۳۰) دصبر اوتحمل فائدے
زہ تعجب کبھی نم چہ تہ دناپوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر اوسیلہ بہ زہ خپل مقصد اومراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا رانے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرہ دے - چہ دصبر اوتحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوئی - او اللہ پاک فرمائی : ایماندارو اصبرو تحمل نہ کاراخلی - او اللہ سوہمنزی ربط پیدا کری - دھنہ تہ ویرہ کوئی - اویک عملی کوئی چہ خلاص بیاموئی -

دکلام پاک دیور ایتونہ ثابتہ دہ : چہ دنیا اوعقل کبھی دفلاح و بہبود بہترینہ ذریعہ صبر اوتحمل دے - او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما دصبر تلقین فرمائے دے حکم چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر اوتحمل اوستقامت کبھی دے - نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دایمان دیارہ صبر دد سے ضروری دے، نکہ دجسم دیارہ روح : اوحنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دھر عمل ثواب دھے داندازے مطابق دے - لیکن دصبر ثواب بے حد اعلیہ اندازے دے : او اللہ پاک فرمائی : " ہر کلمہ چہ تاسود شریعت اوحود اللہ دحفاظت دیارہ دصبر اوتحمل نہ کارواخے نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتوں لرے کری - اودومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ لے دھے دیارہ پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دہ : کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتوں لازمیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق ویر کری چہ دھنہ پیکار کبھی بہ ہم نہ راجی -

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لار اختیار کرکے، جگہ چہ د نبیانو علیہم السلام او صالحانو د حالاز دکتونہ ہم معلومی، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ هتوی تہ د مصیبتونہ خلاصہ ورا کہہ و و او دخیلو پہ پناہ نعمتونہ پہ هتوی بیرونہ کرے و ہ تلو اولیا اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدا نو تہ دے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید کے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار و اولی اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقیقی کین د لوئے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغه شان موئن صبر کو و کولتہ لویہ جزا و رکو بل حائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او د اللہ د دوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقیقی کین دهر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ د اللہ پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیاموی، چہ ملائکے و صراطے پیخیی۔ ددے ندیس ددے دپارہ د اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت هغه مقام دے چہ هغه له فنا نشته۔

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی دالله دپارہ

مسلمان له پکاری، کہ چاسره محبت کوئی، نو هم د الله دپارہ، او کہ عداوت، نو هم د الله دپارہ دخیل نفس او ذائق جڈ با تو۔ پہ هغه کین دخیل نہ وی، تہ د هرسره سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرکے، تہ هغه دتوحید اوست مطابقت وی، نو ستا دپارہ هغه سیرت محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کین د ستائے جو کہ دی خو کہ د هغه عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی۔ او هغه مشرک او فاسق وی۔ نو هغه سیرت بکض او عداوت ساتل ستا دپارہ لازمی دی۔ نو تہ د الله تعالیٰ د رضا دپارہ د هغه نه غ واپورہ۔ کہ تہ یو مؤحد او متقی سیرت محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودی دپارہ، او کہ یو مشرک او فاسق سیرت عداوت کوئے، نو هغه هم صرف درضائے الهی دپارہ۔

دخیل نفس د خواهشاتو او ذائق اغراضو دپارہ مه چا سیرت محبت ساته او مه عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبتی وی، هغه عارضی، فتنه انگیز او پریشانی پیدا کوئیکه وی۔ دغه شان کوم عداوت چہ په ذاتی خواهشاتو وی۔ هغه دظلم او زیاتیاں او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل دپارہ تباہ کن دی۔ او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا

نو هم د الله تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ دپارہ۔

مقاله (۳۲) غیر الله محبت شرک دے

حقیقی معنوی کین محبت الله پاک سره خاص دے، او غیر الله له په دے کین دخیل و رکول شرک دے جگہ چہ د انسان ذمہ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے۔ خو هرکله چہ غیر الله تہ دے کین اثر کول حاصل شی، نو دا د توحید الهی خرگندہ خلاف ویزی دے۔ الله پاک فرمائی: اوما مؤمن او مؤحد بندیان ماسره محبت ساتی، او زک هتوی سره محبت ساتی، او حق سبحانه فرمائی: «که تاسو په الله تعالیٰ ایمان لری، او د هغه عبادت کوئی، نو صرف هغه سره محبت کوئی: او د مشرکینو متعلق الله پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو او دینوی سازو سامان سره دومره زیات محبت ساتی چہ د هغه جو که صرف الله پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی هتوی، صرف الله پاک سره په پناہ محبت ساتی، بل حائے ارشاد باری دے: «ای ایماندارو ستاسو مالونہ او اهل و عیال د تاسو د الله د ذکر نه غافل نہ کری، او کوم خلق چہ ددے خیزونو په محبت کین دپوب شی، او د الله د ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق گمراه او زیان کار دی»:

او عقیقی کین مقضوب۔

د دے برعکس محض د الله دپارہ چاسره محبت یا عداوت ساتل دعزت او ایمان د سلامتی غنچه دے۔ دا دے سره الله تعالیٰ په دپارہ جهان محبوب او پرکرنیکه گروئی، او د انبیاء او صدیقانو په دل کین دے شاملوی دغه وجہ د چہ حمضو رضی الله علیه وسلم به همیشہ محض د الله تعالیٰ د رضا دپارہ خلقو سره محبت او عداوت ساتلو۔ او خپل نفس له دے هچکله په هغه کین دخیل نہ ورا کولو۔ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: که چاسره محبت کوئے، نو هم د الله دپارہ، او که عداوت نو هم د الله دپارہ، دغه دنی کریم صلی الله علیه وسلم معمول او اسوه حسنه دے۔ او دغه دتولو اولیاء الله د سوره العمل دے۔ ددے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله اوست رسول الله نه قطعی انحراف دے۔ او دا دے سره د خدا د تعالیٰ په نزد په دپارہ جهان کین مقضوب او معتوب دے۔

الله پاک فرمائی: د نفسانی خواهشاتو اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر د الله پاک د لار دے، گمراه کوئیکه دے، بل حائے ارشاد دے: «تا هغه سپه او نه لید چہ تلو معاملاتو کین هغه خپل نفس خپل معبود او گروئی، نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کین دے، او هغه دا چہ محبت وی»

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
 چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
 پکاردی او مخلوقا تو کیں د مؤمن زبکہ اودماغ جو کیدل
 د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
 نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
 او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
 اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
 سرے د اللہ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقات
 سرے مہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
 پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولونہ
 محروم پاتے شی۔
 د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کومر
 زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
 غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگہ چہ تہ د وحدانیت پہ دے
 تقاضا پورے لہفہ اود عارضی اوفانی غیروں نہ کتارے کش
 شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سابر
 د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
 پہ حیثیت بہ پہ دوارہ جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ د
 غیر اللہ پرستار بہ ویرا تگوتہ پہ خولہ پاتے شی۔
مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
 سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
 چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سپے
 عامی، غافل اواز مودو کار دے۔ چہ نہ پرے خہ اعتبار کید
 شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ د اے خلقونہ مہ کیرے۔
 حکمہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوبات
 نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالما نہ نہ شہ اود دیرت
 دلایسے بنو دو کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
 خدا کے دنا فرمان نہ ویرے او کری۔ چہ د خدا کے نزدیکت
 اود پیغمبران و نواب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمانیل دکہ ستا پہ ذریعہ
 خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
 کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ؟
 دویم ہفہ سپے دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خسو
 زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
 تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسے عمل نہ کوی۔ خلق خدا
 تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ ٹرگند وی
 خو خیل عیبونہ پت ساقی۔ خلق تہ خان پریزگار بنکارے
 کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ د ایسے سپے پہ مثل د شرح
 دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان بچ
 کول پکار دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمانیلے دی۔
 د تلو نہ زیات خوف ماسرے د امت د خرابو عالما نو دے

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
 خلقونہ تبتتہ کوی۔ ہسے نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبر و
 دھوکہ کری۔ اود گناہونو پہ او رو اوسیری۔
 دریم ہفہ سپے دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
 ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
 خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
 عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے
 دے ہودا اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
 دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
 اللہ علیہ وسلم فرمانیلے دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
 نو سلامتی کے پیاموندہ" اودا کے ہم فرمانیلے دی د
 عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی
 نو د اے سپے ولی اللہ دے چہ د نفس اود خلقو د آفاتو
 نہ بچ دے۔ دے سلامتی او عقل خاوند دے۔ ددہ خت
 پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو اوتیکہ بنگانو
 کیں داخل شے۔
 خلو سہ ہفہ سپے دے چہ د ملائکو پہ عالم
 کیں د عظیم (لئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
 "چا چہ علم او کیم او پہ ہفہ کے عمل او کیم او خلقو تہ
 کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یادگیریگا
 او د ایسے سپے د خدا کے او دہفہ د آیاتو نو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادرا معلونہ امانت اہنودے شوی دی۔
 او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
 ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
 د قبولو د پارے پرا نقتے دے۔ دے کے بزبکہ پیداکرے دے
 چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ کے ویری۔ دے
 ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیع دے۔ ہم
 مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
 پیغمبران و نوا نشین دے۔ پہ ددہ دے اللہ تعالیٰ سلامونہ
 برکتونہ اود رحمتونہ وی۔
 نو د اخلو سہ یا آخری سپے چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
 اوزرے دوارے عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
 دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیٹوک پہ مرتبہ کیں
 ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
 ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرے او کریا حکمہ چہ
 ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
 ہم دا سپے پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
 سیرت نبوک تابع، د توحید اللہی محافظ او نفس
 انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و فیوض صفا کوئیکے اور توحید پہ نورے روینا نہ کوئیکے
داللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
دصحت نہ قطنی پرہیز اوکرے۔

ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیرکین م درت فرق واضعہ کہ۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ درتہ دا بیا وانم چہ
داللہ دصحت دپارے داہل اللہ صحبت دیر منوری دے
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق راکری، بہ کورہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۴) عبادت کیں اخلاص

داللہ تعالیٰ پہ ذکر اور عبادت کیں اخلاص یوبندی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کو۔ دھنہ دشربیت احترام کو۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کو۔ تہ داوائے
چہ روزی ما تہ بہ وخت نہ راری۔ اوغم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہ
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نکولو نہ توبہ اوکار دے حکمہ چہ دھنہ

وامر پہ خیل مناسب اوقا تو کیں وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیاں خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما د احکامونہ غفلت او روگردانی کوئی۔ داللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصدہ نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کو۔ اودصرط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کوے۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوئی۔ او دنیا او عقی کیں بہ د
خلاصہ نصیب کوی۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسے خوشحالی راضی۔ کہہ چہ تورہ
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسے نہ ناصبا راضی۔ اللہ پاک فرمائی :-
ہاے پیغمبر! چہ خما بندیاں درنہ خما متعلق یوبنتنہ
اوکرے چہ اللہ کوم خائے دے نو روتہ او پورہ چہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال اوکرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیاں زلہ بکار دی چہ پما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کیں سوال کوئی۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دیر وایتونہ
او حدیثون کیں ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولہ

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کوی نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان درکری۔ حدیث
کیں راضی چہ دقیامت پہ ورج پہ سرے پہ عمل نامہ کیں
دایسے حساب اوینی چہ شناخت بہ لے نشی کولے۔ نو
ہنہ تہ بہ اوویکے شی چہ داستا دھے دما کا مو معاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کیں خوبنتے خود نیا کیں لے قبیل
مقدار نہ و۔

داهم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کیں خدائے یادوئیکے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوے
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوے او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوے۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی اونرمی کیں
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پورہ جینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور سنا پہ قننا شے۔ اودخدا لے دقل سورہ دایسے
موافق شے لکہ مردہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کیں وی یا
پے رودیکے پچہ ددائی پہ لاس کیں یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خواریا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خواریا، ہنہ وکریوی کہ ستا
مقدار کیں نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویسہ۔ اودزیات
بخشش سوال ترے کو۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سوکر کوی
نوزہ بہ لازیات نعمتو نہ درکرم۔ او کہ ستا تقدیر کیں

سختی وی نو صبر کو۔ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کونکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اورسی، نو دوائی مو
دھنہ یو۔ اودھنہ تہ راجع کیدوئیکے یو۔ پہ دایسے خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندوئیکے دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سو مدد کوئی۔
او تاسو بہ ثابت قدم کوی۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ داللہ تعالیٰ دلوئیکے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوئی۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی :-
خیل رب نہ خوارکے۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث گرگولے دی۔ نو پہ دے
دواپہ و حالتو نو فکر اوکرے۔ اوددے نہ بھرہمہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کیں داللہ پاک دایسے ذکر اور عبادت کو
چہ ہنہ کیں دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے :- تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایسے
یکسوئی سورہ کو، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجد
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم نہ کم دایقین حوض صبر

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعیادت پہ آد اویکین ہیچ
نقص نہ راولہ۔
دائتہ تقالی دوحدانیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیچ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوی
نہ صرف دعیادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اویکویکین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہئے ہیچ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تاسوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت
دشوک تہ پاک کړو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری د دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کړے۔ لکھ چہ د سامان د
ظاہر و باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ د دے پہ دے
پہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راوی : سامان لہ یوانے
د حرامو خیزونو اوحرامو افعالو نہ دے کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاء اوافعالو د ذرا شو اواسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائیے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصہ حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پریستودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ اوحضرت ابو بکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دروازہ
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شو۔ دا عرضہ
ہعزوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خپل عاقبت د پارہ د تیکو ذخیرہ راغونڈ
کړی۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تاسو قبول کین زیات دعزت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عینکو بزرگابو بہ ہند خیرتہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک وو۔ اود حرام او
د ناجائز خیزونو د اسبابونہ بہئے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ یور وشوی۔ اود اللہ تعالی ورسو ہفہ
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پورہ کړی
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینوونو نو د
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ داد دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۴ الغیب
لارے اختیار کړی اود گناہ د اسبابونہ پرهیز اوکړی۔
کوم سرے چہ د امرالہی احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو د اللہ پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ اوهفہ
د مصیبتونو اوتکلیفونو نہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جھونہ نزدیکت اوجھونہ پہ کلام د پرهیزانو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د هغوی
رہنما ئی کولو اوشریعت د هغوی د پارہ اسانوو۔
ہر مسلمان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
اوکړی۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق اوفاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ اوهفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کړی،
چہ د اللہ پاک فرمانبرداری۔ زہ تانہ دا پند وړ کوم چہ دخپلو
تبرو گناہونو اولغزشونو نہ توبہ کړو۔ او عینکین د پارہ راست
بازی اختیار کړو۔ د اللہ پاک تہ دیکو توفیق طلب کړو چہ
د نفس د اتباع اودشوک د آفتونو نہ محفوظ شہ۔ اوسلامتی
بیاموے۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کړی
د دین کار پہ دنیا مقدم کړی اود نیاوی امور د کین حکام
الہی مہ ہیر وے۔ دین اصل مال (رأس المال) او گنہ او
دنیا فرع اود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کړو۔ تانہ د نفس امارۂ مغلوب
کو او د دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب بنو د لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
د کرکے شوع دے۔ خود دے برعکس تاد نفس غلامی اختیار
کړی او پھخان د ظلم اوکړے۔ پہ دے وجہ تہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ اود نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اورسا خلقو نہ شوع۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تلے نو دنیا او عقیل د وار وکین بہ د
عزت او ابرو خاوند وے۔ اود پیور د کار خوشودی لہ د
حاصلہ کړے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت وړ کوی، خوا آخرت صرف
د دنیا پہ متابعت نہ وړ کوی۔ اودا بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت دعبادت
روح دے۔ اود اصلو د جزا فیصلہ پہ دے کیری نوکے
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو د
خدائے تعالی د خاصانو نہ بہ وے۔ اوهرکله چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصانو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاء بہ
ستا تابعدار وے۔ اوکے تہ د نیوی امور وکین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض اوکړے نو پیور د کار بہ د خانہ
ناراضہ کړے۔
دنیا د خدائے تابعداری دے۔ د هفہ نافرمانہ خواری
اود هفہ د فرمانبردار عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بونو (دو
خاوند د دوو بونو) دی۔ کہ یوہ خوشحالہ کړے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرسہ چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
 اختیاروی۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
 بافرمانی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
 فرمائی "تاسو کیں بعض داسے دی، چہ بعض ددنیہ پرتار
 دی او بعض داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
 خانے ارشاد دے۔ "خلق کیں حکمت افراست داسے
 خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگار! مونزلہ
 دنیا کیں ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کیں ہم سعادت
 او دوزخ داورنہم اوسائے۔ تو اوس تہ او ایچہ تہ
 دے کیں دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعض دیا کیں عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
 دایمان اواسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
 کیں حاضر کیرے شے۔ نو دحشر میدان کیں بہ دورہ دے
 وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیانویہ قولی کیں د
 دا خلیل سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
 پریردے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
 احکامویہ احترام کیں دنسانی خواہشاتونہ لاس پہ سر
 شے۔ د اللہ پاک د بارچہ د قولونہ لوستے نعمت دے، او د
 جنت ہر قسم عیش د اللہ پاک تابعداریند یا نو د پارہا
 دے۔ نو د عقین د پونو سعادتونو حاصلولو د پارہ خیل نفس
 تہ د شفقت پہ نظر او گورے۔ او د نفس امارہ پہ خائے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
 د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
 د شیطان مزاجہ خلق او خرابو دوستا نونہ کنارہ کش شے
 او ذکر اللہ کیں مشغول شے۔ دلخویاتو اوعبثیاتو نہ
 پریہیز اوکریے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پرتو
 اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موند لو د پارہ د کتاب اللہ
 یہ آیتونو د مسلسل حور، فکر او تدبیر ضرورت دے۔ نو پیر
 کتاب او سنت خان پورہ کرئی، او پہ ہنہ عمل اوکے۔ بعض
 مناظرو۔ جدال او قبیل وقال کیں مہ کبیوزہ۔ جگہ چہ تہ
 سوہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودیز رسول تاسوتہ
 بیانوی، یہ ہنہ عمل اوکریے۔ او د خٹ نہ موجہ منگ کوی۔ ہنہ
 ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ وکریے۔ چہ عاقبت موبہ شے
 نو د مسلمان د پارہ د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
 بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پیرے کپے شی۔ او دین
 تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
 اوکریے شی۔ اللہ پاک فرمائی: خلقو رہبانیت (ترک دنیا)
 دخیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
 اوکریولو، حالانکہ رہبانیت او د دنیا حلال خیزوتہ
 پریں بدل۔ مونز پہ ہنوی نہ دی فرض کری۔ او نہ موہ
 ہنہ حکم وکرے دے۔ د غہ وجہ دہ چہ دوئی ددے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی اونہ کہے شوہ۔ پہ دے
 سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
 شریعت کیں خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
 عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ او سنت د حضور صلی اللہ علیہ
 وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
 حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
 د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ورج د محشر د خلاصی ارباب
 وی، نو د ہنہ د پارہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
 عمل پو مثالی سیرت دے؛ بل خائے ارشاد دے "خوک
 نبی پہ خیل خواہش ہیچ نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودیز
 د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
 "اے پیغمبر! دوئی تہ او دایر۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
 نوخما پیروی اوکری، چہ خدا اے مو دوست شی۔ او د
 خدا اے دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوقبل
 تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
 ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
 اے د آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
 ستا وظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
 سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
 ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
 دی: "کہ چا دا ہے کار اوکریو چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
 کیں حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
 کیں د قرآن او سنت تابع کیدل پکاریے۔ د محمد صلی اللہ
 علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودیز د پارہ بل پیغمبر نہ شتہ
 چہ د ہنہ اتباع اوکریو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودیز د پارہ
 بل آسمانی کتاب نشتہ، چہ د ہنہ پہ احکام عمل اوکریو
 نو زہ پہ تولوسلمانانو تا کید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ اتباع اوکری۔ چہ تباہ او پرباد
 شے۔ ددے دوایونہ خلاف ورزی کول د شیطان پہ پیچر
 کیں راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
 پاتے کیدل د قرآن او سنت اتباع سوہ وابستہ وی۔ او
 دا اتباع یودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ ددے پہ ذریعہ
 بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقلمانو تہ
 رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
 اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
 کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان ورو رو
 حسد کوے۔ نو دا نو پیرا د افسوس خبر دہ اوخما د بیانہ
 دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل وکڑو

دے۔ تہ ذیل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
سے لباس، بٹہ خوراک اور اہل و عیال تہ لٹے کہے۔ اور دھنہ
تک طرف پہ وجہ دا خیال کرے، چہ دھنہ بول نعمتوں
د دھنہ نہ لے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازق ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزق کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول خواہے اور اصیحا
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کبے ستی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کبے ستی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوں ورکول عواری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اور احوال
چہ کوم نعمتوں اللہ پاک بل تہ ورکری دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو دا خرگندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او ایقینا دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشتہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان دے کوی
د خپل موئی د رحیم نہ د غور کوی۔ اور اللہ پاک د مخالفت
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اور ہنہ د روضہ و کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اور کوی، چہ دیوسف علیہ السلام روضہ

باوجود سازشونو، ہنہ دھنہ اوچے مرتبے اوے حسابہ
نعمتون نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں دہ۔ او بیجا خومرہ ہنوی پہ خپلو کوی وستومانہ شو۔
اور ہرکھ چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو
نودائے اور صلہ ۳ خونور د پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت در کرے دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتئی معافی عوار دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلی دی: ۲ حسد د
مسلمانانو نیکی دے سیری، لکہ اور چہ لرگی ۱۰ اوحیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائے، حاسدان حما او حما د
نعمتون دشمنان دی ۲ حاسدان د اللہ دشمنان پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز اور خومرہ ورکول عواری، نو دویئے مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائے: ۳ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو بیجا خورک
دا جرأت کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اور کوی اور دھنہ مقابلہ تہ اور دیردی۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات ظلم کول
دی۔ اور اد بدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائے: ۴ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عملو اور حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۱۰ حما احکام اور فیصلے تہ
بد لیبی، اور نہ زہ ذریہ بر یہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و سرورہ خوشحالی
اور سودہ حالی کیں اوئے، نو ہیو کھ ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیائی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
پہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاںی اور خپل قضا قسم نعمتون پر تہ
در بان دے اور کوی۔ اللہ پاک د مونہ اور تا سود حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور خپلو نعمتون د شکر توحیق د راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرہ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرہ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزق پہ خپل فضل اور کور
تا تہ کوم نعمتون در کپے دی۔ دھنہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کار مہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان اور اہل و عیال
د خوب الٰک خبناک، چاہے اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
دا لے۔ دادے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد اور ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتون نو نا قدری۔

د نعمتون نو شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے او پہ ارت مہا ئے استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائے: ۲ دخیل پروردگار د نعمتون
اظہار اور کوی اور خلقو محبتیں لے بیان کرے ۲ اللہ تعالیٰ
د مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔
آمین

مقالہ (۳۸) دصدق اور اخلاص اجر
کوم سرہ چہ دین برحق خدمت اور تبلیغ اور اشاعت
پہ صدق اور اخلاص سرہ اور کوی، نو د اللہ اجر دھنہ دپارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا امتحانی پہ دوارہ جہان کوی
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائے: ۲ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ ستاسو مدد کوی ۲ او بہ سراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ اور اشاعت کوی۔ ہنہ سرہ خورک مہ
شر کوئی اور تسلیم اور رضا خپل شعارجور کوی۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہی ۲ سنت د تبلیغ
اور اشاعت دپارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کونکو نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) ردّ نعمت کفران نعمت کے
د حکم الہی نہ بذریعہ نفس پہ خواہش د یو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطرہ یو خیز قبول اور دھنہ پہ تحویل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیاؤ اور اولیاؤ اسوۃ حسنہ دے اور لے
مخلصین بہ دویئے پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔
یاد ساتہ ۱ چہ ہرکھ اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتون پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ تہ روگردانی کولے نو

داسرا سرکفران نعمت دے۔ اودائتہ پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو دالله تعالیٰ درنق اودھنہ د نعمتو پد خوشحالی سوع استقبال کوے۔ اودھنہ پد خوشحالی قبولے۔ حکمہ چہ دے سوع محکب دپارہم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکملہ پیروی دہ

ترخوچہ تہ و نفس امارہ نہ ازاد نہشے۔ اود شریعت مکملہ پیروی اختیار نہ کرے، نو اولیاء الله پہ نہ کب د داخلید و کوشش مہ کوے۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چہ ستا قول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امر و نہی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض قول اعمال دینائے الله ماتحت شی۔ اود اهرخہ دیوبن او ملت د حد متد پارے وی۔

ستا جسمانی خیز ونہ ستا پارہ پیروی د کار نہ دھب او لے والی باعث وی ترخوچہ تہ اصلاح باطن او ترکیب روح سوع خالص روح جو نہشے اود جسمانی گودونونہ ویزارے تہشے نو قریب خداوندی بہ حاصل نہ کرے شے۔ ولے ہرکلمہ چہ تہ ریشت او مجاہدے سوع خالصی روح شے۔ او ہر لے ذکر الہی کب مصروف شے۔ نو بہ تا بہ اسرار الہی راخرگند کرے شی۔ اود کائنات حکمتونہ بہ تاتہ بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبہ دے۔

کلمہ چہ تہ دعائے برہانی نہ بے تعلق شے۔ اوشیاء د دیدار اوجلوہ خداوندی د پارہ حجاب او کبے، خشک چہ حضرت ابراہیم علیہ السلام د لوحید د حقیقت نہ پس اوفرعائیل بے شکہ د اقول بتان د شکہ پہ وجہ خدا شناسی دی۔ اویو خدا نے خبر ہما اودوست دے۔ دغہ شارت چہ تہ ہم خیل خواہشات فسانی اومخوقات د معصیت بتان او کبے اودھنوی د فرمانبرداری نہ لاس پہ سرشے، نولہ بہ پہ تا دعلوم لڈقی اوسرار الہی کشف شروع شی تہ بہ درازدارونہ شے اودولایت د مجاہدات قوت اوصلاحت بہ تانہ عطا کرے شی۔ دغہ وخت بہ تہ محسوسہ کرے، چہ تا یو معنوی، روحانی اوباطنی ٹوند بیاموند۔ ستا قول وجود بہ د قدرت الہیہ مظهر جو رہی۔ بیا بہ تہ دھف پہ رابطہ آورے، گورے، گورے، او خبرے، دھنہ نہ بہ آرام اواطمینان بیا موے۔ د امر و نہی پیروی بہ کوے۔ د حدود شرعی حفاظت بہ کوے۔ اوغیر الله بہ موجود نہ وینے۔

دولایت درجہ بیاموند لود پارہ، اتباع نفس، فسق و فجور اولغویا تو نہ پرہیز او کرے۔ او بہ اخلاص د شریعت پیروی اختیار کرے۔ خیاد ساتھ۔ چہ دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید اوندہ کرے۔ ہنہ جائز اوندہ کوی ہنہ جائز اوندہ کبے۔ ہنہ صریحاً کفر دے۔

مقاله (۳۱) آزمائش نہ پس د الله پاک پیروی کرے

زہ تا سوتہ دالله اود بندہ د تعلق تو متعلق یومثال بیانم۔ یو بادشاہ شاہ دے چہ ہنہ پہ خیل رعایا کب یوسرے اہل اوبیتی، اودنبار حکومت ورتہ حوالہ کرے۔ پہ خلعت او اعزازے سرفراز کرے۔ او خیل معتدے جوہ کرے۔ بیا دغہ سرے د خیل متعصب درعایت نہ یوے مودہ یوسرے خیل فرانس ہمینہ شان سوع ادا کرے اوبادشاہ تہ د خیل بے اعتدالی ہیژ موقع پہ کوتو نہ وکوی۔ دنبار خلق ہم ددک د شہ انتظام پہ وجہ ددک نہ خوشحال وی۔ اوشا با بے پرے وائی۔ اوبادشاہ ہم ددک پہ طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خہ مودہ پس دغہ سرے پبعیش و مشرت کب پیروی د خیل عہدے پہ عروس کب د خیل فرانسونہ بالکل بے پروا شی چہ بادشاہ تہ ددک د حالاتو پتہ او کب۔ نو ہنہ پرے قہرجن شی اودعہدے نہ بے مات کرے۔ بیا ویری د ہنہ جرمونو بحاسب راولاخی کوم چہ ددک د خیل حکومت پہ دورات کب بادشاہ د امر و نہی خلاف کرے وی۔ د تحقیقاتو نہ پس دے بند یوان کرے شی۔ دے سوع، د ددک عور او کب زائل شی۔ اودے پہ خیلو تقصیرونو او کوتاھو پنیہا نہ اوتوبہ کار شی۔ ددک د اپنیہا یوانکسار چہ بادشاہ مشاہدہ کب رانی۔ نو خیل زور متعصب

دوبارہ وکرے۔ اود پرمی تہ زیات احسان ویرے راولاخی د حکومت او قیادت ددک تہ دائمی وکرے شی۔ اواپس بے ترے بیا نہ اخی۔

دغہ مثال دالله اود بندہ د تعلق ہم دے۔ الله تعالیٰ چہ پرمی بندہ خیل مقرب جوہ کرے، نو پہ ہنہ دخیلو بے حسابہ نعمتونو پیرن وے کوی۔ داسے پیرن وے چہ نہ یوسرے سترکے لیدرے وی۔ اوندہ یوغوب اوریدے وی۔ لکہ باطن نعمتونو کب دزکے اواسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، ددعا قبیلیدل، تقویٰ، مجہوبیت قلب کب دکلمات حکمت نزول او ذکر و خیرہ۔ دغہ شان ظاہری نعمتونو پرے ہم تمام کرے۔ لکہ صحت اوتوانائی بنہ خوراک شہناک، حلالو خیزونو کب فراخی، شیکہ بی بی اوسبہ اولاد۔

پہ دے باطنی اوظاہری نعمتونو تر دیرہ وختہ دے بنا د وی۔ حتی چہ دومرے دے کب مشغول شی خہ غفلت کب کینوی۔ خیل معبود ہیر کرے، اود نفس امارہ تا بعد از راولاخی۔ فسق و فجور کب پیروی چہ الله پاک د دکا کیمیت اوبیتی نو د اصلاح د پارہ شے پہ مصیبتونو کب راگیر کرے اوسختو اوریشتونو کب بے اختہ کرے۔ بیا دے پہ خیلو حالو سوچ او فکر راولاخی۔ اودخیلو باطنی اوظاہری تغیراتو نہ محسوسہ کرے چہ داہرخہ ددک بمعصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع او کبریٰ او معنیٰ خپل زور دستور العمل اختیار کریں۔

د نفس امارہ د اتباع نہ چہ دے بیزارہ شی۔ او خپل پرورس دکارتہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دکہ تمہ پشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دو بارہ با انرا طہ فر کرے شی پہ دکہ د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکات و دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون را واخلی۔ هر جائے دکہ تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دکہ تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: «ہیڑ انسان تہ دانہ دکہ معلومہ چہ دکہ د تکب اعمالو پہ بد لہ کین دکہ دکہ د پارہ د زریہ دکہ خوب دیدو کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔»

مقالہ (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ او د حقیقت دے چہ انسان پہ دے دو اپرو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: «انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی را واخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ د راحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او د مصیبت پہ حالت کین صبر تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ او د اللہ پاک خلاف بدگویی شروع کوی۔

د نفس کارگستناخی او بے ادبی دے۔ او د مخلوقا تو اللہ پاک سرہ شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو دکیلے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ او د خپل پرورس دکار د اطاعت نہ روگردانی را واخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین را گری کرے شی د پارہ دے چہ دہہ خیری او بیخلفی شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پریں دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکرگزاری را واخلی نو احوالی پریے د خپل نعمتونو د لاشی پریں وئے شروع کوی او هر حالت کین دغہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا او آخر کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او د ریشائے الہی نہ غمنا آری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دغہ نہ طلب کوی۔ شے چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہفے شکر او باسی۔ او د غنہ نہ د هر حقہ امید ساقی۔

تا د اللہ تعالیٰ د ارشاد نہ دے اورید لے چہ هر کلمہ اللہ تعالیٰ د پوختن پہ وجود کین د راستوارادہ او کبریٰ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ او اللہ پاک فرمائی: «مومنانو لہ خصوص پہ اللہ پاک تکلیف پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دک وی۔ خوہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا سائے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ او د اللہ حکم سوا اتفاق او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔»

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیے سوروم۔ نو حسو علیہ اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: «اے ہنگہ ادا اللہ د حقوق حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوق حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہ: نو ہنہ نہ تہ د خپل وراثت موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواہیے، نو د اللہ نہ خواہیے: اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین غنہ نیلے دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنکو لے لشی بدگو چات۔ چہ غنہ نا کد یا نقصان رسیدو کتہ دے، ہنہ بہ

ورثہ وراسی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل او کپے۔ او حکم یقین پریے اوستے نو د پر خیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنہ، ہم ہنہ بہ ستا د پارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہنہ صبر او تحمل کول ستا د پارہ د پر غورویں وی۔ یاد ساتہ چہ د صابرا نو د پارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر، راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن د پارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ دغہ حدیث پہ معنوبہ غور او کیری۔ بو تل عمری پریے عمل او کیری، چہ د دنیا او عقبی د تولو اکتونو نہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ او د اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بناد شی۔

مقالہ (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی، چہ د حقو یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ د دے برعکس دغیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری د حقو طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د اقتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پر تے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیری۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ خہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو آیت مفہوم
 دے۔ جن مکہ دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موبن
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خنوی د پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ نے بی غوبنیا موبن نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعا د
 نہ قبلین دوسبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویہ او امید) چہ دا ایمان د لوازمات نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویہ
 لازم او ملزم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمری د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دہرہ دعا نہ قبلین د دوا واضعہ سبب نہ دی۔ یوخی

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ اکبر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب دے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ بلور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے اللہی باعث وی۔ او دھنہ نور سوال چہ
 د نفس د خواہشات نہ مڑاوی نو دھنہ قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانہ نہ قبلین د چہ موبن کوسہ
 اسباب بیان کرل دھنہ نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کون کون تہ کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نہ کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل خاکے ارشاً
 دے۔ اے پیغمبر! چہ حُما بند یاں حُما متعلق ستانہ تیرن
 اوکری نوری۔ او واپہ۔ چہ نہ دوی تہ دیر قریب یم۔ کوم
 وخت چہ حُما مائہ سوال اوکری، نو زکے سوال قبول۔ نو
 بند یاں نہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
 پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
 بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دودہ دے دی، یو اصحاب یسر او یو اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتون او پریشانون کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژوند تیروی۔ خود یا د مسائل پکاری۔ چہ ددے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثرات نہ خالی نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت او آرام کنی دی۔ نو دا ہم دھنوی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آیا د نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوی د ذکر او اطاعت پہ خاکے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوی پہ قسم قسم
 مصیبتون کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **عَالَمٌ لِّمَا يُرِيدُ** دے، یعنی چہ خہ خوارگی
 ہنہ کوی۔ نو د نعمت پہ موجودگی کنی بہ کے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرگی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے۔

فتوح ۱۴۵ الغیب

او د ہر سرے پہ ژوند کنی تغیرات راخی، او کہ د تغیرات او
 سترل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پائے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالات د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے شی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا ہم سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے پچر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یاں د سختی نہ پس راحت راوی۔ او د نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے راحت او آرام بیلوئہ
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہمیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امر و نہوں د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتون کنی اختہ کری، نو بیا کے پہ نعمتون او بخششون
 ہم بنا د کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
 "د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خاںور پہ شان دے، پہ ثنا
 او شکر سرے کے قید کرے" نو دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ ددے پہ وجہ سرے متکبر او خلق د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدا فی حدود نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامون کنی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو
 اومسکینانو تہ صدقہ اوخیرات ورکری۔ حاجقندو او
 مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی اوکری۔ اود مظلوم مدد
 اوکری۔ اوخیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ دا اول اعمال
 د نعمت د شکر اوزیاتی باعث دی۔ پہ دے عمل کوکے پہ
 پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی
 اودنیان کین بہ ہم دعزت او ابروخاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکرے اوکری۔ اود
 دولت مند کی پہ وجہ پہ عقلمت او مصیبت کین کینوی وی۔
 نودھنہ دیارہ پہ دواپہ جہانہ ذلت اورسوانی دہ۔ خیر
 د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکار دی چہ د انسان پہ
 ژوند کین آفات اوبلیتات یوازے د عظمت او مصیبت او
 د نعمت دناشکرگی پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ د دے نوراسباب
 ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب د دے چہ دا
 د انسان د خپلوگنا ہونو او اہمالو نتیجہ وی اود دے پہ چہ
 د انسان تھدیپ اومعذرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک
 غوازی۔ چہ د دے سپرے دکراہی اونا فرمائی نہ بیزارے شی
 اویہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتا تو دوئم سبب د دے چہ داد اللہ تعالیٰ
 پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یوازماشی وی۔ او اللہ تعالیٰ
 د دے پہ ذریعہ د دوی د ایمان، یقین، صبر او توکل استی

اخلی۔ اویا د دے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل
 زیات محکم کری۔ اودنیان اوعقبی کین لے درجے او جتے
 کریک اود سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجرورکری
 د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیائے کرام، صدیقین
 او اولیاء اللہ دی۔ دوی د حال اومقام ناوندان وی۔ د
 دوی یقین، ایمان او توکل دعاموسلمانانو نہ پہ درجو
 او جت او محکم وی۔ اویہ دوک مصیبتونو کین ہم د
 حقیقت او معرفت دروازے پراستے وی۔ د ابتلا پہ چہ
 اللہ تعالیٰ پہ دوی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔
 اودوی د شکر جلی اوحقی پاک ساتی۔ دیارہ د دے چہ
 د دوی باطن دانوارقدسیہ نہ معصورے کری، اودوی
 مقربان بازگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پہ اولاد
 سربلند کری۔

د مؤمن دگنا ہونو نہ د پاک کو ملامت د دے چہ
 ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ اود لغویانو نہ
 پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ
 پریشا نہ شی۔ اونہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو
 او پریشانو ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ اوخیل حاجا
 د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی اودھنہ نہ
 مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د او جت وانی دیارہ د دے، اود ہنہ علامت د دے چہ نفس
 مشیت اللہی سوا موافقت داواخی۔ او ذکر اللہی سوا
 سکون بیاموی۔ د غیبا نہ توجہ او کجروی۔ اوفسافی
 الذات شی۔ د ابتلا د احالت د انبیاء علیہم السلام او
 برگزیدہ اولیاء دیارہ خاص دے۔ اودعہ خلق د دے
 تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا
 شامل حال وی۔ ہر سبب د دے ابتلا جوکہ کیدے
 نہ شی۔
 حاصل دکلام د دے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او
 مصیبتونو پہ وجہ د خیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ
 کوی، بیکہ پہ پورے یقین د پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب
 یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی اونا فرمائی نہ کوی۔
 بیکہ ذکر، طاعت، شکر اوشاکین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا یث قد سی
 حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر
 چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ
 بہ ہنہ تہ د سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" د دے
 وجہ داد، چہ ہرکے اللہ پاک یومؤمن خیل محبوب کجول
 اوزوازی، نودہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس
 روحانی پیروزے کوی، مثلاً ہرکے چہ پرندہ پہ مصیبتونو
 اود آفتونو کین راکرشی، نودہ خیل کمزورگی پہ وجہ د خیل حقیقی

مشکل کشا اوقاض الحاجات پہ کما لے ہنہ مخلوقانو تہ
 رجوع کوی۔ اومختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی
 خود مدد دا طریقہ د توحید خلاف دے۔ پہ دے د بندہ پریشا
 ختم نہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو نہ بیزارے شی۔ د خیل خالق
 پہ تکبیر پہ سجدہ شی دھنہ پہ ذکر اوتنا کین جو شی۔
 اوخیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د
 غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لو نہ پس اللہ پاک ددہ
 حافظ، ناصر، معاون اوممد دگار شی، اللہ پاک فرمائی:
 "اے اللہ نبی! دوی تہ اویا، چہ خما مولا اودالی اللہ
 دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ اود بولوسالخانو مل
 دے۔ پہ دے وخت کین دیندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے
 حدیث قدسی اوعربیوی دا چہ: "کوم سکر خما د ذکر
 پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ بہ ہنہ د
 سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" دا ہنہ توحید کل
 اومھویت فی الذات دے، چہ اولیاء اوابد الوحاصہ دے۔
 دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د
 دہ پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دہ تہ
 اشراج صدر حامل وی، او پہ دے دوا پر جھانوکین لے
 ذکر خیر کیری۔

اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! اے اللہ ہم خما

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
کین فناشه چہ بیا تر ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
یو بودا سړی په خوب کین خما نه تپوس اوکته۔ چه
هنه کوم خیر دے چه د هغه په ذریعہ بندہ د الله پاک
قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکته چه د قرب الہی یو کا
ابتداء ده اولہ انتہاء۔ ددے ابتداء تقوی او پرہیزگاری
ده۔ او انتہائے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے
خپلے درجے او پزنی۔ او درجہ په درجہ د هغه تعیل او کړی
هڅو عبادت کین دایه نه دی کول پکار چه د فرضونہ
تکلیب سنت او سنتونہ تکلیب نفل اختیار کړی۔ هر
مسلمان د د پلوتونہ تکلیب فراموش ادا کوی، چه د هغه نہ
فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
ترخو چه یو سپرے د فراموشونہ په بنه شان فارغ نه وی
نو سنتون کین مشغولیدلے جهالت دے۔ او سنتونہ
تکلیب نفل کمراهی ده، نو کوم عبادت چه ددے قاعدے
خلاف وی هغه په درکاکه خداوندی کین قبول

نه دے۔

د هغه سړی مثال چه د فرضونہ تکلیب سنت کوی،
او سنتونہ تکلیب نفل کوی دایه دے لکه یو بادشاہ
چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کین طلب کړی۔ او
هنه سرے د بادشاہ په دربار کین د حاضرینو په خلط
د چا ویز پر خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی الله علیه
وسلم فرمائیلے دی کوم سپرے چه فرض پریردی او نفلو کین
مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغه حملدارے پنخه دے
چه کوم وخت د هغه د لکتون شی نوزنه حمل اوغورخوی۔
نودغه هغه نه حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
دغه رنگ الله پاک د چانفلونہ نه قبولی۔ ترخو چه
فراموش ادا نه کړی۔ او د موخو گزار مثال د سوداگر دے،
چه ترخو هغه رأس المال نه لری۔ نو کپته نشی کولے ہم
دغه کیفیت د هغه سړی دے چه فرض او سنت پریردی
او نفلو کین مشغول شی۔ حالانکه د فرضو او سنتو په
موجودگی کین نفل هیڅ اهمیت نه لری حکم چه دایو
اختیاری عمل دے او بندہ ددے په ادا کولو مامور نه
دے۔

دغه شان روژه قیاس کړی یعنی فرض روژه
پرینودل او نفل روژه نیول ضلالت دے۔ او دغه
رنگ زکوٰۃ چه فرض دے هغه نه ادا کول او نفل صیتر

صدقہ او خیرات کول جهل دے چه په درکاکه د الله تعالی
منظور نه دے۔

مومن له پکار دی چه د فراموشی او اہمیت ہیر نہ
کړی۔ د شرعی عمل ما تو نه پرہیز او کړی۔ او الله پاک سوا
په مخلوقاتو کین ہیچو شریک نه کړی۔ او نہ د خلق د
خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی او کړی، حضور
صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
مَعْرِفَةِ الْخَالِقِ** یعنی په مخلوقاتو کین د ہیچا دایه تاجدایا
جائز نه ده، چه د الله تعالی نافرمانی وی۔

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراک صدقات
کوم سړی چه خوب له په بیداری او اکامی ترجیح ورکړی
هغه په دواړو جهانہ په خسار کین دے حکم چه خوب
د مرگ استازے دے، او خوب چه د منا ہے اندازے نه
زیات شی، نو بیا د هغلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
او نیک عملی ته نه پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
زیرے سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
ترے زائل کوی او لغویا تو ته میلان پیدا کوی۔ په کچے
وجه خوب پریردہ۔ د خوب اثر قدرے ہم الله تعالی
سوا خہ تعلق نه لری حکم چه هغه د ټولو سفلی نقالسو
نہ پاک دے۔ دغه رنگ پرینتو ہم خوب حرام دے
حکم چه هغوی ته د الله پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به ہم د خوب نه بے تعلقه وی۔ نو د یو
مومن د پارا د ضرورت نه زیات خوب د زیرے د هغتی
او د هغلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
سپرے چه د منا ہے اندازے نه زیات خوب محض د خوراک
نفس په خاطر کوی، نو د هغه به دایه بنو بنو نیکو او کارنامو
نہ کولے او خیرے۔ چه د هغه کوی به ہیچو کله پورا نه کپه
شی۔ دغه وجه ده چه ټولو انبیاء، صدیقین او اولیاء الله
پخپل ژوند کین خوب کم کړے دے۔ او وین زیات پاتے
شوی۔ او د بیداری په وجه د ذکر او عبادت تبلیغ دین
او د مخلوق خدا د خدمت په برکت دایه اوچتے د سچو یا مومن
دی چه په خوب کین هیچو تکلیف نشی بیا موندے۔

کوم سپرے چه بیدار وی، او ذکر الہی کین مشغول وی
نود هغه قلب ہم همیشه بیدار او نور نه ډک وی۔ په
دے وجه په صحیح معنوکین بیدار او سیدلو د پارا د حرامو
نہ ہم خان ساتل پکار دی، حکم چه حرام قلب او دماغ
دواړه تاریک کوی۔ او زیرے چه تاریک او رنگ آلود شی، نو
د عبادتو قبولیت ہم مشتبہ شی۔ نو زیرے د ژوند او معرفت
او فکر د پارا د حلال ذوق دیر لازی دے۔ حرام سر تر پایہ
شردے۔ او حلال سر اسو خیر دے۔ ددے په درجہ به

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسراف
کول دیکھو یہ خائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرہ پکار دے چہ ہوتے
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرہ ستا نعلق اومعاملہ پہ دودہ صورتونو
کہیں کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودویہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غافل
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ نادخل خالق اوپرہ دکار نہ لرے ساق۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اوللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص اوجہ نیت کار واخلہ۔

د قریب الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلش اتارہ
دیوکی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوہی مات اوشہوات پریردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور کہیں پہ

خپلو تیر گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق توہ کار
اود امر الہی پیروی اختیار کریے۔ ذکر الہی اوتسابع
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تزکیہ نفس سرہ تانہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارش و کرے، ہنہ بہ تانہ درکولے شی او
روحانیت کہیں بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کریے۔ او تہ بہ د ہنہ واصل باللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو اوجنشنونو
بارات وی۔

پہ خپل ہیڑ حالت مغرورہ کریہ مہ۔ او خدمت خلق
کہیں دھیڑ قسم کوتاہی مہ کوہ کہیں ستا پہ اعمالو کہیں
بہ د ظلم اوجہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو، وراوندے کہ، خوهنوی ددے بوجہ اوجہڑ
نہ عذر لوکہ او ترے او پریدل، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوجت کہ، بیشک چہ انسان د خپلو فراموشو تہ
پرسہ کولو پہ صورت کہیں ظالم اوجاہل دے۔ نو پیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہنہ تہ دوبارہ مائل ہنہ۔ دھنہ نہ خپل قلب
اودماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کریے۔
د اللہ تعالیٰ نہ بغیر خہ چہ کائنا تو کہیں دی، دھنہ تہ
بے پرواشہ، او خپلو مطالباتو کہیں بغیر اللہ تہ بل چاہ تہ
رجوع مہ کوہ۔ د دنیا مسمیتونہ د اللہ د جانب نہ یو کاہی
اوتیرہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ دے نہ ستا پسمہ
لازکول مقصود دی۔ بندہ کہیں چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جنڈ پر موجودوی نوہر حالت کہیں اللہ پاک دھنہ
معاونت اومد دکاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسوما یاد کریں،
زہ بہ تاسو یاد کریم۔ او خما شکر پہ خائے راویں ناشکری
مہ کریں۔"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویزارین و ثواب

کوم سرہ چہ خپل ہستی د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، او فناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب وکرولے
شی۔ یوحوالصفا د رضائے الہی د پارہ د دنیا د ترک
کولو پہ وجہ، او بل خپل خات د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پریردے
وسے ہم زیاتے شی او ہنہ دا بدلہ او اولیاء اللہ پہ
د کہیں داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف باللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کہیں مشغول شی او پہ ہیڑ کہیں

ترے شہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب وکرولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر اوباسی۔ او بل پرہ ضرور او تکر
اونہ کریں۔ او بلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ خائے
راویں۔ دلتہ کہیں داسوال پیدا کریں، چہ ہرکہ یو
عارف دنیا اودھے اسباب ترک کریں، او فناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ ابدال او اورگزیدہ اولیاء اللہ کہیں شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کہیں دھنہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمزاج اومذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (امحال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کہیں مشغول د امر الہی ماتحت اود شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو خما پہ نعمتونو
شکر اوباسی، نو زہ بہ د زیاتو نعمتونو پریردے درسا لے
اکرم۔ بل خائے ارشاد دے: "اے پیغمبر اکرم! نعمتونہ
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تانہ حاصل دی، دھنہ اظہار
او کہ او شکر پرے اوباسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ د اللہ پاک عطا کریے شوی
نعمتونہ سرہ پہ غفلت او معصیت کہیں وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی او باطنی عظمت ہیڑ اشنو بخیریری۔
او اللہ تعالیٰ محض د خپل فضل اکرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ حکمہ چہ ہفتہ درضا او امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشیہ دے۔ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پر ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آزا دکوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخلي۔ بیا هر
سرے دے سره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پہ وجه قول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هغه سرتک نہ بہ دویره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قریب وی۔ ددہ به هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
قول خیزونہ په خدمت کین غارہ بسته لکیا وی حکمہ
چہ الله تعالیٰ په هر حالت کین دده معاون او مددگار
دے۔

په دے وجه - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْكُوفُومِ سِرًا
چہ د الله شی، نوالله دهغه شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی تہ او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
په مانے خپل مقدس کلام نازل کپه دے۔ او هغه، هغه
خلق خوشبوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داو لیا الله دا پتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان په دے سبب
په مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نه بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهغه نہ دعا کولے
او غوازی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کائے او دهغه منہ
حاجتونہ غوښتل خوشبوی دپاره ددے چہ خپل فضل
او کم پرے او کړی۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء د الله پاك په حضور کین
حاجات غوازی، نود الله پاك جود او کم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خوکه بعض وخت دعا قبولیت
کین غه تاخیر راشی۔ نود ایدر خاص مصلحت په بناوی او
دمؤمنانو دپاره د پریشانی خیز نه دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو په دوران کین ذکر الہی جاری اوساتلے شی، او
د امر ونهی پوره پا بندی او کړیہ شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نه با قاعده غوښتلے شی۔

الله پاك فرمائی: "أَدْعُوْنِي أَجْتَبْ لَكُمْ" (مانه سوال
کوی، زه به موسوال قبولم) بنده له پکار دی چہ د مصیبت
په وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نږدی، حکمہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یو بل مالونه اوجاندا دونه په باطله
ذرافو مه غصب کوی: نود ایدر بنیا دی اصول دے چہ دد
پیش نظر د هرے ممکنه بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلیکاردی چہ په ذکر و عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دانه دے چہ
په عبادتو کین صرف دریا کازی نه پر هیز او کپه شی
بلکه د اخلاص یواهمه تقاضا داهم دے، چہ هیر یو
عبادت، خواه فرض وی یا نقل، د هغه په ادا کولو کین د
الله تعالیٰ نه د اجرا و ثواب یا معاوضه خه خواهش
اونه ساتی، بلکه دعبادت مقصد صرف رضا او اطاعت
الهی اولری۔

کوموا لیا الله اوصوقیا لے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماهیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هغه عبادت شرک
گنری چہ په هغه کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضه
ذی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرو
ثواب نیت نه بیانی گنی بیاداد توحید نه منل دی۔
قول عبادت د الله پاك د جانب نه دی، که هغه موثر
په خائے دایرو، او د الله د احکامو تعمیل او کړی۔ نوداهم
سراسر دهغه تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه
خوهم د الله پاك عطا کرده دے، نود عبادتو د اجرا و ثواب

سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کړی، او خپل
مقرب لے جوړ کړی۔

مقاله (۵۳) د الله پاك درضا طلب
د الله پاك درضا طلب کوی، او دهغه د خوشنودی د
پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اتمام نه کناره کش نشی، خو که
چہ په رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیا موندل
خپل خواهشات او ارادے د رضائے الہی تابع کړه، بلکه
چہ دنیا کین هم دغه یولوے نعمت دے او هم د اذقرب
الهی د تولونه پریمی لے اوبهترینه ذریعہ دے۔

خو که د الله په رضائین فنا شو او خپل خواهشات
لے دهغه د امر د امر په تعمیل کین پریشودل، نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب په هغه حرام شو۔ او خو که چہ د
الله درضا طلبکار وی، نود هغه دپاره داهم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه اورزق
هغه تہ عطا کړی، نو په هغه د شکر گزار شی، او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نه غصب کوی، او نه دسپه نطم زینتی
په هغوی د نعمتونو او درزق د بندولو کوشش کوی، کوچه
د هغوی په مقدر کین وی، بلکه چہ د حقوق العباد منسب
کول په مشیت الہی کین د خل کول دی، او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ په نزد ناقابل عفو دے،

طلب کویونہ بہترہ دادہ، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اود نیا او عقیب کین ددہ د پارہ د برکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب او معنوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوئی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ او خوک چہ غاصبان وی دھنوی تہ نیک بر بادے دی حکمہ چہ د ابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان او جاہلان دی چہ د عقل او بصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامندوے، دھنہ شکرے ادا کوے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناجائزہ نہ غصب کوے، نو یقینا دے آیت: لَنْ يَنْفَعَكُمْ كَذَبْتُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوزہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو دھنہ خلقونہ کری، چہ ذکر او اطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خپل حال د حفاظت د پارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقالہ (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سرے چہ عقیب کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکاری چہ د نفس اود دنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خپلویکو اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ داے کول د توحید خلاف دی۔ او پہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اود دنیاوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نو ہنہ خپل عاقبت خاست کوے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت او ماہیہا خواہشمند وی۔ نو ہنہ خالصتاً د دیدار اوزائے الہی طلبگار تہ دے۔ پہ دے بنا داے سری د زہد اوتقوی د حیثیت او ماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اود ہنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ دوسرے وجہ دادہ، چہ دنیاوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس اوهوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک تہ میلان کوئیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکاری چہ خپل رضیت، عیوب اس اوحیث فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د داے ترغیباتو نہ پرہیز او کری چہ انسان غفلت او شرک تہ

بلی۔

دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اوندات سغلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقوی تکیل تہ رسی۔ او ہنہ بہ درک اوجہاد کین د عزت اوقبولیت درجہ بیا موی۔ نو ہرکلمہ چہ یوسرے پر تقوی کین پختہ شی۔ نو بیا حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ ہول مصیبتونہ لے رف شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزوے پیرے شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: " دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون اواطمینان بیا موی، اوجسم پیرے راحت نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخو یو سری پہ زہد د غیر اللہ علیہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی او اطمینان قلب نشی بیا موندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرتکیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقت دنیاوی علاقے پیرے نردی۔

مؤمن لہ پکاری، چہ زہد فی الدنیا تکیل نہ پس زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اود ہنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً رضائے الہی د پارہ نہ دے۔ بلکہ د حور و غلمان خواہش اوند کری، نو ہنہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خپلو پیششونو اونعمتونو داے پیریزوے راواخلی، لکہ چہ پہ خپلو انبیاء، اولیاء اوعارفانوے کوی۔ او خپل

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل

زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری اوباطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اودنیا اوعقب کین پہ داے نعمتونو بنیاد شی، چہ درشاوی نوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ پیرے سترگہ لیدے وی، نہ یونہی اوبین لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم وگمان راخے وی۔ اودغہ داے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح اواظہارے پہ عبارت کین ناممکن۔

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل

زہد تاسوتہ دلذات نفسانی د ترک کولو مختلف پورٹی بناشم۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھواہوس اوفس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولو سرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلاجو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ دانتہا فی جدوجہد اوقوت اودی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف اوعادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی د پارہ مقصد مبارک دے۔ پہ دے وجہ اللہ تعالیٰ پخپل خاست تائید اوتوفیق ددہ نصرت اومدد کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهَبَنَّ مِنْهُمْ"

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه کمونند در نما جوئی د پاره جده جهد کوی. نومونر هخوی ته د سمولارو هدايت کوی. درهنای بیی اودنفس اتماره دخلاصی نه علاوه الله تعالی کے د خپلو بعضه اولیاء او برگزیده بندیان وصحبت هم نصیب کړی. چه دهغه په ذریعہ په ذریعہ مؤثره طریقہ دده روحانی او باطنی تزکیه کیری.

بیاداسه مومن بنده دخپل نفس نه فانی شی. او ذات الهی کینی باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبہ څیزو نه د ژوند ضرور یا تو کینی پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی. چه دهغه په وجه دهغه د ذکر او عبادت په قبولیت کینی هیڅ شبه پاته نشی. دغه شان د شهوات نفسانی نه پرهیز کول د عمر ماتونه پچکیدل دا الله تعالی رحلال او جائز څیزونه استعمالول او ذکر او عبادت کینی د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. اود اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کینی داخل شی. دلته دے په باطن کینی دا الله د جانپنه دا آواز اورسی. چه هرکله تادرنه الله تعالی د پاره فضائی اود نیایوی خواهشات پرینودل، نودعقبن متعلق هم خپل خواهشات پرین دے. اود اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کانساتو او خپلو خواهشاتو نه د چه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نه کناره کش شه. اوفتانی التوحید شه. بیاخاموشی اودب سره ځبونید د قرب اوصدق مقام کینی داخل شه چه هغه به ستا د پاره دانسی خوشحالی اواطمینان وی. او هڅه قسم غم او تشویش به نه وی. نوته دخپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو اولذات نفسانی نه روگردانی اختیار کړه.

یومعلمی او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی. یو په هغه دا الله تعالی د طرفه د علوم او معارف کشف اود فضل وکرم انوار شروع شی. د غیبانه هغه ته خلعت الهی اغوستل شی. بیا هغه ته د اتلین کول شی، چه دا الله تعالی د دے خاص نعمتونو اوعطیاتو هر وخت شکر په ځای راوړه. ځکه چه د دے نافرمانی کول د دے د عطا کوونکی سپکاوی دے. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده دا الله تعالی درضا، فضل وکرم او قربا خاص پیوسته وی.

بیاد الله تعالی د نعمتونو اوعطیاتو د قبولو هم مختلف حالتونه وی. یو خود چه بنده بعض خپل خواهش سره هڅه قبول کړی اودا مکروه اونا جائز وی. اود دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دامباح او حلال وی. د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره قبول کړی. بیاد دے

فتح ۱۹۸ الغیب

هم اوچته درجه داد چه دا الله تعالی ټول نعمتونو عطا کینی دخپل خواهش اوارادے مطابق نه بلکه د مشیت الهی موافق قبول کړی. دا د مرید د مراد موندلو. د ابد الیت د حاصلولو اود فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت استناد دے.

کوم سره چه دا ابد الیت دے درجه ته اورسی، نو دے دارشاد الهی مستحق او کړی. اے نبی! دوی ته اووایر چه ځما حافظ او معاون الله تعالی دے. چچپل مقدس کلام لے په مانا نازل کړی دے. او د ټولو صالحانو مل دے. په دے بنامستی اوصالح هغه سره دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. اود عمر ماتو او مشتبها تونه پرهیز کوی. الله تعالی خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورشی کوی. داسے سره د قبض اویسطقبتی کیفیتات او د حالاتو نشیب اوفزایدته څه اهمیت نه ورکوی او د مشیت الهی ماتحت هر وخت خوشحاله اومطمئن اوجا اوافعال الهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلندترین مقام دے، چه دلته دا ولایه او ابد الو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولایت په تکمیل بیامومی. اود دلته په بنده هر وخت دانوارو اوسرکاتو نزول وی.

فتح ۱۹۹ الغیب

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یومومن بنده د مخلوقاتو او خواهشات نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او دا الله پاک په ذات واحد کینی جوړشی. اود ضمیر الله تصورات دخپل قلب اودماغ نه بهر کړی. نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم دا د توحید انتها دے. دا یستتر دا الله پاک محبوب اومقرب وی. اود مخلوقاتو په زیرو کینی هم دهغه د پاره محبت اوعزیت وی. دے دا الله ذکر اوحمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی اود هغه په فضل او کرم صاحب نعمت اودولت شی. دا الله پاک د جانپنه هغه ته خوشخبری ورکول شی، چه ځمونر نعمتونه اوجششونږ به تل په تا فراوانه وی. اود نرق به د فراخه.

دے حالت کینی بنده دا الله تعالی کامل اطاعت گزار وی. دده اراده اوتدبیر دا الله پاک په مرضی وی. اوله چه دا الله رضای، په هغه د دکه رضای، دے دا الله نه سوا غیر الله نه وجود اوینی اونه فعلاً بیا الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری اوباطنی نعمتونو په بنده داسے فراوانه کړی، چه دهغه وهم وگان کینی هم نه راځی. ځکه چه د دکه ذاتی اراده دخدا دے په اراده کینی فنانی اود توحید برکات په شروع شی.

اوس دے بذات خود دا الله پاک اراده، بلکه دهغه

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش دودے
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سرخہ
خبر دے۔ او ہفتہ کیں شرلہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہفتہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج د درجہ حکمہ عطا شوے وے، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے وے۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ د مشیت الہی تابع کرے وے۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ وے بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
وے چہ فانی اللہ کیدو سرخہ حاصلیری۔
واضحہ وے چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کیں د اللہ پاک افعال وے او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہفتہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو وے۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور وے۔ اکر کہہ کنارو او
منافقتو تہ د داعیج خبرے بنکاریدے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکارے
چہ دیو ولی دیارہ روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نی د
روحانی او باطنی عواملو ابتداء وے۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کو م چہ د خیل باطن تزکیہ کول خواری۔ او د نفس امارہ
د شرنہ د خلاصی خواہشند وی۔ ہفتہ لہ پکار وی چہ
د دا سے خلق صحبت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ کرا
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوال کیں کلہ قبض کیں وی،
کلہ بسط کیں۔ د تصوف پہ اصطلاح کیں قبض ہفتہ باطن
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خواری
او دھنے پہ دوران کیں د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشحالی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کیں
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیارہ لازم دی چہ ہفتہ د تقدیر پہ
امور کیں ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کیں د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعاتو احوالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیرنی
چہ عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو خٹہ اشتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کیں دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار وی چہ
یومون بندہ د خورمہ دلالت نفسانی نہ دوزا کومب،
ہفومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصی بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتارہ د لاجب نہ پہ خلاصی محض وے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفتہ
کیں د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نی،
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہریری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصی موندل
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بندہ د سوال
نہ خیلہ ہفتہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتارہ د پیروی نہ کیں
خاور سرخہ خلاصی بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رشتے الہی
کیں فنا شی۔ نو ہفتہ ہذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگندیری۔ او د ہفتہ احکام پر
کائناتو کیں جاری کیری۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک ددہ نور شی، چہ چہ اوریدہ کرا

او ددو سترگے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او ددو ڈبہ شی
چہ پرے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیرزدے وے
او ددو د اللہ پاک شان کریم نہ دے، چہ ہفتہ خیل ولی پہ
گمراہی کیں اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہفتہ د ظاہراو باطن
حفاظت کوی۔ او د ہفتہ د سلامتی دیا راکہ ہفتہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولوتہ
لوہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پریزدہفتہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہفتہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیرنوستے وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندیوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدراہہ کیدو نہ محفوظ کٹے۔ بیشک
ہفتہ جھونر د مخلص بند یا تو نہ وے بل خائے ارشاد وے۔
۱۰۱۰ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند یا تو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ وے۔ حکمہ چہ ہفتوی خما توحید خیل قلب او
روح کیں خائے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند یا تو بہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہفتوی حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند یا تو
نہ کیری او د شیطان د گمراہی نہ موندو پہ حفاظت کیں کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اترکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موئنہ تلو
مؤمنانو لہ دامرد تمیل او دھنی نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ او دھنی خلتور و حانی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپہیزان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیامونہ
دے، اوپہ بسط و کشاد بنا د شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب او بسط چلو دانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید او فنلے نفس

خپلے ظاہری او باطنی سترکے دغیر اللہ نہ واروے، او
صرف د باری تعالیٰ پہ ہستی لے نیچے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق او پروردگار تہ او گورے۔ کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتھا و د مخلوقاتو
خالق او صانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کریے۔ او دہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
د طرفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دھظ غیر فانی او ابدی
ذات مشاہدہ او کری چہ دزمان و مکان او دجہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد او بالا تر دے ترخو چہ ستانور
صرف پہ مخلوقاتو بیخ دی نوپہ تا د اللہ تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جہت پہ
خاطر د فورہ تہ او جھوتو نہ روگور دا نہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترکہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی او ابدی حقائق د نور ایمانی پہ رسنا
کین خرنکند او ویچے۔

بیاد توحید نوریہ ستا د باطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ او ستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہہ بیا پہ غیر اللہ او مخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترکہ بہ پردہ راشی، چہ دھظ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ او د اسزابہ د دھظ شرک
او غیر اللہ کین دھو کید و پہ وجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات او صفات کین یکتا
او کنرے۔ او دخیل توجہ مرکز ہفہ او گرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر او سائے۔ خپل نول امیدونہ او توقعات
ہفہ سرے وابستہ کریے۔ او خپل خان دغیر اللہ تہ بیگانہ
کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ د خان تہ نور ہم قریب کری۔ او تا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو تماؤسم
نعمتونہ بہ د بنا د کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد او اعانت
کوی۔ او ہیشہ بہ ستا حافظ او ناصر وی۔

نود اللہ پاک ذات دخپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ او باقی باللہ شہ، او دہفہ د مؤمن د پاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ژوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پہنچری۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ژوند تیروی۔ او د کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ او احاطہ
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ د مصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری او پہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ او ساقی۔ او ہفہ تہ دخپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا ترے مدد او غواری۔ دہفہ خلاف شکوے
شکایت نہ کوی او نہ د مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو د اے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف ترے پہ محدود
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر د اے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم او نہ کوی او پہ ذات الہی کین جو شی۔ او پہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیا داعضاؤ شکر د اے، چہ دنتھیا تونہ لے پچر اوساقی۔

اود اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے او کری۔
تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ او ہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راور وکی تہ نظر نہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساقی۔ او دہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ او کتل۔ او حقیقی سبب
الاسباب او قاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کری، نو دہفہ
علم او معرفت ناقص دے۔ او د ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر او باطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ او کزی۔ او پہ
ہفہ شکر اوباسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری او باطنی نعمتونہ مکمل طور سہ د رکری،
د پارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر اوباسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل او غواری، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیا دہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نو پہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم دخدا لے تعالیٰ شکر ادا کری۔ او د اعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت او کری۔ او پہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالوق
نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمان
وی، ہنہ جائز نہ دے مواصل خیر د الله پاک اطاعت
اوددے نہ علاوہ نورقول خیروند د تابع حیثیت لری۔ کہ
مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو دصراط مستقیم بہ خاکے
بہ گمراہی کین کینبوی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی
آیتونو او احکام مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر
دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل
شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او
گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت
وی۔ اوکہ راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔
کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ اوکہ
راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر
کری۔ اوپہ ژبہ او اعضا د دخدانے تعالی شکر بہ خاکے
راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظهار
نہ کوی اوپہ صبر اورضا د مشیت الہی سرہ موافقت
اوکری۔ دھنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ
تہ د دخپہ حاجت روائی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے
طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اوکیز یدہ نہ مصیبت نہ
لری کوی۔ او دھنوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شپہ

پسے ورج او خزان پسے بہار رانی۔
د قانون قدرت ماتحت دہر خیز د پارہ ضد او انتہا
وی۔ دہنہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس
راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ
ذات واحد کامل توکل او پندہ عقیدہ لری۔ یوحنا پیش
کین رانی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل د صبر
روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک د صابرا نو
ملک دے۔»

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامت
او اولیا لے عطا موتہ لوکے لری د صبر او توکل پہ
برکت حاصلے شوی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعت
بناد شوی۔

نو تہ ہم اخلاص او صداقت سرہ دھنوی اتباع او کوی
چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله و سنت رسول الله
اتباع

دیو مؤمن خیل طبعی مادات پوینودل اود شریعت
اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ ددے پس مقدمات
الہی سرہ موافقت کول د سلوک او چنہ درجہ دے۔ او بیا
د شریعت او حدود د الله متابعت سرہ د بشریت تقاضا
پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورہ کول د انسانیت د صفاتو

انتہادہ او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ
وسلم د بشریت د حلالو او جائزو و تقاضو پورہ کولو باوجود
د احکام الہی اتباع کین د امت د پارہ دیوے کا لے نونے
حیثیت لری۔ دا سے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ دھنہ تعالی
الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او
پہ ورج د قیامت ایمان لری، نو دھنوی د پارہ خمونہ د
نبی و روند یو بہترین مثال دے۔»

نو دسیرت د تکمیل د پارہ چہ د بشری تقاضو مشلا
خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ
حتل نہ خہ کوسے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت
کوہ۔ الله پاک فرمائی: «خمونہ پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو
تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ موچہ
منع کوی نہ ہنہ نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «اسے
نبی! دوی تہ او واید، کہ تاسو الله پاک سرہ محبت کوی
نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سرہ
محبت کوی۔»

یاد سائہ، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن
کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیری۔ اونہ
بہ د خلق خدا د پارہ د عمل او تقوی یوہ نمونہ شی، ظاہر
او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی،
او خلق بہ ستا د مصیبت آرزو و مندی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق براو راست الله پاک سرہ لری۔ اود
کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ شی، چہ تہ دے درجہ تہ
اور سے نو تہ بہ د حدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی
سرہ بہ تاتہ موافقت حاصل وی او تاتہ بہ د اتباع سنت
نبی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موزر خیل کلام نازل کہ، او ہم موزر
ددے د حفاظت ضامن یو۔ نو الله پاک بہ د گنا ہونہ
ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوی۔ نو د الله
پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا شامل حال وی خو
د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی
او ظاہری تقاضو نہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د اتقا
انسان سرہ تریے دی۔ اود دے نہ گویز کول رہبانیت
میان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے۔»

د جسمانی او بشری تقاضو نہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ
ملاکے دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار کہ
چہ د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی حکمہ چہ داد
دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازمیات
نزدے کوی۔ او الله پاک سرہ د مؤمن تعلق نہ مضبوط
ولے کہ د بشریت تقاضی د سرہ نہ زائے شی، نو ہنہ بہ
فرشتو کین داخل شی۔ اود دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔
نو د انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور د ک۔ ہرگز

ظہر رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت ماتحت و بشریت
تقاضے پہ تاسو کیں پہ دے موجود دی۔ چہد اللہ پاک و نوری
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے و اخلاقی اور دنیا کیں دحق تعالیٰ پہ
نعمتونو بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشبوی او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کیں دے۔ نوہی علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سز سز د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے شوعے۔ اور دے دیوی نعمتونو قبول
کیں ہوی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نواں ہوی اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتونو سرہ سرہ پہ پشری
نعمتونو ہم بناد وی۔ حکم چہ ہوی دانموتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی ماتحت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک شے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کیں احتیاط کوئکے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئکے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: « کوم شے چہ تاسو پہ
شک کیں غور کوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کری۔ - نومومن د شریعت پہ اتباع
کیں د استعمال قبولو کیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور لغوی خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن د ہنہ د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کیں وی۔ نو
مشیت الہی براہ راست ہنہ تہ دھر خیز د قبولو یارہ کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت د ہر خہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مؤمن د بو خیز د قبولو نہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رمبہی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کیں توقف غالب وو۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل وو۔ لیکن دے حالت کیں سراسر امر الہی غالب دے۔
او مؤمن پہ دے حالت کیں د قبولو کنا ہونو نہ محفوظ وی۔
نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مونو یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظ کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگانو نہ
وو۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزونو نہ منع کرے شوعے
دے۔ او صراط مستقیم د پارہ آسان کرے شوعے دے،

دے د اللہ رضا او دہنہ احکامو سرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دہ
منتھائے مقصود وی۔ د دے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت د ہنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرامو وی، چہ
دانبیائے کرامو پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھوئکے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ مونو او
تاسو ہم دے پاکو یزنا کانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کری۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) محبت او محبوب حقیقی

تہ د ژوند د مشکلات او مصیبتونو پہ وخت کیں ہیشہ
د اللہ پاک خلاف کلہ او شکایت کوے۔ او دہنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینپیڑی، ہنہ د دہ د خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو۔ او شریعت د حدودو د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دہنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ د غیر
سرہ اوئہ کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہوئو سرہ دا ہے ژور محبت ساقی،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دے او ہنہ د غیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شی
نزدہ نہ ساد مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتونہ تانہ پہ دے پینپیڑی، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دہنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرگوے۔

د خدا کے د رضاد پارہ د نفس انارہ او مخلوقاتو پیروی
پروردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتونو او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار و جہانو پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او د ہنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچا سہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او د ہنچ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چر کوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زبړه او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نږیا کوی. ستانفس او ستا جاهل اوسانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په پکې توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حقین نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزدے شه اوبلسانته چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا اورازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش اوسخا دهنه درجانب نه ده. او د زبړو اوطیبیان دهنه په محبت اودهنه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی ، هغوی خوصرف دالله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سبحانہ فرمائی: دایماندارو زبړونو صرف په ذکر الہی آرام بیاموی. اویا دلری چه د زبړو اوطیبیان، سکون اوتوانائی دالله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکتہ ما خوب اوبید، چه زه چا تروایم. اے انسان! اے

په ظاہر کین دالله دهنه مخلوق هغه سره شریک کونکیه، اواسے مشیت الہی کین خپله ارادے له دخل ورکونکیه، اواسے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابرو کونکیه. پ زبړ کین توحید اواخلاص پیدا کړه. چه داسے اودیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے وویل: "دا کوم کلام دے، اوددے مقصد خه دے؟" نو ما جواب ورکړ. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکتہ ده.

مقاله (۲۱۳) د الہی مرگ اود الہی ژوند خه خیز دے؟

یوکه ویرج ماتو یوکه باریکه سئل پینہ شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طورجانہ دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون اوطیبیان دپاره خه غواړے؟" نو ما ورسا ته اویویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانہ ټپوس اوشو، "هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟" ما جواب ورکړ. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما دخپلو هم جنسومخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا تالله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او دباری تعالی هستی سره تہ تہل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه دالله تعالی درضا اودهنه داراوتابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا دخپل دالم ژوندی اولذواله پروس دکار دفعل اومشیت سره ژوندے پالته کیدل ری. په داشان چه کماوجود دهنه وجود سره ژوندے او قائم شی. اوحما ارادے دهنه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما خه وجود پالته شی اونه م خه ارادے دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دداسے ژوند خواستکاریم.

خما دا یخبین دے چه کما دغه خواهش دژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی اوعوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته دظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات دناموافقہ حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه دخفگان اظهار کوی. اواوای، چه الله پاک خما سوال نه قبلیوی. اومصیبتونہ رانہ نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټپویس کوم، چه ته دالله تعالی دفرمان لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا اووای چه زه آزادیم. نو کافر شوے، خکه چه دا دشریعت نه انکار دے. اوکے دا

دا اووای چه غلام یم. اوهم دامؤمن بندے له وویل پکار دی. نویاتانہ دا تقاضا کیدے شی چه ایمان اوتوکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. اوبوله پیسے هغه ته د حاجت روابی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: "خما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعاگانے قبولم نو تا له ندی پکار، چه هروخت دالله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شپ کوی اومه داکو چه د مصیبت اوظلم په وخت کین ظلم اوزیاتوی دالله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه دنده دحاجاتو پورے کولو کین تاخبر راشی، نو دے کین دالله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه بے قراره شه اوبه الله پاک الزام اونگوسے. خکه چه دے عقیدے سره الله پاک ته دظلم نسبت راخی، اوداسرکما کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانہ دے. او ذرکه برظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر دنیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله دشرک او کفر په وجه په خپلو خا نو ظلم اوزیاتے کول. اوهغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی دخپلو بندانو نتیجه وه." نو تاسو دالله تعالی دناراضه کیدو اودهنه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اضاو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سے موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی پروری پرین دگی۔ چہ د خداے د خفگان او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سے د اللہ پاک پہ حضور
 کن حواست کوئی۔ او پہ صبر دھنہ د فضل و کرم امید او
 اوسو۔

پہ ہر حالت کن د نفس د اطاعت نہ پریھیز کوئی۔
 حکم چہ نفس ستا او د اللہ دشمن دے۔ نو د ظلم او زیاتی
 اللہ پاک تہ د منسوب کولو پہ جائے بہتر د ادا، چہ تہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او بیا د خیلو بہ اعتدالو پہ
 اصلاح کنی کوشش دا واغلے، نو تقوی اختیار کرے۔ او د اللہ
 تعالیٰ د امر فرمانبردارشہ۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہیج کلمہ مہ پریردہ او نفس تہ د اللہ پاک دا
 ارشاد دیدا کرے چہ اللہ تعالیٰ پہ وے تاسولہ عذاب برکے
 کہ تاسو پہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا:
 اللہ پاک فرمائی: "کوم عذاب چہ پہ بندیاں راوی، دھنہ
 وجہ دھنوی خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلو بندیاں نو زور زیاتی نہ کوئی۔ نو د اللہ پاک درسامندی
 دیارہ د خیل نفس مخالف شہ او د خرابو ترغیباً نو نہ کرے
 او کرے۔ حکم چہ د اللہ تعالیٰ پہ دشمنان کنی د شیطان تہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ بنی آدم د
 صراط مستقیم تہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابو کنی بقولوا نبیا ئے کرامو
 تہ ارشاد فرمائے دے چہ ہنوی خیل امتونہ د نفس اتارے
 د اتباع تہ منع کری۔ حکم چہ د ا د شرک خفی او کومراہی
 بد توین محک دے۔ اللہ پاک و موین او تاسو د نفس او شیطان
 د قتل نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک نہ د دعا غوبتو تا کیل
 دا سے ہیکلہ مہ واپہ، چہ زہ بہ د اللہ پاک نہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تو نہ چہ
 د خالی او پروردگار تہ۔ د اللہ تعالیٰ تہ د خیلو پتو لوچا چو تو
 سوال کوہ۔ او پرلہ سے سوال کول د بندہ دیارہ د سعادت او
 نیک بختی باعث دے۔ او د توحید او ایمان او اخو ثبوت
 دے۔ نو د خیل ہر ضرورت دیارہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور
 کنی سوال کوہ، حکم چہ د دنیا او عقبی سعادت پہ دے
 کنی دے۔

کہ ستا غوبتے شوعے خیز د اللہ تعالیٰ پہ علم کنی
 ستا دیارہ فائدہ مند وی۔ او د راحت او ترقی باعث وی
 نو ہنہ بہ ضرورت تہ رہی او کہ پہ ہنہ کنی د علم الہی
 مطابق ستا دیارہ نقصان وی نو ہنہ بہ تانت حاصل شہ
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ د فضل الہی خلاف شکایت

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راویے۔ نو د خیل ہر حاجت دیارہ د اللہ پاک
 پہ حمنوس کنی پہ دے چہ سوال کوہ چہ اللہ پاک د سوال
 کو لو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ لے د پرلہ سے دعا کولو تا کیل
 فرمائے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: "خما پہ بارگاہ کنی دسا
 کوئی زہ بہ ستا دعا قبولم و او اللہ پاک فرمائی: "د اللہ تم
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے "زہ خیلو
 بندیاں تہ دیر قریب ہم۔ کہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولم۔"

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "پہ اللہ پاک
 د دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔" او د اہم
 مہ واپہ چہ زہ د اللہ پاک تہ سوال کوم، خو ہنہ لے قبولی
 نہ۔ نو بیا بہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ د سے وئیل
 کفر دے۔ د بندہ بعضے وخت د دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دیارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکشی دھنہ دیارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ د سے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راوی نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضے
 سوالونہ سمدستی قبول نشی نو دنیا او عقبی دواوی کنی
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کنی بہ ستا دیارہ آسانی پیدا کرے
 شہ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ درنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سرع د مطالعہ نہ منع کرے شہ۔ او ستا دیارہ بہ دھر
 قسم رعایت پیدا کرے شہ۔ حکم چہ رحیم، کریم، مہی او
 مغنی د اللہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو د خیل فضل او کرم۔
 نہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی نہ بندہ تہ د سوال کولو اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضے اوقات د فائدہ دنیا کنی ورنہ کہے شہ۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کنی ضرور و رکولے شہ۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ ورخ پہ مومن
 پہ خیل عملنا مہ کنی دا سے نیکی اووی، چہ ہنہ بہ دنیا
 کنی نہ کرے وی او نہ بہ لے پیڑنی۔ دھنہ تہ بہ تپوس
 اوشی، چہ تہ د نیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اووانی چہ
 نہ۔ د نیکی خما دیارہ دکوم جائے نہ راویہ شوی
 دی بیا بہ ہنہ تہ او نبودے شہ۔ چہ د نیکی ستا دھنہ
 سوالونو او دعا کانو جزا دے۔ چہ تاد دنیا کنی غوبتے دے۔
 او د خہ مصلحت پہ بنا قبولے شوعے نہ وے۔"

دومرغ لویہ جزا بہ مومن تہ بہ دے وجہ ورکیدے
 شہ، چہ ہنہ د اللہ تعالیٰ تہ د سوال کولو کامل یقین لری۔
 او د خیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کنی
 او دا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 د دے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کنی بلکہ
 عقبی کنی ہم اجر عظیم ورکیدے شہ۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحیٰ پڑھنے د نفس د مجاہدے دیرتائید راغیلے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد اوکریے او مغلوبے تہ ہم کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ پہ بوجھے ذریعہ نفس لہ دوبارہ پہ تاغلبہ او او اقتدار ویرکری۔ د پارہ ددے چہ ریاضت او مجاہدے تہ ستا مخد شی، او خپل نفس سرچ پہ جنگ تہ چہ متاعزم او ایمان د پریمی تہ زیات قوی شی۔ او محکمش دپارہ د شیطان دپارہ ستاپہ گمراہ کولو کنبں خہ گنجائش پاتے تھی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: تہ موبن ددوہکی جہاد تہ لوئے جہاد تہ راغلو۔ گویا د نفس جہاد تہ لوئے جہاد او فرمایہ۔ او دتورے جہاد تہ دے پہ مقابلہ کنبں ویرکے او کنبے۔ نو دلوئے جہاد تہ مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔ اللہ پاک حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ فرمائی: ۱۰۰ پیغمبر! د خپل پرور دکار عبادت تراخری دمه کوئے تہ کنبں د عبادت د ہمیشگی حکم دے۔ او ددے عبادت بہترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چہ نفس لذتوں کنبں آختہ شی، نو د عبادتو تہ غفلت اختیار کری۔ کہ خوک دا اعتراض اوکری او وائی۔ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم پاک نفس خنگہ د عبادتو تہ غفلت اختیار وے شی۔

چہ ہنوی تہ د نفس د مجاہدے د تاکید کولو ضرورت پینن شو۔ حکم چہ صل خو خہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہیچ ارشاد ہم دمنشائی الہی خلاف تہ وو۔ کہ چہ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ جھونن نبی د خپل خواہش تہ ہیچ تہ وائی۔ بلکہ د ہنہ ہرہ خبرہ وئی وی چہ ہنہ تہ لبر لے شوے وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چہ د ایسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس پورہ طریقہ دے۔ کہنی خطاب حقیقت کنبں دومرہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ذات تہ تہ دے۔ خود مرچہ د ائت افراد تہ دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ چہ کوم احکام صادر شوی دی۔ د ہنہ حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیہ تاکید کول دی۔ کہنی حقیقت دادے، چہ اللہ پاک نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ پہ نفس او خواہش مکملہ غلبہ ویرکے وے۔ او د اسکا افراد ہر وقت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ د نفس مجاہدہ ضرورت تہ وو۔ نو مؤمن چہ د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت پہ اتباع کنبں نفس مغلوب کری۔ نو اللہ تعالیٰ ہنہ د دوار چھا تو پہ بنو نعمتو نو بناد کری۔ او پہ جنت کنبں اوچتے دیرے ویرکری۔

اللہ پاک فرمائی: ۱۰ کوم سرے چہ د حشر پہ ورخ د خپل پرور دکار د پیشی تہ او ویریدہ۔ او نفس تہ د خلاف شریعت

خراہشا تو د پیروی تہ محفوظ کہ۔ نو د ہنہ تکا و نرہ یقیناً جنت دے۔ نو ہرکے چہ د مؤمن د قدری خائے جنت دے چہ ہنہ تہ د خدا تہ پہ دیدار بناد شی۔ نو بیا ہنہ غیرت تہ د رجوع کولو او دنیا تہ د میلان کولو نہ پیرا دے۔ او حکم چہ دنیا کنبں د احکام الہی پہ پیروی کنبں ہنہ د نفس آثار د خواہشاتو تہ پرہیز کری۔ دغہ رنگ پہ اللہ تعالیٰ پجنت کنبں د ہنہ د تقویٰ پہ خاطر جزا ویرکول کنبں ہم ہنہ پرتماؤتم او بہ حسابہ نعمتو موبن کری۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چہ دنیا کنبں فسق و فجور کنبں آختہ وی۔ نو د نفس د اتباع پہ وجہ بہ ہنوی د دورخ پہ سخت عذاب کنبں گیر وی۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ مسلمانو! تا سود ہنہ اور تہ خان بچ کری۔ کوم چہ د کافرو دپارہ تیار شوے دے۔ او ہمیشہ بہ پہ ہنہ کنبں سوزی۔ نو د حشر پہ ورخ بہ د کافرو او فاسق فاجر خلقو دپارہ قسم قسم عذابونہ وی، حکم چہ دوئی دنیا کنبں د احکام الہی د اتباع تہ چہ کوی۔ او د نفس د خواہشاتو پہ پیوستر کو پیروی کری۔ نو حکم اللہ پاک فرمائی: ۱۰ لے نبی! تا ہنہ خلق اور تہ لیدہ، چہ ہنوی خپل نفس خپل معبود جوہ کریے ویر۔

اللہ پاک بہ مجاہدہ کونکو مؤمنانو تہ جنت کنبں ہر وخت لوئے لوئے او تازہ تازہ نعمتو تہ ویرکری۔ او د خاطر

او عزت بہ د دوئی پہ دے وجہ کولے شی، چہ دنیا کنبں دوئی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او ہنہ تہ د احکام الہی تابع کریے ویر۔ او ددے ارشاد نبوی چہ د دنیا د آخرت پتہ دے۔ ہم د ہنہ معنی دی۔

مقالہ (۶۸) اللہ پاک ہرہ ورخ پہ بنوئی شان کنبں دے

دیر عالمان او مطالب قرآن کنبں فکر کونکی ددے آیت: ۱۰ لکن یدوم ہونوی شای ۱۰ (ہرہ ورخ ہنہ پہ بنوئی شان کنبں دے) پہ حقیقی معنی پورہ تہ دی۔ ددے اصل مفہوم دادے، چہ بول مخلوقات خواہ ہنہ ہر نوح سرے تعلق لگا، پہ ہر حالت کنبں فانی او زوال موند وکی دے۔ او پرماری او ہنگامی ژوند لری۔ لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات د اشان دے، چہ ہنہ حق و قیوم دے۔ دانشی او ابدی دے۔ او نہ صرف ذات سرہ، بلکہ خیلوصفا تہ سرہ ہم ہمیشہ باقی او پائندہ دے۔ د ہنہ حیاتی قوت او اختیار ہرہ ورخ پہ ترقی دے لیکن زوال او تزلزل ورلہ ہرگز نشنہ دغہ رنگ دانہ پاک احکام او ارادے ورخ پہ ورخ پہ قوت او اشکین زیادتے کوی، لیکن ضعف (کمزورک) ورلہ ہیچ کھ نشنہ۔

ہرکے چہ اللہ تعالیٰ د بندہ دعا قبولی او د ہنہ ہونے خیزونہ ہنہ تہ عطا کوی۔ نو ہنہ سرہ د اللہ تعالیٰ ارادہ

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈت خلافت ورثی کی رہی۔
مخلوق تو دپارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقرر دی نودعلم
الہی مطابق پہ خپل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے
کیری۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د
احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوھیدل پکاری
چہ عقیل کیں جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت
دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی بی عائشہ رضی اللہ عنہا د
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت
کیں بہ خلق بعض دخپلو تیکو اعمال وچہ داخپری اوکے
نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔
بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کیں داخپری
نوحضرت عائشہ تریے تپوس اوکرو چہ یارسول اللہ!
تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ
او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت
دغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس مبارک پہ
خپل سر پہ بیکہ او داد دے دپارے چہ اللہ پاک خپلو حکام
اورادو کیں د مخلوقات تا بح نہ دے۔ ہنہ چہ خہ غوازی
ہنہ کوی۔ دھنہ نہ خپلو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو
نہ بہ د احکام الہی تپوس کو لے شی۔
د عرش نہ واخہ تخت العزیز پورے ہوں مخلوقات

دھنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ او نا خوبہ ہر حالت کیں
دھنڈ فرمائیل دی۔ اللہ پاک ذمائی۔ د اللہ نہ سوا دکائنات
خوگ خالق او مختار شہتہ؟ (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی
د اللہ نہ سوا خوگ معبود او مسجود شہتہ؟ او اللہ نہ ووجل
فرمائی۔ تہ د اللہ برابر او ہنام خوگ بیڑے؟
اللہ پاک فرمائی: ۱۰۱ے پیڑیہ اتہ او ابہ چہ اے مالک
الملک تہ چہ خوگ غواہے، ہنہ تہ ملک او سلطنت عطا
کوس، او دچا نہ چہ غواہے، سلطنت اخہ۔ تہ چہ چا تخراب
عزت وکوس۔ او خوگ چہ غواہے ذلیل کوس۔ عزت
اور سرداری صرف ستا پہ لاس کیں دہ۔ تہ بیشکہ پہ
ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہ حساب
رہنق عطا کوس۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت
صرف تانہ حاصل دے۔

مقالہ (۶۹) د اللہ پاک نہ دکو موخیز نو
غوبتل پکاری؟

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کیں سوال کوس۔ نو دخپلو
تپوس کنا ہونو دپارے د مغفرت او دراتلونکی وخت کنا ہونو
نہ دچہ کیدو سوال کوس۔ او دھنہ نہ دطاعت او عبادت د
ہیشکے، د امر و نہی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د
رضامندی، پہ مصیبتوں د سہم کولو، د خلائو نعمتون او د
ربنق دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، د ایمان د سلامتی سکا د

مرہ او پہ وسخ د قیامت د انبیاء، صدیقینو، شہداء
صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کیں د پاسیدو دعا غواہے۔
لکہ چہ دا یولوسے سعادت دے۔ خپل قول معاملات سوا
اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خپلہ ہنہ کیں ہیچ قسم دخل
مہ کوس۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ
ہونو فرمائیلے دی: ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ
پہ ماصا پہ کوم حالت کیں راخی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟
چہ زہ بہ نے نہ گنرم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ
زہ بہ نے خونیم لکہ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ د علم الہی
ماتحت خما دپارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ
نے خونیم۔ لکہ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ د علم الہی ماتحت
خما دپارے بہتری پہ کوم حالت کیں دے۔ نو ما خپل
موجودہ او راتلونکی معاملات اللہ پاک تہ او سپارل چہ
ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔
دا الفاظ حضرت عمرؓ د اللہ پاک پہ تدبیر رضامندی
او دھنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناہ ارشاد او فرمائیل:
دنبلیانود ناقص او محدود علم او پہ معمول واقعاتود
پیشاند کیدو۔ پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: مسلمانانو
جہاد پہ تاسو فرض شونے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ د
آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کترئی، ہنہ کیں ستاسود سپارے
بے خبری وی۔ نو دخیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ
پاک پڑن۔ تاسو نہ پڑن۔ نو تہ تہ ہنہ وخت د تسلیم
او رضا طریقہ اختیار کرے ترخو چہ د نفس امارہ دلاجونہ
ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے
بیا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول
کائنات نہ بہ ستا تعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے
بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، د توحید مقام دے۔ چمستا
زرے د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او ووجل
ستا نصب العین شی۔

دے حالت کیں بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتون
بناہ کری۔ او تہ بہ دھنہ شکر گزار شے۔ او دھنہ شیت
سورے موافقت پہ وجہ بہ دھنہ د عطا کرے شوی رہنق
عملا احترام کوس۔ بیا کہ دیوی ژوند کیں پہ تاخہ تنگ
حالی راخی۔ نو تہ بہ دخپل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔
او پہ ہنہ بہ د رہنق نہ وکولو الزام نہ لکوس۔ لکہ چہ
د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخپل خواہش او
ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خپل معاملات بہ د اللہ پاک
تہ سپارے وی او د: وَمَا تَنفَعُ الْفُلُ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَ الْفُلُ
بہنہ نہ غوازی مگر ہنہ چہ اللہ پاک غوازی ماتحت
ستا دعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷۰) پہ خیلو نیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلو نیکو غور کول او دھف خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او گمراہی ۷۰۔ حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکھی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مخصوصی۔ دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچ کپری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی۔
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخل۔ او نیکی کول او دہئی نہ پچ کیدل ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے۔ حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہمیشہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤل
 الا یا اللہ العلی العظیم۔ یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مو د تعیل
 او د منہیا تو نہ پچ کیدو توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے۔
 نو تالہ پکار دی، چہ نیکی، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانبانہ او گتہ۔ او ہدی او کناہ خیل نفس
 اتارہ تہ منسوب کرے۔ حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غوا پئی۔ کنا ہونو
 نہ پچ اوسی۔ او کنا ہونو نہ پچ کیدو د پارہ نفس اتارہ

مغلوب کرے۔ د خیل پرور دکا ر نزدیکت طلب کپری۔ او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چرہ شی۔
 نو کم سہے چہ پہ مشیتا اللہ کین دکوم دستوری
 عمل دیارہ پیدا شوے دے، ہم ہفہ عمل دھنہ دیارہ آسان
 کرے شوے دے۔ او ہفہ د ہفہ پہ پیروی مامور دے۔
مقالہ (۷۱) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی۔ یا بہ تہ مرید کے یا صاحب مراد۔ کہ تہ مرید کے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیتا دیرہ لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ۔ حکمہ چہ تہ لا اوس صد اقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج کے۔ او طالب لہ دیر محتاج، مشقت، ریاست
 او مجاہدہ کول وی۔ حتیٰ چہ ہفہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی۔
 د طریقت پہ لا ر کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے۔ او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے۔ تہ بہ دصبرا او تحمل نہ کاراخلے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم اوسے۔ تردے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی۔ او خیل مقصود تہ اورسے۔ نو د طریقت
 پہ لا ر کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی درجا تو بلندی او دخلتو دا احتیاج نہ
 خلاصی دے۔

او کہ تہ صاحب مراد کے۔ او پہ تا اقات وارد کپری
 نو دھف اما تو خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما مراد اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجہ او چہ کپری
 اوروحانی قوت کے زیات کپری۔ نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی،
 چہ ہفہ ستا درجہ اولیاؤ او اہد اوسو یو کپری۔ او تا خپل
 خان تہ نور ہم قریب کپری۔
 آیا تہ دا خوبوے، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہد الو نہ
 بے تعلق کپری، او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کپری۔ کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپے، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی، چہ تہ دھنہ نہ محروم
 کپری، اللہ پاک فرمائی : « ستاسو پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ بنہ پوہیری۔ او تاسونہ پوہیری »۔
 بیا کہ تہ دا اووا تہ چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارہ پکاروی، چہ د طریقت د لاو مبتدی وی، نہ چہ د
 صاحب مراد دیارہ چہ صاحب مقصود دے۔ نو د دے
 جواب دادے۔ چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ تہ د
 بلکہ نادرا وقت شے دے۔ دے کین دھیا اختلاف نشت
 چہ د قتلونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء راخلہ دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی۔ بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کپری چہ دھنوی ابتلا شو مراد
 بختہ وے۔
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « شومرہ چہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم۔ دومرہ ہجورک
 نہ دے ویرولے شوے۔ او سومرہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفارونہ تکلیف بیا موندے دے، دومرہ ہیا
 نہ دے بیا موندے۔ بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویٹے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھف
 دوران کین ما تہ دومرہ طعام را کپے شوے دے چہ د
 بدلان رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو۔ او دہہ حالت کما د
 نورو منکرہ ہم وو۔
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری۔ بیا د غصہ د
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء راخی : او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستا تو لونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے دے دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو۔ او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود او چتو لو او د قرب خداوندی پہ فرض وے۔ حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچے دے۔ او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کول، مشیت الہی سرخ موافقت کولی اود تسلیم اور متا ادر اختیارول وی۔ بیا تے تے مصیبت لرے کرے شی، پر دیدا الہی بنا د کرے شی۔ اوعقبی کیں پہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نودا صغہ شوہ، چہ دُنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دہ۔ اونہ داغہ کلّیہ گر کیدے شی۔ بکد اللہ پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسوہ چہ عواری، دا معاملہ کوی۔

مقاله (۷۲) بازارونہ اود خداے دیندیاؤ قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلفہ درجے وی۔ نو خلق چہ کم عمل کوی، ہنہ دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او پہ ہر عمل کیں دھوی نیت، خواہش او نقطہ نظر جدا جدا وی، چہ دھے پہ بنا ہونگی تہ اجر و ثواب یا عذاب و رکولے شی۔

کوم خلق چہ بازارونہ تھی، دھونگی ارادے او تمسرات جدا جدا وی، پہ دے لحاظ سرہ دھونگی خو قسمونہ دی۔ دے کیں یو قسم ہنہ دی، چہ ہرکد بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شہوت کیں اختہ کونکی خیزونہ اویں، نو پہ ہنہ کیں ورکینوی اود دھے اشیاؤ دکشش او جاذبیت پہ وجہ

پہ ہنہ کیں محوشی۔ نودا خلق دے خیزونہ سرہ دہرہ ذریعہ اوتری، چہ جائز او ناجائز نہ گوری۔ خود ہنہ پہ حاصل کول کیں مصروف شی۔ اوفت کیں پر یوگی۔ دوسے لذت تاناکو اوشہوت تاناکو خیزونہ نظارہ دھونگی دیارہ گمراہ کن اود دین اوعبادت نہ ددوی لرے کونکی وی۔ نودہ شان دوقس امارہ پہ پیرہ کیں دا اللہ تعالیٰ داطاعت نہ لرے شی۔ مگر دچہ اللہ پاک دتہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشرونہ اود لذت نونہ د پھیز توشیق ورکری۔ اوسلامت پاتے شی۔

بازارت تلو کونکی دویم قسم خلق ہنہ دی چہ ہونگی د لذت او شہوت خیزونہ اویں، نودہ دغفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی۔ اویں پہ رجوع کونکی دی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ داخل دجا دینو پہ شان دی چہ پہ نفس اوشہوت تو غلبہ حاصل کول کیں دا اللہ پاک مدد لے شامل حال وی۔ اونس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ دزیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرما ٹیلے دی: ہرکد چہ پیومون پہ بعضے لذت نونہ د نفس پہ شہوت نونہ اختیار بیاموی اود خداے دویرے نہ سہ پریردی، نودہ تہ بہ دھے نیکی پہ بدلہ کیں اوتیا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق ہنہ دی۔ چہ د لذت او شہوت خیزونہ فوراً حاصل کوی۔ اودھونگی سرہ واصل شی۔ دا خلق حجاب

دیارہ دغفلت او گمراہی سامان خیلہ پیداکوی۔ اوشلوم قسم ہنہ خلق دی، چہ بازار تھی۔ نو خیل خوا اوشہوت، صرف دا اللہ پاک جائز او حلالو خیزونہ پویہ محمد ساقی۔ او چہ کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ دھے استعمال کوی۔ اود اللہ پاک دصفتونہ ہر دم شکر پہ خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی۔

بازارت تلو کونکی پیغم قسم دخدائے بندیاں دا سے کد، چہ د لذت او شہوت خیزونہ نہ گوری، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبرہ وی اود ماسوا اللہ نہ بغیر بل ہیٹ نہ ویں۔ دوی غیر اللہ نہ ویں اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ ہونگی خیلہ تولہ توجہ ہر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ ہونگی دکنہے پیرے نہم دھے تنہا بی لطف اخی چہ دکراو فکر نہ معمول وی۔ چہ تہ دوی بازار کیں بیاموسے اوتوس تے اوکرے چہ۔ بازار کیں تاسوخہ اولیدل، نودھونگی بہ درتہ اوائی چہ دیو ایدی ذات نہ موسوا ہیٹ اونہ لیدل او دھونگی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چہ ہونگی شہ لیدلے وی ہنہ لے دسویہ سترگونہ بکد۔ ذریعہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتنوسہ لے نہ وی لیدلی، محض صورت کیں لے لیدلی وی، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ اوبیا چہ

خومرہ اوغہ لے لیدلے دی۔ پہ ہنہ کیں لے ہم خیل خلق اوصاح لیدلے وی۔ دوی د مخلوق تو یہ یو ارب کیں دا اللہ تعالیٰ دجمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ارب کیں دھنہ دجلال۔

بازارت تلو کونکی دخدائے برگزیدہ بندیاں شہیم قسم ہنہ دی۔ چہ ہرکد ہونگی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں اویں۔ نوددوی زہر دھونگی دیارہ دھونگی رحم او شفقت نہ لکشی اود ہونگی نہ دغفلت کولویا پہ ہونگی دلعت او ملامت پہ خائے بازار کیں دداخلیدونہ دوتوپورے دا اللہ تعالیٰ پہ حضور کیں دھونگی دیارہ دشفا عت او مغفرت دھا کوی۔ او اللہ پاک تہ زاری کوی، چہ اے پرور دکارہ دے خلقت تہ ہدایت اوکرے اویہمہ لارے روان کرے۔ چہ ستا دنا فرمائی اود شریعت د خلاف ورزی نہ میر شی۔

نود اللہ پاک دا سے مجلس بندیاں دینارونہ اواباد و محافظ دی۔ او ہم دغہ خلق دی چہ دا ولیاؤ اللہ، ابدانو، زاہدانو، متقیانو، او پہ زمکہ دخدائے دانا نیاؤ خلقاؤ، خوش اخلاقو، شیرین زبانو، ہادی اوسعدی مرشد اور ہنا پہ نومونہ پیلے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم اونا در الوجود دی۔ اوتنہا بی اوتنہ کیں ددوی ددھا اوسعبت برکات دیرخوش نصیبہ خلقت تہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اساقی نے
ہدایت اور سعادت دیا ہے اور اللہ تعالیٰ کوئی سلامت اور
قوت لری۔ اللہ پاک دے مومن ہم دے ایسے مخلوق فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوں اور بزرگ ہیں بندہ
دبعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبوں کا
کری اور دے اکھلی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ دشریعت د امور تبلیغ او کری او کلام
اللہ پہ رنیا کیں د حق او باطل فرق ہونے تہ واضحہ کری۔
ولے دعوہ ولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو جھکنیں سپکاوی نہ کری۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیچے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونے سوا بچت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سوا
کوہ د پارہ دے چہ ہونے سوا مستقیم تہ مائل ہی۔ نو
د خدا دے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تہنہائی کیں او پہ مینہ او محبت سوا لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونے تہ پہ توحید او شوک، اوستی او
بدنی کیں فرق بنکارہ کوی، چہ دشریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونے پہ زبرد تو کیں کئے اونیس، او ہونے دشرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنے پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ دترک پہ مینہ آمادہ ہی۔

دغہ ولی اللہ کوئی تہ بنائی چہ ترکتو سوا دشرک اوستی نہ
دخیل باطن مکمل ترکیبہ اونے کری نو ترکتو بہ تاسوتہ د اسلام
او ایمان یقین حاصل ہی او د اسلام او ایمان د پارہ دشریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک دشرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ کناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل کئے ارشاد دے: "لے
مسلمانو! دخیل عاقبت بنا سوتہ کولو د پارہ خان سوا د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر د پارہ بہ تہ
توبہ تقوی دے۔"

دخلق خدا دے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
اومشکانو پہ عیبوں کا کاشی، نو د ہونے سپکاوی نہ کری
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سوا ہونے سوا مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کری
حکمہ چہ دے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بندگی عمل
نہ دیر لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرہ
او کری۔ او بدے دے د ورپسے اووائی، یا د ہونے پتا
عیبونہ د نور خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور مخلوق د غیبت او بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کیں وی یا مجلس کیں
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل ورتہ نہ بدی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبوں کا کاشی کرے شوے دے، سر اسر د اللہ پاک دا ذمت
ماتحت وی۔ اور دغہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سوا وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار ہی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او ہی، نو
صراط مستقیم پالے رہنمائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مومن ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کیں د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "خما پہ زمکہ کیں د یقین او ایمان
راور ویکو د پارہ دیرے تجنیے دی۔ او دا تجنیے ستا سو پہ
خیلو خانو تو کیں ہم موجود دی۔ تاسو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کیں ہیجے شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راور ویکو د پارہ زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ دے دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصل لو د پارہ
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کاشی نفس عرفان او علم ابدان کیں بصیرت
حاصل ہی نو بیا دے د نور و کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے د خلق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوعا تو تہ لے او کوری
نودا تہ بہ د صانع ذات او صفاتو اندازہ لگی پری، او چہ
شان د توحید او معرفت حقائق دے تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیتہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کیں وائی: "اللہ پاک د زمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستا سو د پارہ مسخر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر دے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر چیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او د ہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ اے انسان! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیجے نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سوا پتا او دھفہ حکمت سوا خرگند لے۔ اللہ
تعالیٰ کائنا تو کیں خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سوا دے چہ ذات علمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت او حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت او قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیڑے د ہنہ پہ مثل نشہ۔ ہنہ مالیم الغیب، سبب او بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانز او ہمیشہ ژوندے او باقی دے۔

دے کین شک نشہ۔ چہ د حضرت ابن عباس اذقہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او د ہنہ نکات او بعض ہم دولے ہیڑے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا و، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایک وہ، چہ یا اللہ! دگ تہ دین کین حکمت او پوہہ ور کر کے۔ او د آیتونود معنوعلم لدنی کے نصیب کر کے۔ اللہ پاک پوہونہ ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پورخ د محشر دے موزن د ہنوی دہلے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ او خصلتونود
ر؛ تا تہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا او کرے دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شرک او فسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ یچ اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیڑو چہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائے۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرت خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پہ فقر او بخلت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پدھے صبر کوہ۔ او یقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد غوا کرے۔ د او بیاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائے، او یہ دیانت دارئی ویرا چلیوہ۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیزونہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د او بیاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د ادا ہے تہ د خپلو ہم جنسوتیا اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص؛ تا تہ عنا نفس حاصل شی او تہ مخلوقا تو تہ د رجوع کو لو پد خائے یوزب خپل قاضی الحاجات او گنرے۔ او یاد سائے چہ تصوف محض پہ قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذتونو او شہوتونو پرینور او ذکر اللہی سرے پہ وابستہ کیدو یا موندے شی او فقیر سرے د محبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی او محبت سرے د ہنہ پوہونہ د ذکر او معرفت خیرے کوہ، ولے چہ دے خیزونو سرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائے چہ د تصوف بنا پہ دے او خصلتونود۔ خوک چہ د اخصلتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا انبیا و علیہم السلام و د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خچونو سلامونہ۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتو خصلتونو پیری بے کہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یوخو وصیتونہ
زہ تا تہ د پو خچونو وصیت کوم، او پدھے پہ اخلاقی سرے عمل او کرے او ہنہ دا چہ امیرانو سرے پو خائے کیرے۔ د ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے پو خائے کیرے د ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار کرے۔ پہ عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نو او عبادتو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خپلے توجہ مرکز مدد کوہ د خپلو مسلمانانو سرے و حقوق پہ کچی توری مہ وہہ۔ او د فقیرانو محبت، آدب او احترام، او کرے او سخا و زہ اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزاو کرے، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائے۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نر دے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدو نہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شرک او فسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرس دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دکان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دکان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عیسیٰ طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ را خیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے تو او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں تہوس بیہی، نوگناہو نہ ویزارہ شہ، او پہ نیک کار و نیکیں مشغول شہ۔ خیل اعشاء د حرام او ممنوع خیز نو نہ بچ کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکد رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ زمکہ کیں دامن نہ یس فساد مہ پید کوہ۔ پہ مسلمانا نو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خیلہ شہہ د غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوسانہ، پہ خیل زبہ کیں ہنچر یو مسلمان رود تہ بد خواہی، کیند او عداوت مہ ساتھ۔ او پہ خیلو الفاظو یا حرکاتو دہنچر یو

مسلمان زبہ مہ ازاروہ۔ حلالہ زبہ کتہ۔ او داہل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہے مسئلے چہ درتہ نہ وی معلومے۔ ہنہ دعائے دین نہ پونینہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتھ۔ او مخلوقاتو سرے د خدا فی تعلق پہ خیال پوخاے کیرے۔

ہر سحر د خیل خان او مال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبانو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خیل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خیلو مرجوہ لو احقینو او قوالو مؤمنانو مسلمانا نوہ پارے د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر اومانیا د خیلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْنِنِيْ مَحِيْتًا وَ مَوْتًا وَ شَاهِدًا وَ غَايِبًا وَ صَغِيْرًا وَ كَبِيْرًا وَ ذِكْرًا وَ اُنْثَاْنَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخِيْبَتِكَ مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَيَّ الْاِسْلَامَ وَ مَنْ تَوَكَّلْتُكَ مِتًا فَتَوَكَّلْ عَلَيَّ الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طفیل د ہنوی دیارے د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ اجْنُبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدِيْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمَدُ الْغَرِيْبُ الْبِتَّارُ الْاَسْتَاذُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْغَالِبُ الْبَارِيُّ الْمُبِيْتُ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى اُسْتَجِيبْ لِيْ مَا فِي السَّمْوٰتِ وَ الْاَرْضِ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کری او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خٹکہ روش پکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے اوگشہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ سے تعلقہ شے۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قرب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شے۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شے۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خیل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات بہ مشاہد کرے د غلتہ بہ تہ نادنی امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قرب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد راستہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل نہ چہ د چا توجہ گدوہ و دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خٹکہ۔ نو ہنہ خیل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویہ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے تپوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خٹکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورتہ او فرماییل چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اسے موضعاً یاد راستہ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خیلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کتب کامل یکا کت او هم (هنکی پیدایشی
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سحر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت دملا لگو په طبیعت کبلی
 بد لیدل. او چه تہ دملا لگو دخصلتونو نه هم بالاتر
 شه. نوبیا ستا د - اَلْکَلْبُ بِرَبِّکُمْ قَالُوا بَلَىٰ (زه ستلو
 رب نه یم خه؟ نو اوحونو او وئیل چه بیشکه ے) په
 عهد کبلی فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن (کھی سره
 وی. که تہ دغه اوچت مقام خواهان ے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفیس اماره نه کناره کش شه. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمانبردار شه. بیا به تاتا نه دیوونک
 دمعرفت علم لکائی حاصل شی. ته به دهرخیر نه فانی
 شه. او حق تعالی سره به باقی شه.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅه به دهنه درینا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پاره). که تہ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه شه.
 چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوی
 عمل دلسه دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدي عمل. (الله پاک ومو
 دخپل معرفت په ابدي عمل بنیاد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهد کا لس خصلتونو
 د نفس د مجاهد کا کوونکو او عیاس کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجری عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کبلی په دے خصلتو لقا لم پاته شی، نو دمعرفت
 او روحانیت اوچته درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بند کا قصد یا سهوا په
 دروغه یا په ربتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادت وی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. حکم چه خوک په قسم خور یو عادت شی
 نو د هغه په نزد قسم هیڅ عظمت یا اهیبت پاته
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه د خدا ے تعالی په قهر او غضب
 کبلی هم راشی. خو که چه انسان خان د قسم نه خور یو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کبلی هم
 قسم اوننه خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه دهنه په ظاهری
 او باطنی نعمتو نو کبلی اصفافه کبیری او دهنه درجات
 پسه اوچت بیری. په خلق کبلی ے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ے خان د پاره یو بیکه

نمونہ گنوی. او بیروی ے کوی. او خوک ے چه وی. د
 هغه نه مضروب او هیبت زده کبیری.

دویم خصلت دا دے چه بند کا ارادت یا بوقه تعالی
 کبلی هم د دروغ وئیلو نه پر هیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونک کوی. او د هغه قلب او دماغ رنگ
 آلود کوی. او دے سره خلق خدا کبلی دهنه آثر او امتیاز
 وړک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه د خلق مخکبلی
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه گریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په ربتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به د ے ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینه به د علوم و معارف اسلامیه د سپاره
 پرائزی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته درشتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغ وئیلو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ دکمزور ے عقید دے او د فاسق او فاجر
 خلق رویش دے. او ربتیا او حق کوی د ایماندارو، اولیاء
 صلحاء او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بند چه چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعد ے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کبلی د وعد ے د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت کبلی

شی. الله پاک فرمائی ے: اے مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. حکم چه تاسو نه به ستا سو د وعدو باز پرس
 کبیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: کوم
 سر په چه د خپله وعد ے پابندی نه کوی، هغه کبلی هېڅ
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعد ے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هېڅ و عهد
 و، سره اوننه کړی. د دلسه وعد ے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل اوننه شی، یا د تعهیل نیت پکبلی نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او دخلاصی باعث دی. په دے چه د وعد ے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی برپادی
 دلا او خلق خدا کبلی بد عهدی کونک ے سر په هڅکله عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او ذمه دارئ
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 خائے د خلق په نظر کبلی وړخ په وړخ زیات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم د ے محبوب ساتی. او دنیا او عقبی
 کبلی هم د ے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا خه
 خیر لعنت اوننه کړی. حکم چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره
 هغه ښه پوه بیری، چه کوم سر په یا خیر د لعنت کولو قابیل

دے، اود معنوب او معضوب کین، مستحق دے، نولعت
نہ کول، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا ولیاء اللہ، ابرہ
اوسد یقینوسف دے، اوپہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم یہ دنیا اومقیب کین اوچتے درجے دی، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی ایمان محافظ وی، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سرہ، اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ور نہ کریں، اوپہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح اوکری.

پنجم خصلت دادے چہ مسلمان دیارہ دین دعا
کولونہ پریہیز اوکری، کہہ پہ دے دیوجانب نہ خے زیات
اوظلم شوے وی، نودھے دیارہ دین دعا پہ خائے
دھداپت دعا اوکری، اود صبر او تحمل نہ و کار داخل
دا خصلت د سربے درجے پورے کوئی، اوھرکھ چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی، نوهفے کین دسیرت پختگی
پیدا شی، اوپہ مخلوق کین دھفہ دیارہ د محبت اومقبولیت
جد بات پیدا شی، اود مؤمنانو پہ زہون کین عزت اومقام
بیامومی، کلام اللہ کین دین دعا جواز ہم موجود دے، او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سرہ دین
دعا مستحق بیاموندی دی، نودھغوی دیارہ لے پختگی
موقعو بد دعا گائے کرے دی، خوکلہ چہ یوسے بد دعا
ہم کوئی، نوکونہ دینان مطابق روچے ہنہ لہ دھراظ

اودر حیشینہ نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دین د عیبی دیارہ یوسے واقعی مستحق دے اوکے نہ،
شیرم خصلت دادے، چہ پہ مؤمنانو اواہل قبلہ
کین د پہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سوہ دکافر،
مشک باسابق حکم نہ لکوی، تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی، پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے، اوبیر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ وی
پکار، ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کین دخل و رکول نہ پچ کیدل دی، او سنت نبوی اتباع
دے، د مؤمن دیارہ بنہ طریقہ دادے، چہ احتیاط اوکری،
دا خصلت اللہ پاک رحمت اورضامندی تہ دیر قریب
دے، پہ بل مسلمان دکفر د فتویٰ کولو پہ خائے و سر
دخل ایمان حفاظت اوکری چہ دخل اے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی.

اوم خصلت دادے چہ انسان دیکناہ اومعصیت
کین دحرامو اونا جائزہ خیز و نودکتانوںہ یا ہفے تہ دعا
کیند و نہ پریہیز اوکری اوخپل اعشاء د اللہ پاک د ممنوع
کرے شوی خیز و نونہ پچ اوساق، دا احکام الہی احترام
دے، چہ دھے دیارہ اللہ پاک خیل بند تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوئی،
اسم خصلت دادے، چہ مخلوقا تو کین پہ ہیچا دے

خواہ ہنہ مشروری، یا کشر، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی،
اوپہ ہنہ د ظلم زیاتی نہ کوئی، دا خصلت دیند اروز دکور
اوعابد او مخلوق عزت دے، اود دے پہ تعبیل سوہ ہنہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامر بال معروف اونی عن السنکوقوت
بیامومی، ہرکلمہ چہ د مؤمن دا روش وی چہ ہنہ د
خپل حاجات اود ضرور، یا نود پارہ اللہ پاک نہ علاوہ نور
مخلوقات تہ توجہ نہ کوئی اونہ دھغوی پہ صدقا تو نظر
غور کوئی، نوانتہ پاک ہنہ د توکل اواستغنا پے مثله
صفا نو بنا د کریں، دا خصلت د توحید اواخلاص دا چہ
درجے بیاموندی د پارہ دہولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے.

نہم خصلت دادے، چہ مسلمان دحرص اوھوس پہ
دام کین کیر نہ شی، اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی او مخلوقات د خیلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوئی، دا د توکل روح دے، اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہفے برکزیبہ بندکان حق تعالیٰ اواولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے، چہ ہغوی مخلوقا تو سوہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سرے لے خپل روحانی اومعنوی تعلق محکم کہہ،
اودنیا اوعقبی کین ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو،
لسم خصلت دادے، چہ تواضع اختیار کریں، اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہ کریں، تواضع سوہ مسلمان

درجہ پورے تکیہ دی، اود خالق او مخلوق پہ نزد ہنہ د
عزت او وقار خاوند شی، دھنہ پہ دعا اوسناجا تو کین
دا آثار پیدا شی، چہ ہنہ د دنیا او آخرت دکوم خیز ارادہ
اوکری، اللہ تعالیٰ ہنہ پورے کوئی، دا خصلت دتولعبادتو
اصل دے، اود ایمان او اخلاق قول نیچکے صفتونہ ددے
نہ پیدا کیری، دے خصلت سوہ مؤمن دھے اولیاء اللہ
سیرت بیامومی، چہ راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم
ہر حالت کین د اللہ تعالیٰ نہ راضی وی، اوہم دا خصلت
پہ حقیقت کین کمال فتویٰ دے، اود تواضع تشریف دا
دے چہ انسان ہیچو کسب اودانی اونہ کتری، اوچا
سوہ چہ پوچائے شی، نوداے و اوکتری، چہ ممکنہ
دے، علم الہی کین داسرے درجہ اوصفا تو کین خاناہ
زیات وی، نوکہ ہنہ ددہ نہ ورکوتے ہم وی، نوپو
د شی، چہ ہنہ بہ دانتہ پاک دومرہ نافرمانی نہ رک
کری، خومرہ چہ ما کرے دے، اوپہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بہتر دے، اوکہ ہنہ ددہ نہ لوئے وی، نوداے و اوکتری
چہ ہنہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے، اوخما
نہ زیاتے نیکی لے کرے دی، پہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بانڈ دے، اوکہ ہنہ عالم وی نوپور د شی، چہ ہنہ
تہ ہنہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوے دے، چہ ہنہ
تہ خمار سائی نشتہ، ہنہ خوہنہ خے زدہ کیری اومعلوم

کری دی، چہ خُدا دِطاقتا نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتہ
 عام پہ کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ دِخپے عقیدے
 او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخی۔ نو دھتہ فضیلت
 او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکے ہفتہ جاہل وی، نو دے
 دِ اوداں چہ ہفتہ ہرغورہ دِ اللہ پاک نافرمانی کرے
 دے، ہفتہ لے دے علمئ پہ وجہ کرے دے پہ دے جت
 پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکے کافر وی، نو دے
 دِ اوداں، چہ زکے نہ پوہیرم۔ کیدے شی چہ ہفتہ
 مسلمان شی او اللہ تعالیٰ دِخپل فضل اونسرت
 پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارے اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ
 پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ دھتہ سپکاوے نہ
 دے پکاس۔
 نو تواضع دِ دیرو بشکلو صفو نوجریہ دے۔ او پہ دے
 انسانی طبیعت کین دکتور فہ حائے خلق خدا سہ
 دہمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے
 نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک لے دتس د
 آقا نو محفوظ ساتی۔ او دِخلق پہ زہر نو کین دھتہ د
 پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خپلو مقبول او محبوب بنکاو
 کین لے شمار کیری۔
 حدیث شریف دے ! تواضع دِعبادت مغز دے
 دِتمقانہ او راست باز، دِخلقو بہ دے کیری۔ بل ہتخیز

دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژہ بد نغوا تو
 او زہ آزار و نگو خیر و نہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او
 باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خپلہ دِچاہت کوی نہ
 دِبل چانہ دِچاہت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او
 حدیث کین دِغیبت دِیرمذمت رانے دے۔
 اللہ پاک دِ موبن او تاسوقول دِ تواضع پہ بشکل صفت
 بنا دِکری۔ آمین۔
**مقالہ (۷۹) دِحضرت پیرانو پیر مرض الموت
 او وصیت**
 پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب دِخپل
 پلا حضرت پیرانو پیر رحمۃ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض
 اوکے چہ ماتہ دا دے وصیت او فرمایا، چہ زکے پرے تاسو
 نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت دِورتہ ارشاد او فرمایا: ”پہ
 تا لازم دی، چہ ہمیشہ دِ اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او
 دھتہ پہ مخلوقا تو کین دِھیچا نہ خوف اونہ کرے۔ د
 اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سہ خپل امید و نہ او حاجات
 مہ وابستہ کوے۔ خپل قول کارونہ اللہ تعالیٰ نہ او سپارہ۔
 او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کوے کہ چہ دانہ
 دے۔ او دِ اللہ پاک دِذات او صفاتو متعلق پہ کلکے توجہ
 اختیار کرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید دِتولو
 اجما دے۔“

ہرکے چہ دمؤمن زہ اللہ تعالیٰ سہ خپل تعلق
 درست او مضبوط کیری، نو عقیدے او عمل ہیچو یونہ
 صفت دھتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب
 او فرمایا: ” زکے بود اسے مغز ہم چہ ہفتہ پوست نہ لاری
 یائے خپل اولاد نہ خطاب او فرمایا: ” تاسو خدا خوانہ
 پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زکے تاسو سہ ہم۔ او پہ
 باطن کین بل چاسو۔ ستاسو نہ علاوہ نوجخلق ہم
 شتہ، چہ مالہ رانے دی۔ ہفتی لہ حائے ورکری۔ او د
 ہفتی ادب او کرمی۔ دھتوی دِپارہ دا حالے دِسیح
 کرگی۔ دے حائے کین دِخدا لے تعالیٰ دِرحمتو نوزول
 کیری۔ حضرت محبوب سبحانی ” بہ پہ دے حالت کین
 اکثر دِ ” وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ” او
 ” اللہ پاک دِخونو: اوستا سو مغفرت نمیب کیری۔“
 ارشاد او فرمایلو۔
 دے دوران کین بہ بعض اوقات دوگی فرمایا
 ” زہ داتہ پاک نہ ماریوا مخلوقا تو کین دھیچا نہ نہ ویرہ
 حتی چہ دِملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک
 الموت ! زکے ستا دخالق او پرورس دکار نہ ویریم، تانہ
 ہرگز ویریم۔“ دا لے او فرمایا ” اورج مبارک لے دا
 بدن نہ پیراز او کرلو۔ پہ دوگی دِ دِخدا لے تعالیٰ جنتو
 وی او سلامونہ۔“

دِحضرت پیرانو پیر صاحب دِخدا سو حضرت عبد
 الرزاق ” او حضرت موسیٰ صاحب ” خپل دوارہ لاسونہ
 دِمسافحے (چو تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او زکے
 بہ لے دا ارشاد او فرمایلو: ” وعلیم السلام ورحمۃ اللہ
 وبرکاتہ۔“ توبہ کوئی۔ او خپل صفا کین داخل شی۔ زکے
 اوس تاسو بلہ راکم۔ ” دے نہ پس پہ دوئی ” دِمراد
 کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین اصل باللہ شو۔ رضی
 اللہ عنہم ورضوانہ۔ ” اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ “
مقالہ (۸۰) دِحضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام
 دِباطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا
 اوستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین دِزکے او آسمان
 فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس
 کوئی۔ یا ترے دِدوئی حوئے عبد الرزاق صاحب دِمرض
 کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ لے او فرمایا ” لحانہ دِہفتو
 درے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زکے دِاللہ پاک دِعلم مطابق
 دِبو حال نہ بل تہ منتقل کیرم۔ دے وخت کین ہیچو برائت
 یا فرشتہ حیا پہ مرض نہ پوہیری۔ دِاللہ حکم سہ دِاللہ
 علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دھتہ علم
 نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دھتہ علم
 منسوخ کیدے نشی۔
 اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مُصَنَّفٌ د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوصیری ہے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ رومی ورج دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوصیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دودہ ڈ ژوند حالات ویرنہ دی معلوم، خود و مرگہ کے معلومہ دہ چہ دے دخیل وختہ یو ہو بنیا ر خوش نویس، متبر عالم اویو لوئے بزماک وو۔ دودہ و وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکلو پیڈیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزدے دفن شوے دے۔ ددہ ڈ برے قصیدے لیکے دی۔ خوبہ ہفے کنیں چہ کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ الْبَشِيرُ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ الْكَافِرِيُّ فِي مَدِيْنَةِ خَيْبَرَ الْبَرِيَّةِ** دے۔ پہ دیکنیں قول دودہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ حکمہ وائی، چہ کوم وختہ ددے ناظم یعنی لے قصیدہ ہفے اشعار تہ وائی چہ یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلتا اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخوک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہفوی دہملو نو تپوس کرے شی۔ اوصفا الہی پہ بارے کنیں چہ کوم خبر ونہ موبز تہ پہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کوئے عبد المجتہار صاحب ددوی نہ تپوس اوگہ، چہ سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورتہ او فرما ئیل **عَمَّا قَوْلِ اَعْضَاءِ دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خمازہ ڈ درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔** پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرما ئیل۔ **د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔** ہفہ پاک برقا و زندہ وختہ ڈ مرگہ اوفنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لوکا ساتو حاکم او غالب دے۔ **تول مخلوقات کے پہ مرگہ مخلوب کری دی۔** د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے۔ **زہ ہفہ کلمہ توحید و خدا کے تعالیٰ نہ مدد عوارم۔**

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چہ دو قات کید و پہ وخت حضرت دے **در صخلہ او فرما ئیل: "اللہ، اللہ، اللہ"** اور وچ صدارت کے اد اذ انہ کہہ۔

د ہفہ خطبات او مقالات دی، چہ حضرت محبوب سبحانی بہ دیغد اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید و نکو او خپلو مرید انوتہ ارشاد فرما ئیلو۔ **اللہ پاک و موبز قول د حضرت دذات پابرات او ددے خطبا کہ پہ برکت پہ باطنی اوروحانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو د نصیب کری۔** او پہ ایمان او اسلام مو د ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او ددے د تبلیغ او اشاعت توفیق د را کری۔ **آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الأولیاء**
يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر
 تھے تنگ شو. ارادہ ہے وکلہ - چہ وقت صیدۃ بہ یہ صلح
 د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیگی
 اور ہفتہ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - ہر کہہ
 چہ قصیدہ ہے تیاری کرے، نویت ہے او کہ، چہ محمد مصطفیٰ
 صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلتہ
 اور سوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب
 کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کہہ - نو نبی اکرم صلی
 اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخادیر کے پرے د
 پاس خورکہ - او ورتہ ہے او فرمایا، چہ خک پاسہ چور پتور
 چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ
 نہ قصیدہ بردہ خکہ وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ
 شیخ صاحب، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا
 خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ
 مشہورہ شوہ وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ
 اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ بوقر ولان فو - ہفتہ ورتہ
 عرض او کہ چہ کہہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کرے -
 بہ دے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ
 دمکک الظاہر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو
 ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زر اولیکہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتور سر اوریدہ - دا ہے واوریدہ - او قول عمر کے
 د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا
 کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شرے لیکے
 شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعروہ ویشی دی - ددے
 نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی -
 د قصیدہ بردہ نہ شعر بہ مصرکین بہ مصطفیٰ الباقی
 صطیح کیں بہ دہ شعر کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج
 پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں بو
 خود غہ چاپ شوے شیخ د علامہ لاندے نہ ہم موجود
 دی - پینتو آکیدیچی چہ د ناہ شیخ او کتا بو مرکز دے - د
 قصیدہ بردے خوقامی او بیگلے شیخ دلتہ ہم موجود دی -
 د قصیدہ بردے د فضیلت
فضیلت او خصوصیت او خصوصیت بہ حقل کتابوں
 دیرشہ راوی - بلکہ مشائخو دھر بو شعر جدا جدا تاثیر
 بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ
 بردے دا شعر ہے
 هُوَ الْوَجِيهُ الَّذِي تَرَى شِعَاعَهُ
 لِكُلِّ هَذَلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُنْتَجِمٌ
 د ہر مراد دیارہ آکسیر گزی خود دے ویرے نہ چہ د
 ہر بو شعر تفصیل لہ د بیگلے پکار دے مونہ د اختصار
 نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَخْتَارَ لِيْ فِي الْقَدَمِ
 ۱- دَعَا السَّلْوَةَ عَلٰی الْخَيْرِ فِي الْقَدَمِ
 ۲- اَنْ كُنْتُ كَوْنِيْ جِيْرَانِ سِيْرَتِيْ سَلْمِ
 ۳- مَرْجَحْتُ دَعْوًا جَزِيْ وَنِ مَقْلَبِيْ بِيْدَمِ
 ۴- اَمْ هَدَيْتَ الزَّيْرُ مِنْ تَلْمَا وَ كَالْمَسْمُومِ
 ۵- دَاوَمَسْتُ الْبُرْقُ فِي الْكَلْبَا وَنِ اِنَّمِ
 ۶- فَمَا لِيْ بِبَيْتِكَ اِنْ كُنْتُ اَلْمَعْمَا هَمَمَا
 ۷- وَ مَا لِيْ بِبَيْتِكَ اِنْ كُنْتُ اَسْتَقِيْبُ رِيْهَمِ
 ۸- اَيَسُّبُّ الْقَسْبُ اَنْ اَلْحُبُّ مُسْتَكِيْمِ
 ۹- مَا بِيْنَ مُسْتَحِمِ مَشْمُ وَ مُسْطَرْمِ
 ۱۰- لَوْ لَا اَلْهَوَايُ لَمْ تَوَقِيْ دُمُوعًا عَلٰی طَلِي
 ۱۱- وَلَا اَوْقَدْتَ لِيْ كَوْنِيْ اَلْبَايِنِ وَ اَلْعَسَمِ
 ۱۲- فَكَيْفِيْ تُكْرِرُ حُبًّا بَيْنَكَ مَا سَهَمْتِ
 ۱۳- بِهَ عَيْنِيْكَ عَدُوْلُ الدَّمْعِ وَ السَّقَمِ
 ۱۴- وَ اَتَيْتَ الْوَجْدُ حَكِيْمِيْ عَسِيْرِيْ وَ حَسَمِ
 ۱۵- وَنَالَ اَبْقَارِ عَلٰی مَدِّيْكَ وَ الْعَسَمِ
 ۱۶- نَعَسُوْ سَلٰى طَيْفٌ مِّنْ اَهْوَايُ فَاَرَقْنِيْ
 ۱۷- وَ اَلْحُبُّ يَغْتَرُّمُ الْاَسَدُ اِيْنِ يَا اَلْاَسَمِ

۱- چہ نام دیورہ دے دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۲- چہ نام دیورہ دے دیکہ او معنی نہ دے ورتہ ورتہ ورتہ

مظلوم پینتو ترجمہ
 (لہ عبدالقادر خان خٹک)
 ۱- ثنا د اللہ پاک چہ ہے پیدا کرو لہ عدم
 ۲- بیا درو بہ بیعت چہ دے مختار د کل قدر
 ۳- زہ پوہیزم زہ دیا دکرہ بیا یاران د کسہ
 ۴- چہ مردم لہ دوو سترگو او بیعتی ورسو دم
 ۵- باد دیار د کوشے خاور بہ خوش شیم درلوع راوی
 ۶- باپ غرہ دیا ولہ لوریہ بریننا شولہ بہ تو رہم
 ۷- دا د سترگو حال دیکہ دچہ او بیعت نہ او چیری
 ۸- بل د صبر ہوش لہ دلہ دروس و لہ دم پر ہر
 ۹- د آگاہ لہ زہ او پاسہ چہ بہ راز د بیعت کیں
 ۱۰- یورسہ او بیعت دی روا ہے بل د زہ دے مضطر
 ۱۱- نہ بہ تا دیار د خنبو پر لیدہ ڈرا خریاد کسرو
 ۱۲- نہ بہ خوب لہ تاند تل بہ یاد دیان بود عسلہ
 ۱۳- ہیچ انکار د بیعت مہ کرہ دویہ گواہان دیکہ
 ۱۴- دداریہ ستاپر چ گواہ دی بو او بیعت نسل نسیم
 ۱۵- اوس بہ تا با ندے اثبات دخیل میں د بیعت اوشہ
 ۱۶- چ زہ لیکہ زہ لیکہ دے تن و اوج شہ بہ پریشم
 ۱۷- ہم دیار د سترگو خیال م پر و خوب لہ دداریہ سترگو
 ۱۸- د تمام جہان لذت لہ سوئی وری د عشق اکم

لہ علم - معنی نیرہ
 ۱- نسیم، ناروغشیا، بیماری

۱۰ يَا لَيْلِي فِي الْهَوَى الْمُدْرِيَةِ مَعْدِيَّة
 ۱۱ مِيْنِي اِيْتِيكَ وَكَذَلِكَ اَنْصَفْتُ لَمْ تَلْمِ
 ۱۲ عَذَابُكَ خَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَحْتَبِي
 ۱۳ عَنِ الْوَسَاةِ وَكَذَلِكَ اِنْفِغِ مَسْحَمِ
 ۱۴ مَحْمَدِيْنِي الْبَصِيْحَ لَكِنِّي لَسْتُ اَسْمَعُهُ
 ۱۵ اِنَّ الْمَجِيْبَ عَنِ الْمُدَاَلِ فِي سَمْعِهِ
 ۱۶ اِنِّي السَّهْمُتُ نَسِيْمِ الْقَيْبِ فِي عَدَاوِي
 ۱۷ وَالشَّيْبُ اَبْدُ فِي تَضْعِ عَيْنِ التَّهْمِ
 ۱۸ قَارِي اَتَارِي بِالْشُّوْرِ مَا تَعَطَشُ
 ۱۹ مِنْ جَهْلِي مَا يَنْدِيْرِ الْقَيْبِ وَالْهَمِ
 ۲۰ وَلَا اَعْدَاكَ مِنْ الْفِعْلِ الْجَبِيْلِ قَدِي
 ۲۱ صَبِيْبُ الْكَلْبِ بِرَأْسِي مَسِيْرُ مَحْتَمِ
 ۲۲ لَوْ كُنْتُ اَعْلَمُ اَنِّي مَا اَوْ قَسْرُ
 ۲۳ كُنْتُ سِيْرًا مَبْدَاِي مِنْهُ بِالْكُنْمِ
 ۲۴ مَعْنِي فِي سِيْرِ جَمَاعٍ مِنْ عَوَايِيهَا
 ۲۵ كَمَا يُوَدُّ جَمَاعُ الْغَسِيْلِ بِاللَّحْمِ
 ۲۶ فَلَا تَدْرِي بِالْمَعَانِي كَسْرُ شَهْوِيهَا
 ۲۷ اِنَّ الْتَلْقَامَ يَقْوِي شَهْوَةَ التَّهْمِ
 ۲۸ وَالنَّفْسُ كَالْقَلْبِ اِنْ تَهْلِيهِ نَيْبُ مَنِي
 ۲۹ حَيْبُ الْفَرَاغِ اِنْ كَذِبْتُمْ يَنْقَطِعُ

له جعفر - گویند که - له قرم - شعری - کمزوری - که - لیس - واک - قیزه
 جعفر - یعنی - رسول - که - کثرت - جدا - بیل - برکت - شعله -

عاشق شوه چرمنه کے گم کرے پہ عاشقان
 ۱ ملامت ملامت کی وینہ ہرچوہا کے گم
 ۲ محبت بہ زہ ترکومہ دیا رہی لوم ساکت
 ۳ پہ نعرہ نعرہ دیا عوام دیرہ نہ کرکم لہ عالم
 ۴ نصیحت دنا صاحبان کو لہ زہ پہ غور و اور سر
 ۵ چہ عاشق پہ عاشق کین لہ نامصوری اصم
 ۶ ما تہمت پہ عاشق کین دیرہ پہ نامع و کوی
 ۷ کدھر شو پہ بند و یلو پیمان نہ دی متوہ
 ۸ اشارہ نفس دے چہ ماتہ امرتل کہ بہ بدی
 ۹ زہ دد کہ بہ ویل کار کرم ویرہ نہ کرکم لہ ہم
 ۱۰ دحرمت لائق استازہ ہم پکوری را میلہ شو
 ۱۱ ما لے ہیتر اکرام اونہ کوی لکہ کہ اہل کرم
 ۱۲ کلام زہہ و کچہ دہینو دہینو حق بہ پخانہ نہ کرکم
 ۱۳ ما بہ تل پہ وسہ نور لزل لہ خیلہ عمر سم
 ۱۴ خیا نفس یو سو کین اس دے ترک کلام پر پسی
 ۱۵ یو شہسوار جسے پیدا شوے چہ کے ساز کرکے
 ۱۶ پہ احسان غلام خیلہ نفس یوہمہ بد غلام دے
 ۱۷ پہ احسان سیرہ لا زدی دعیمان پہ لور کلام
 ۱۸ نفس پہ مثل دھلک دے دہینو دعوات اعلیٰ
 ۱۹ درضاع دعوات لے و رک شہن چہ لہ شہ منظم

لہ جدا بیل - برکتے

۲۰ قَاوِيْتُ هَوَايَا وَمَا ذُوْرُ اَنْتَ تُوْلِيْتُ
 ۲۱ اِنَّ الْهَوَايَا مَا تُوْلِيْتُ يُوْسُوْ اَدِيْمِ
 ۲۲ وَرَايِيهَا وَهِيَ فِي الْاَعْمَالِ سَائِيْتُ
 ۲۳ وَاَنْ هِيَ اسْتَحْبَتِ الْمَرْغِي وَتَلِيْمِ
 ۲۴ كَمْ حَسْبَتْ لَدَا يَلْمُوْ قَابِيْلَةُ
 ۲۵ مِنْ حَيْثُ كَمْ يَبْدُرُ اَنْ التَّمَّ فِي الدَّمِ
 ۲۶ وَاحْسُ الدَّ سَائِيْسُ مِنْ جُوْجٍ وَمِنْ تَبِيْعِ
 ۲۷ قُوْرِي تَحْمَمَةُ تَنْوَرِ سِنِ السَّحْمِ
 ۲۸ وَاسْتَفْرِجِ السَّمْعُ مِنْ عَيْنِي وَدَا مَلَكُ
 ۲۹ مِنْ الْمَحَارِيْرِ وَالسَّرْمُ حَيَّةُ الْوَدِّ
 ۳۰ وَخَالِيْبُ النَّفْسِ وَالشَّيْطَانُ وَاغْيِيهَا
 ۳۱ وَاِنْ هُمَا مَحْمَلَاكُ الْبَصِيْحِ قَا تَهْمِ
 ۳۲ وَكَذَلِكَ تَطِيْعُ مِنْهُمَا حَصْمًا وَلا حَكْمًا
 ۳۳ قَا اَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْغَضْمِ وَالْحَكْمِ
 ۳۴ اسْتَعِيْزُ اللهُ مِنْ قُوْلِ يَدُوْسِي
 ۳۵ لَعَدُوْ سَيْبِيْكَ يَمْ تَسْلُدُ لِيْزِي عِيْمِ
 ۳۶ اَمْرُكَ الْغَيْبُ لَكِنِّي مَا اَسْمَعُكَ يَمْ
 ۳۷ وَ مَا سَمَعْتُكَ كَمَا قُوْلِي لَكِ اسْتَعْمِ
 ۳۸ وَ لا تَرْوَدُ قَبْلَ الْمُوْتِ تَابِيْلَةُ
 ۳۹ وَ لَمْ اَصِلْ يَوْمِي قُوْرِي وَ لَمْ اَصْمِ

لہ جعفر - گویند کہ - (چہ دیکھ اولاد نہ کرکری)

آرزویمہ و رکوعہ دیکھ چہ غالب دریا کے نشی
 ۱ صورت بھرنے خراب کہ چہ ڈش باڈ حکم
 ۲ تدا نفس اور معور کہ دستا پہ رضا دروس
 ۳ کہ لہ مرادہ ستا خلاف کہ نور پہ عدال کہ مستم
 ۴ نفس مہلک لذت بیگتہ و بیگتہ پہ سہ صورت کہ
 ۵ لکہ و دگھولہ غلام پہ لہ دین طعام کین سم
 ۶ لا پہ لورہ کین مکرونہ تر مورہالی دودہ ویرہ
 ۷ ترے خذ کرکے کہ ہر شوے ریاست کین پہ ملام
 ۸ دغہ ستر کہ چہ و کہ دی دو پیر و گنا ہونو
 ۹ نوزیوہ و رکھنے اویسہ کرکے لازم پہ شان ندم
 ۱۰ نفس شیطان خالی دشمن دے پہ ویل لے غلام کرکے
 ۱۱ لہ جنتہ ہم دوی دوا پور دا ویسلے دے آدم
 ۱۲ اطاعت کے ہرگز نہ کرکے غلیبان کلہ خلیبری
 ۱۳ ترا ایدائے دریا تہ و تر نہ کمرہ دوارہ مار سیم
 ۱۴ ہر سہ پہچے کردارہ و گفتار تہیہ غواری
 ۱۵ ذفر نہ امید واری کا پہ معنی لہ ذی عم
 ۱۶ نصیحت بہ حکا پہ مشکل پہ تابا ندے اشرا
 ۱۷ چہ زہ نہ یہہ سم شوے تاتہ و ائم استم
 ۱۸ ما تر مرگہ لادغلو ہیتر طاعت تو بہہ اونہ کرکے
 ۱۹ ہے لہ فرضو کہ حق دے ادائہ شول ہفتہ دم

لہ غلام - دشمن - کہ سم - زہر

ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي الْقَلْبَةَ إِلَى
 ۳۰ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَ مَاءُ الْقَمَرِ مِنْ دَرَمٍ
 ۳۱ وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَادِهِ وَكَلَمِي
 ۳۲ نَحْتُ الْجَارِيَةِ كَشْحًا مَرُوفَ الْأَكْمِ
 ۳۳ ذَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشَّمَّ مِنْ ذَهَبٍ
 ۳۴ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبَسًا سَكَمَ
 ۳۵ وَكَأَنَّهَا مُرْتَدَّةٌ فِيهَا مَسْمُورَةٌ
 ۳۶ إِنَّ الْمَسْرُورَةَ لَا تَكْفُو عَلَى الْوَسِيمِ
 ۳۷ وَكَيْفَ تَدْعُو لِي الدُّنْيَا مَسْرُورَةً مَنِ
 ۳۸ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۹ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 ۴۰ وَالْعُرَيْقِينَ مِنْ مَسُوبٍ وَمِنْ عَمِيمٍ
 ۴۱ نَسَبًا الْأَمِيرُ السَّاحِبُ نَسَبًا أَحَدُ
 ۴۲ أَسْبَقَ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفِ وَلَا تَمَّ
 ۴۳ هُوَ الْعَبِيدُ الْأَدْبَى كُرْجِي شَقَاعَتُهُ
 ۴۴ لَيْسَ كُنْزِي مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمٌ
 ۴۵ دَمَائِي اللَّهُ فَا لِمُتَمَنِّكُونَ بِمِ
 ۴۶ مُتَمَنِّكَوْتِ بِحَبْلِ حَبِيرٍ مُتَمَنِّصِمِ
 ۴۷ فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَقِي فِي لَيْلِي
 ۴۸ وَتَرَيْدَا نَوَا فِي عِلْمِي وَلَا كَرَمِي

۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

لَهُ مَا يَأْتِي شَوْسَتِ دَهْنِهِ جَالِيَةً بِطَاعَتِكُنِ
 ۳۰ بِدِيرِ دِيرٍ وَلَا يَرِي أَوْشُو دَنَا زَكُوبِي وَرَمِ
 ۳۱ حَانَ كَيْ مَوْجِدَةٍ كَهَيْجَلِهِ دَاوِشُوبِي وَوَيْحِي
 ۳۲ نَلْ بِهِ دَعَا دِيرِي لِي بِرِي تَرَلْ كَانِي بِشَكْمِ
 ۳۳ لَوْ كَيْ لَوْعِي غَوِي وَرَشُوبِي نَظَرِي بِرِي وَنَهْ كَرِي
 ۳۴ نَزَا وَدَعَا تَبْكَارِي لَوْ هَيْشِي تَرَاوَرِي كَرِي
 ۳۵ دَحْضَرِي زَرْبِي بِمَسْبُوبِي وَوَكْرِي بِوَرِي مَرْوَرِي
 ۳۶ هَيْجِي بِوَضْرُوبِي لَيْ لَا تَعْدُو عَلَى الْعَصَمِ
 ۳۷ بِدُنْيَا كَيْ حُجَا حَا جَا دَعَا جِهْ رِيَا أَوْ فَلَ كَوْنِي
 ۳۸ كَيْ دَعَا نَهْ وَبِي دَا شَوْعِي بِشُوكِ نَدَا لَعْدَمِ
 ۳۹ مَحْدِي رَسُولِ اللَّهِ جِهْ دَعَا هَوْرِي بِدَا شَاهِ دَعَا
 ۴۰ دَسْرِي دِي بِبِيرِي دَعْرِي دَعْمِ
 ۴۱ حُومِي هَيْسِي رَيْكِي نِيَا دَعَا أَمْرِي دَعَا نَهِي كَرِي
 ۴۲ جِهْ رِي شَيْبِي تَرَدَا نَهْ وَوُخُولِي يَهْ لَا أَوْ يَهْ نَعْمِ
 ۴۳ يَيْكَانِي بِهْمِ لَهْ دَعَا نَهْ دَعْمُغِي بِبِدَاوَرِي كَرِي
 ۴۴ نَشْتِي نَعْمِ دَعَا دَحْلُو جِهْ كَا جَا لَهْ هَوْلِي وَغَمِ
 ۴۵ دَعَا دِي حِيلِ التَّيْنِ كَيْ نَعْمِ اِنْدَاوِي وَهَفَنِي نَهْ كَا
 ۴۶ جِهْ دَا حِيلِي لَيْ يُولِي بِهْ لَا سَوْرَدِي دَعْمِ
 ۴۷ بِهْ صَوْرَتِي أَوْ بِهْ سِيرَتِي كَيْنِ بَهْرَتِي دَعْمِ دُنْيَا تُو
 ۴۸ هَمِ كَرَمِي وَوَرْتِهْمِي وَوَلِي وَارُوِي وَوَلَعْمِي

۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

دَعَمُّهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلْتَمَسٌ
 ۳۰ عَدَمًا وَمِنَ الْجَبْرِ أَدْرَشَقًا مِنَ الدِّمِ
 ۳۱ وَدَا أَوْعُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَرِّهِ
 ۳۲ مِنْ نَعْلَةِ الْعُلَمِ أَدْوِينَ شَلْقَةِ الْحَكَمِ
 ۳۳ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوْرَتُهُ
 ۳۴ لَعْمًا مَلْفًا حَبِيبًا بَارِعًا النَّسَمِ
 ۳۵ مُمَرَّكَ عَنِ شَرِيكِي فِي مَعَا سِيهِ
 ۳۶ فَجُوهُهُ الْمُسِينِ فِيهِ عَيْرٌ مُنْقَسِمِ
 ۳۷ دَعَا مَا أَدْعَاهُ التَّمَارِي فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۸ وَاحْكُمِي بِمَا شِئْتِ مَدْحَانِيهِ وَاحْكُمِي
 ۳۹ فَالْتَبِ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتِ مِنْ شَرَفِ
 ۴۰ وَالْتَبِ إِلَى قَدَارِهِ مَا شِئْتِ مِنْ عِلْمِ
 ۴۱ فَارَكِي فَسَلِّ رَسُولِي اللَّهُ لَيْسَ لَهُ
 ۴۲ حَدٌّ فَيُعَوَّبُ عَشَّةَ نَاطِقٍ بِقَمِ
 ۴۳ لَوْ نَا سَبَتْ قَدْرَهُ إِنِّي أَنَا عِلْمًا
 ۴۴ أَخِي ائْتُهُ جِيْنِي بُدْعِي دَارِي الرِّمِ
 ۴۵ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعَى الْعَمُولِ بِهْ
 ۴۶ جِرْمًا عَكَيْتَا فَلَمْ تَرْتَبِي وَكَلَمِي
 ۴۷ أَعْنِي الْوَرِي فَهَمُّ مَعْنَاهُ فَيَسِي يَرِي
 ۴۸ لِلْفَرْبِ وَالْبُعْدِي مَسْمًا عَيْرٌ مُنْقَمِ

۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

هَمَكِي وَارِي نِيَانِي لَهْ لَعْمُو مَسْتَعِيدِي وَوَلِي
 ۳۰ دَعَا عِلْمِي لَكِي بَحْرِي وَوَرْتِي جِهْ اِعْلَمِي
 ۳۱ كَيْ نَهْوَرِي بِهْ نَظَا هَوَكِي تَرَهْ وَارُو آخِرُو
 ۳۲ خُو بِهْ عِلْمِي اَوْحَكْتِي تَرَهْمِي وَوَمَقْدَمِي
 ۳۳ هَمِ دَعَا دَعَا جِهْ كَامَلِي وَوِي مَعْنِي أَوْ بِهْ سَوْرَتِي
 ۳۴ بِيَا كَيْ خُو بِهْ دَوَسْتِي كَرِي لَهْ اَوْلَادِي دَا دَمَرِي
 ۳۵ دَحْضَرِي خُو بِهْ وَلَا دِيرِي بِلْ شَرِيكِي وَرِي كَرُو
 ۳۶ جُوهُ دَحْسِي بِنَاشْتِي بِهْ دَعَا كَيْنِ وَوِي مَنَقَمِي
 ۳۷ بِهْ هَرِ شَانِ مَحْدَسْتِي حَدِي نَشْتِي دَسْتَانِي
 ۳۸ خُو تَرَسَاؤُ غَوْنَدِي مَهْ شَهْ خُدَا كَيْ كُو كُو مَوْرِي
 ۳۹ بِهْ نَسَبِي كَرِي تَرَا وَذَاتِي دِي بِغَمَرِي تَرَا دَشْرَفِي أَوْ بِرَتِي
 ۴۰ هَمِ نَسَبِي كَرِي وَوَقْدَارِي مَاشْتِي مَن عِلْمِي
 ۴۱ وَدَانَا تَرَا اِدْرَاكِي عَاجِزِي عَيْنِ اِدْرَاكِي
 ۴۲ دَعَا فَضْلِي هَوْمَرِي نَهْ دَعَا جِهْ اِدْلِي كَرِي بِهْمِ
 ۴۳ كَيْ اِنْهَارِي دَعْمِ اَتُو كَيْ مَوَافِقِي دَمُورِي دَعَا
 ۴۴ خُو جِهْ وَاحْصِي نَامِي شِي بِرِي وَوَرْتِي بِشِي رَمِ
 ۴۵ بِهْ اِنْدَا زَهْ بِهْ هَرَجَانِي دَعْمَلِي كَرِي وَتَحْمِي
 ۴۶ لَوْ كَيْ هَمَكِي لَيْ فَيْضِي مَوْجِي لَحْدِي بِهْ لَاجُومِ
 ۴۷ حَقِيقَتِي بِهْ لَهْ خُدَا بِهْ نَوْرِي هِيَا مَوْنَدِي نَهْ دَعَا
 ۴۸ دَعَا كَارِي نَزْدِي لَهْ سَرِي دَاوَرِي كَرِي هَمِ

۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہے نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نردے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سزگوشی توہم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ ددہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۲ دقیامت پہ ورتج بہ وبتی احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۳ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء ددہ لہ نور
 ۵۴ ہر نبی د نور قطرہ وہ ددہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل دہیں ہرور، نور پہ مثل دہیں سوز
 ۵۵ چہ خیل نورے را بنکارہ کہ دخورشید نور شورتیم
 خلق او خلق وود نہیں پہ خلافت کین افضل
 ۵۶ کہے خلق چہ سے بنائستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 کہے کل پہ لطافت وون کہے بدرینہ صوت
 ۵۷ کہے سیند پہ سخاوت کہے دہر ثابت قدم
 انبیاء کہے فریضے دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۸ خود دے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمتشم
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۹ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدیم
 چہ پہ خلود ددے سے قول جہان گورہ خوشبو دے
 کہ انکار پہ داوینا کہے دارو او کربہ دخیل شم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۵۰ کا الشمس نَظْمُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بَعْدِ
 ۵۱ صَغِيرَةً وَكُلَّ الْكَلْبِ مِنْ أَمْرِ
 وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيقَتَهُ
 ۵۲ قَوْمٌ بِنِيَامٍ تَسَلُّوا عَنْهُ بِالْحَلْمِ
 فَمَتَّلِعُ الْعِلْمَ فِيهِمْ إِنَّهُ بِشَرِّ
 ۵۳ دَانَةٍ حَبْرٌ خَلَقِي اللهُ كَلِمَهُمْ
 وَكُلُّ أُمَّيْ أَيْ الرُّسُلِ الْكِرَامِ رِيحًا
 ۵۴ فَأَتَانَا انْصَلَّتْ مِنْ نَوْرِ بِهَمِّ
 كَانَتْ سَمْسُ قَمَلِي هُمْ كَوَاكِبُهَا
 ۵۵ يُظهِرُونَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الْكَلْبِ
 أَكْرَمُ مَعْلَى نَيْتِ رَأْسِهِ خُلُقِي
 ۵۶ بِالْعُسْرِ مُشْتَعِلٌ بِالْيُسْرِ مُتَسِمٍ
 كَالرَّهْرِ فِي سَدْرِ وَالدُّرِّ فِي سَدْرِ
 ۵۷ وَابْتِغَاءِ فِي كَرَمِ وَالدُّرِّ فِي هَمِّ
 كَانَتْ وَهُوَ قَدْرُهُ فِي جَدِّ لَيْسَهُ
 ۵۸ فِي سَكْرِ حِينَ تَلَقَّا وَفِي حَسَمِ
 كَانَتْما اللُّكُؤُ الْكَمُوتُ فِي سَدْرِ
 ۵۹ مِنْ مَعْدُوِي مَنَاطِقِي مِنْهُ وَمُنْتَسِمِ
 لَا طَيْبَ يُدْرِكُ تَرْبَا حَسَمِ أَعْظَمَهُ
 كَلُوِي الْمُنْتَشِقِ مِنْهُ وَمُنْتَسِمِ

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ آبَاتٍ مَوْلِدُهُ عَن طَيْبٍ مُنْصَرِفِ
 ۶۱ يَا طَيْبٌ مُبْتَدَأُ مِسْمِ وَمُحْتَمِ
 يَوْمَ قَدَرْتَسَ وَيَسِي الْفُرْسِ اِنْكُشِ
 ۶۲ قَدْ اُنْزِلَتْ فَا مَجْزُولِ الْبُؤْسِ وَالْتَقَمِ
 وَبَاتَ اِيْوَانُ كِشْلِي وَهُوَ مُنْصَدِّعِ
 ۶۳ كَسَلِي اَضْحَابِ كِشْلِي فَيَمْلِكُكُمْ
 وَارْتَاؤِ قَامِدَةَ الْاَنْفَاسِ مِنْ اَسْفِ
 ۶۴ عَالِيهِ وَالتَّهْمُ سَاجِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
 وَرَسَاءِ سَاوِقَةٍ اَنْ غَاظَتْ بِجَبْرِ تَهَا
 ۶۵ وَرَدَّ وَاوْرَدَهَا بِالْفَيْظِ حِينَ قَلِي
 ۶۶ كَارَتِ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِسِي بَلَلِ
 ۶۷ حُرْمًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ حَرَمِ
 وَالْفَيْضُ تَهْنِئَةٌ وَالْاَنْوَارُ سَاوِقَةٌ
 ۶۸ وَالتَّحْيُ بِنَفْسِهِ مِنْ مَعْنَى وَمِنْ كَلِمِ
 عَمُوًا وَصَلُّوا قُلُوبًا الْبَنَارِ لِمِ
 ۶۹ تَسْمَعُ وَبَارِقَةُ الْاَنْدَايِلِمِ لَكُمْ
 مِنْ اَنْجِدِ مَا اَخْبَرَ الْاَنْوَامِ كَا هَمْمِ
 ۷۰ يَا تِ وَيُنْهَمُ الْمَعْوَجَ لَمْ يَكْمِ
 وَبَعْدَ مَا عَابَتْ فِي الْاَلْفِ مِنْ شَمِ
 ۷۱ مُنْتَمِنَةٌ وَفَوْقَ مَا فِي الْاَدْيِ مِنْ صَمِ

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ وو حکمونہ بیغیر
 ۶۱ ہم پاک پہ اہتہ ا کین ہم وویاک پہ محتتم
 چہ فرس دتغرس سے دیقین پہ میدان رائے
 ۶۲ حکمہ رائے پہ فارسود نعم پہ خائے نعم
 چہ پہ فتح دجہان سے یوقدم پہ تکلیف
 ۶۳ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ہم سے اور دزر کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۴ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچیونہ لار شوزیم
 پرخم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۵ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوئی زبہ پرخم
 گویا اورتہ پاک اللہ کرہ د او بوعطا صفت
 ۶۶ پہ دا شان سے کرہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 کہ وحوش وو کظیور وو کہ بیان وو کہ دیوان
 ۶۷ ہمہ واریہ خوش وقتی کرہ مبشر شو پہ مقصد مر
 کور کر وو کافران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۶۸ اند ارد بوق وو دوی تہ پہ نظر کین معتمد
 کا ہنا نو بجو میا نو خیل خیل قوم تہ کرہ عیان
 ۶۹ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شو معتمد
 ہم پہ ہفتہ شہر شوہ کلاہ زلزہ پہ بختنا نو کین
 ۷۰ غم پہ توس و خاوس و پرخم پراتہ وو دارہ صم
 ۷۱ سہم - بیوست
 سہم - دسوز و لطافت

۱۔ ہم محتتم - ۲۔ خائے داحتشام - ۳۔ انشہا - احتشام - ۴۔ اہل فارس
 ۵۔ خوشامای - ۶۔ عمہ -

۴۰ حَتَّىٰ عَدَا عَنْ كَلْبِ بْنِ الْأَوْحَىٰ مُنْهَرِكًا
 ۴۱ مِنَ السَّابِئِينَ بَقَعُوا إِثْرَ مُنْهَرِكٍ
 ۴۲ كَمَا نَهَمُّ هَرَبًا أَبْطَالَ أَسْرَعِيَّةَ
 ۴۳ أَوْ سَكَّرَ بِالْمَعْلَىٰ مِنْ رَا حَتْبَرِ رَمِي
 ۴۴ كَيْدًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحِ بَسْطِهِمَا
 ۴۵ ذَيْدَ الْمُشْتَجِرِ أَحْمَسًا مَلْتَمِعًا
 ۴۶ جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَالِكَةً
 ۴۷ تَمَشِي إِيَّاهُ عَلَى سَاقِي بِلَا قَدَمٍ
 ۴۸ عَاثِمًا سَقَرَتْ سَطْلًا لِسَاكِنَتِ
 ۴۹ قُرُوعَهَا مِنْ بَدَائِعِ الْمُخَلِّ فِي اللَّقْمِ
 ۵۰ سَأَلَ الْعِمَامَةَ أَيْ سَاءَ سَائِرًا
 ۵۱ لِقِيهِ حَذْرًا وَبَيْسًا بِالْهَجْرِ حَسِينِ
 ۵۲ أَقْسَمَتْ بِالْقَمَرِ الْمُتَّقِي إِيَّاهُ
 ۵۳ مِنْ قَلْبِهِ بِشَبَّهِ مَبْرُورًا الْقَسَمِ
 ۵۴ وَمَا حَوَى الْعَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
 ۵۵ وَكُلُّ كَلْبٍ مِنَ الْكُفْرَانِ عَيْنِي
 ۵۶ قَالَتِي فِي الْفَارِ وَالْمَتَدِينِ لَمْ يَرِنَا
 ۵۷ وَهُوَ يَقُولُ لَدُنَّ مَا بِالْعَارِ مِنْ آيَةٍ
 ۵۸ ظَلَمُوا الْمُحَامَ وَظَلَمُوا الْعُنُكُوتَ عَلَى
 ۵۹ حَيْرِ الْبُرَيْتِ لَمْ تَسْجُرْ لَمْ تَحْمِ

۱۰۰ مسجور : حضرت یونس علیہ السلام کے مینا دار

۴۰ لا ينجوا به شيطاناً نو تجسس دفنيتو كره
 ۴۱ شول ددو په راتلو جانده له اسمانه منهر
 ۴۲ هسه تبتيدو به دوى د ابطال دا بره پشان
 ۴۳ يانكه مكى لىكر چه شول په مولى بنى كدر
 ۴۴ دا ارقول دكانو چه هريو تسبيح كويان دو
 ۴۵ مانند داستول د مسجور دكب له قم
 ۴۶ هغه اونو چه پرته حكم حيب او كوي و دبلو
 ۴۷ راتلو به له حيبه په پندو سبلا قدم
 ۴۸ لكه او نو به سجده كره له بناخونو به بنجته
 ۴۹ هسه بنكاريدو به لكه به بناغله چه په لقم
 ۵۰ هميشه لى سائبان وه سپينه و رنجور د پاسه
 ۵۱ كله بل نيو په دارنگ عزت حرمت و و محترم
 ۵۲ لكه شق لى د قمر و هسه شق لى د حير
 ۵۳ ورا كره و دوه ته جانده كورن و پاس حكم دكم
 ۵۴ هم سوگندم په هغه چه يو خير و و بل كرم
 ۵۵ جوندون لى و و په غار كين و كفار رانده شويون
 ۵۶ هم ددو له بر كنه د صدق بن د صداقته
 ۵۷ كافران پ دوى بانده شولو پرته باغ شورام
 ۵۸ جال كينوكه عكيبوت چه دا او هن بيوت ياد بري
 ۵۹ دا د دوى او كافرانو تر مينه حد شو مستحكما

۱۰۰ لقمه - مینا دار

۸۰ وَقَايَةَ اللَّهِ أَعْنَتَ مَنْ مَضَاعِفَهُ
 ۸۱ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ
 ۸۲ مَا سَأَلَنِ الدَّهْرُ قِيَمًا وَاسْتَجْرَتُ بِهِ
 ۸۳ إِلَّا وَبَأْسَ جَوَارٍ مِنْهُ لَمْ يُعْمِ
 ۸۴ وَكَذَلِكَ نَسَبْتُ عَنِ الدَّارِئِينَ مِنْ كِبَرٍ
 ۸۵ إِلَّا اسْتَلْتُ السَّادَىٰ مِنْ خَيْرِ مَنْظَمٍ
 ۸۶ كَذَلِكَ الْوَحَىٰ مِنْهُ وَذِيَاكَ إِيَّاهُ
 ۸۷ قَلْبًا إِذَا تَأَمَّتِ الْعَيْنَاتُ لَمْ يَنْسَمِ
 ۸۸ وَذَلِكَ جِئْتِ بِلُذُجٍ مِنْهُ مُسَوِّتِهِ
 ۸۹ فَلَيْسَ يُسْكَرُ فِيهَا جَالٌ مَحْتَلِمٍ
 ۹۰ تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَجَّهَ بِمُكْتَسَبٍ
 ۹۱ وَكَذَلِكَ عَلَى غَيْبٍ بِمُسْتَهْمٍ
 ۹۲ كَمْ أَبْرَأْتُ وَصَبَا بِاللَّيْلِ رَاكِبَةً
 ۹۳ وَ أَظَلَقْتُ أَرْبَابًا مِنْ رَبِّيهِ الْأَنْسَمِ
 ۹۴ وَ أَحْيَيْتُ السَّنَةَ الشَّهْمَاءَ وَ عَوْنَهُ
 ۹۵ حَقًّا حَكَّتْ لَطْفًا فِي الْأَعْمُرِ الدَّهْمِ
 ۹۶ بِعَارِضِ جَاءَ أَوْ خَلَّتِ السَّلَاحُ بِهَا
 ۹۷ سَيِّمًا مِنَ السَّيِّمِ أَوْ سَيِّدًا مِنَ التَّرِيمِ
 ۹۸ وَ حَرَفًا وَ وَضَعِي آيَاتٍ لَمْ تَلْهَرْثُ
 ۹۹ فَلَوْ دَكَرَ الْقُرَىٰ لَيْلًا عَلَى عِلْمٍ

۱۰۰ له لم يم - د اوره كيدو كه - بيدار

۸۰ كه هرغو بلا آفت وى چه الله لى ساتندو شى
 ۸۱ هېڅ اندوه ورنه نه رسيږي كه په غره وى كه پشم
 ۸۲ هرستم چه زمبله و و په ما كې له او ما تينته كښي
 ۸۳ آمان به و و ما موندې له كل رنجه له كل غم
 ۸۴ كله به مجرم دروى سائل ددو له دره
 ۸۵ چه كل جود او سغا ددو په ذات ده ستم
 ۸۶ خوب لى لكه وى سرا سر صدق و صواب و و
 ۸۷ كه سترگه به لى خوب كره نو قلب لى لم ينم
 ۸۸ دا خوب دوى د لى دنوت د مرغي نه
 ۸۹ او نه د لى هغه خوب لكه چه وى د محتام
 ۹۰ كل گفتار كړ د اړه لى موافق له وى و و
 ۹۱ نه په سحر نه په شعر كهانت و و متهم
 ۹۲ څرنگ به عاقل ورنه نسبت د جنون او كه
 ۹۳ چه په مس لى دلا سونو رفيدل اهل لهم
 ۹۴ اوج كال د پاك نبي په دغا تركره رب كويم
 ۹۵ هم شولو په رحمت ددو تازه جوارضنم
 ۹۶ هم ددو په دغا قحط مبدل په فراخو شه
 ۹۷ هم ورنجه وريدې به لكه سيل وى دعوم
 ۹۸ ما پر يوده چه صفت د پاك نبي بيان كوم زه
 ۹۹ مانند دا ورنه بل وى د شپه په لوى عالم

۱۰۰ له لوم - لوى

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدُ مَسْنَانًا وَ هُوَ مُسْتَكْبِرٌ
 ۹۱ وَ كَيْسٌ يَنْقُصُ قَدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَسَاوَلُ اِمْسَالُ الْمَدِيحِ اِلَى
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ اِيَارِكُ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمٰنُ مَحْمَدًا كَنَىٰ
 ۹۵ قَدِيْمَةً صِغَةً الْمَوْصُوْفِ بِاَلْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تُفَرِّقْ بِرَمَائِبٍ وَهِيَ تَحْمُرُنَا
 ۹۷ عَيْنُ الْمَعَادِ وَ عَيْنُ عَسَاوٍ وَ عَيْنُ اِرْمِ
 ۹۸ ذَا مَسْتٍ لَمْ يَنْسَا فَمَا تَشْتَكِلُ كُلُّ مُعْجَزَةٍ
 ۹۹ مِنْ السَّكِيْتِيْتِ اِذْ جَاءَتْ وَ لَمْ تُكْذِبْ
 ۱۰۰ مُخْتَلِمًا كَمَا تَلْبِيْنِيْنَ مِنْ سَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَ لَمْ تُبْعِيْهُنَّ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ اَعْدَى الْاَعَادَى اِيْهَا مَلِيْقِيْنَ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَ ذَكَ بِدَعْوَتِهَا دَعْوَى مُعَاوِيَةَ
 ۱۰۵ وَ ذَا الْفَيْوْرِ بِيَدِ الْجَبَابِيْهِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدِ
 ۱۰۷ وَ قُوْفٌ جَوْهَرِيٌّ فِي الْحُسْنِ وَالرِّيمِ
 ۱۰۸ فَمَا تُكَدُّ وَ لَمْ تُحْمَلْ عَجَابًا مِمَّا
 ۱۰۹ وَ لَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْتَارِ بِالسَّامِ

منظوم چه در به تارده هنری جمال کرد
 ۹۰ کم هیچ نه وی له قدره که هم وی نیستظم
 ۹۱ دارم توان نشسته چه بیان وصف تو زور یونانی
 ۹۲ دیرت دی اخلاق له حد تزییات بنشی کم
 ۹۳ مکتوب چه دی آیات دال ددص حدوت لری
 ۹۴ مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 ۹۵ اقتدار کے هرگز نشسته په ماشی، حال، استقبال
 ۹۶ او خبر، آوی موند تہ له قیامت هم له عاده ارم
 ۹۷ دنور انبیاء په معجزو سباند لے بالاشو
 ۹۸ لری اصحاب ذقرآن دادے چه پخائے به کلام
 ۹۹ آیاتونہ کے حکم دی شک تہیہ و محالنتہ کر لری
 ۱۰۰ طالب ند دے دے امر چه شوک قاضی که یا حکم
 ۱۰۱ چا چه به هر یو کین لائے دفصاحت کس لے
 ۱۰۲ پیسه بدوت قرآن تہ په تسلیم اوپه مسلم
 ۱۰۳ قرآن په فصاحت خیل هے رد که دتو دعالغو
 ۱۰۴ که غیرتی سپه جانی له خپل حدر
 ۱۰۵ دا قرآن لعلیم در باب ذواوہ ذک دملغلو
 ۱۰۶ ولے یو یو خواص بوید چه گدیری به دلم
 ۱۰۷ لذت دهر کلام په تکرار دروی بے قرآن
 ۱۰۸ لاتازہ تازه چه لے لولے دے به سأم
 ۱۰۹ لے سأم - ملاشیا

صوح ۲۹۹

۱۰۰ قَدْرَتْ بِمَا عَيْنَيْنِ قَارِعِمَا فَعَلَّتْ لَمَّا
 ۱۰۱ لَقْدَ تَلَدَّرَتْ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمَ
 ۱۰۲ إِنْ تَنَمَّأَتْ خَيْفَةً مِنْ حَرِّ تَارٍ لَطْفِي
 ۱۰۳ أَلْفَاظَتْ حَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدٍ وَهَا الشَّيْمِ
 ۱۰۴ كَأَنَّهَا الْخَوْضُ مِنْ تَبِيضِ الْوَجْوَةِ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعُمَاةِ وَ قَدْ جَاءَ دُوْدُ كَالْحُمَمِ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَ كَالْبِيْزَانِ مَعْدُوْلَةٍ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطِ مِنْ عَجْرِ هَامِي النَّاسِ كَمْ يَمُ
 ۱۰۸ لَا تَجِيْنُ بِحُسُوْدٍ رَاحٍ يُشْكِرُهَا
 ۱۰۹ نَجْمًا هَلْدًا وَ هُوَ عَيْنُ الْعَاذِقِ الْفَتْمِ
 ۱۱۰ قَدْ تُشْكِرُ الْعَيْنُ مَوْءُ الثَّمَنِ مِنْ رِيْدِ
 ۱۱۱ وَ يُشْكِرُ الْعَمَّ طَعْمُ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَمُ الْعَاوَزِ سَاخِثِ
 ۱۱۳ سَعِيًّا وَ قُوْفٌ مَتَوَابِ اِذْ يُسْقِ الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَ مَنْ هُوَ الذَّبِيْبَةُ اَنْكَبُوْرِي لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَ مَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظْمَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَرِيْتِ مِنْ حَرَمِ لَيْسَلَا اِلَى حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى السُّبْدُ فِي دَاغٍ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَ بِتِ سَرَقِي اِلَى اَنْ نَلِكُ مَتَوَابِ
 ۱۱۹ مِنْ غَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تَدْرِكْ وَ كَلِمَةُ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ په لوستل کین دواوہ سترگے نوروصافی موی
 ۱۰۱ هم کے زری د سکندر تر آئین صفادجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داو له ویرے تلاوت که نه کرے دیر
 ۱۰۳ دا اور به یز په تاشی لکه یز چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت په تلاوت دره سپینیری
 ۱۰۵ سپینه وی حوس کو تر بخونه تور لکه حوس
 ۱۰۶ هم صراط المستقیم دے هم میزان عدالت
 ۱۰۷ که دے ثاب قدیمے نور نشسته هلته هم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مه کره په انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد که جهالت که نه دے دے لوفهم
 ۱۱۰ دغر له روینایی وی دلچین سترگے منکرے
 ۱۱۱ کله لذت موی داو بو اهل سقم
 ۱۱۲ اے په وجود کین خلاصه د موجودات کے
 ۱۱۳ دبرایت و رجوع دکل مخلوق دة که پو بیان ذکا که آدم
 ۱۱۴ اے بهترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ هم بهترین دکل چه نعمت دے د مقنن
 ۱۱۶ لارے لکه میاشت دغوار لے له میکه نه
 ۱۱۷ میاشت و درجه په تاریخ شپه داووه و شتم
 ۱۱۸ ورے په خور دبرینا دے مسجد اقصی تہ
 ۱۱۹ درست کے متور کوی په نور غولے د حرم
 ۱۲۰ لے حرم - تورسکاره

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ أَلَمْ تُدْرِى الْبَيْتِى حُمُرُ بَدَا مَا وَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوُدَى كُلِّ مُسَوِّدٍ مِنَ الْبَهْمِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُؤْرِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتِ
 ۱۳۲ أَقْدَا مَهْمُ حَرْفٍ جِئْتِ فَمِنْ مُنْجِمِ
 شَأْنِ السَّلَاحِ لَهُمْ سَيْمَا لَمْ تُعْجِمِ
 ۱۳۳ وَالْوُدُّ يُنْتَابُ بِالْبَيْتِى مِنَ النَّعْمِ
 تُهْدَى إِلَيْكَ رِيَاحُ النَّعْمِ نَشْرُهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْدُ فِي الْأَكْبَامِ كُلِّ كَيْفِ
 كَأَنَّهُمْ فِي طُهُورِ الْخَيْلِ كُنْتُ رَبًّا
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوُدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كَدَّرَ بَيْنَ النَّهْمِ وَالْبَهْمِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُ
 ۱۳۷ إِنْ تَلَقَّه الْأَهْدَى فِي الْجَا مَهْمِ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ قَلْبِ عَيْرٍ مُتَّعِدِ
 ۱۳۸ بِهِ وَلَا مِنْ عَدْوٍ حَسْبُو مُتَّقِمِ
 أَحَلَّ أَمْتَهُ فِي حِزْبِى مَلَسِهَا
 ۱۳۹ كَأَنَّيْفَ حَلَّ مَعَ الْأَشْبَالِ فِي أَجْمِ
 كَمْ جَدَّ لَكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ مِنْ جَدَلِ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَمِ

۱۔ نقطہ - دلت مراد زخم بہار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کہیں بہتے تورا لعطش بفرسے و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ نے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ یہ جنگ کہیں دست چو بہ قلمون
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بہتے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تا بہ وے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ د نضرت چہ تانترسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ یہ غضہ کہیں پت بہنم
 بنکارید نہ بہ پہ آسورہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی دلارہ دغرفہ دیاسہ نہ مشبوط او حکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شوکے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسون پاری موندک
 ۱۳۷ مزہ سے کہ یہے شی پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقهور او مقم
 داخل کے خیل امت کہہ پہ حصار کہیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزری چہ لہ پوسر داخل شی پسہ اجم
 دیر یہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان پہ ہنہ چاہچہ وخصم

۱۔ شامہ - جارہ - شکل - غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْأَنْفِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي الْوَيْهِ
 حَذْمٌ مَشْفُوعٌ يَكْفِيهِ اسْتَيْقِلُ بِهَا
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عُمُو مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدَمِ
 إِذْ قَلَّدَ الْإِنَّمَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُهُ
 ۱۳۳ تَأْكُلِي بِهَيْمَا هَذَمِي مِنَ النَّعْمِ
 أَلْطَحْتُ عَنِّي الْبَيْتِ فِي الْمَالِئِينَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلْتُ إِلَّا عَلَى الْأَنْبَاءِ وَالسَّكْرِ
 قَبَا حَسَارَةٌ كَفَيْتِ فِي بَحَارَتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَنْشُرِ الْبَيْتِ بِاللَّيْلَةِ لَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيعُ اجْتِلًا مِثْلَهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ الْغَيْبِ فِي بَيْعٍ وَفِي سَلَمِ
 إِنَّ ابْنَ دُنْيَا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّيِّئِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَكْرَبِ
 كَأَنَّ لِي ذِمَّةً مِثْلَهُ يَكْتُمِي سَخِي
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ أَذْفَى الْعَلْبِي بِالْيَمَمِ
 إِنَّ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي الْجَدِّ ابْدَعِي
 ۱۳۹ فَضْلًا وَإِلَّا فَعَلَّ يَأْزِلُهُ الْعَدَا
 حَاشَا أَنْ يُحْزِمَ الرَّاحِمَ مَكَارِمَهُ
 ۱۴۰ أَوْ يَرْجِعَ الْبَارِئُ مِثْلَهُ عَنِ الْمُحْتَرَمِ

۱۔ بیستم - بیتم وکے - غیر منصرم - نشلید وکے

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم دودہ پہ زمانہ دجاہلیت کہیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب دودہ گورہ پہ حالت کہیں دیتم
 خدمت کے کوم پہ مل دے د پارہ چہ رہا عافش
 ۱۳۲ گناہونہ چہ کم کرے وی یہ شعرو پہ خدم
 دوی کرہ خما پہ غارہ د عقلی دلارے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہ روان شوم
 تابع شوم دخواہش پہ حلیتوب او پہ پیری کہیں
 ۱۳۴ حاصل م حنے نہ کرے گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت خما د نفس دہ چہ وہ بہتار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کہتہ اونہ نے تے کرہ و رسم
 چاہے کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دُنیا
 ۱۳۶ نہ بہ ورینکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہونہ کوم دیرلہ لاسہ شوے و محمد م حکم
 ۱۳۷ پہ ایمان داور لوپہ پیغمبر چہ رسی دغیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ پہ نامہ دودہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول و خلق دے ہم اونی دے پہ ذمم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ بیسی ایشل
 ۱۳۹ پس وایہ تہ چہ دوب شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا تہ چہ امید وار بہ ترے ہم دم شی
 یا جارے بیوتہ لار شی لہ دودہ غیر محترم

۱۔ غیر منصرم - نشلید وکے۔

وصیت نامه جناب سیدنا سید محمد تقی صاحب پانی پتی

قدس سره

کتاب احسان

به ان اسعدک الله تعالی انهمه که گفت شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان بایدست
 و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جعل
 کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
 قلب از تعلق علمی و حسی که با سواهی الله داشت پاک شود و زائل
 نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص همه سانه شریعت در حق
 او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر همه سانه دو رکعت او بهتر از
 یک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
 صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زور راه خدا نرج کنید باریک
 سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
 از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
 باید کرد تا خبری بر و شریف است صحیح دریافت شود و لے در
 قرآن مستقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

کتاب احسان
 در بیان احسان
 احسان در لغت معنی
 بخشیدن است
 و در حدیث آمده است
 احسان در حق الله
 است که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند
 و احسان در حق
 خلق است که در
 راه حق با او
 برود و احسان
 در حق خود است
 که در راه حق
 با خود بجهد
 و احسان در حق
 خداوند است
 که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند
 و احسان در حق
 خلق است که در
 راه حق با او
 برود و احسان
 در حق خود است
 که در راه حق
 با خود بجهد
 و احسان در حق
 خداوند است
 که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاد گردد و او را الله اعلم کسی که مستقی نباشد او اولی نه باشد ^{مشو}
 ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید او دست حضرت عزیز آن علی را مستقی قدس سده می فرمایند ^{ای بیست نباید کرد} رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلالت	وز تو ز سید صحبت آب و گلت
ز نهار صحبتش گریزان پیشش	ورنه کند روح عزیزان کجالت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یابد خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آن

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یابد خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آن

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یابد خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آن

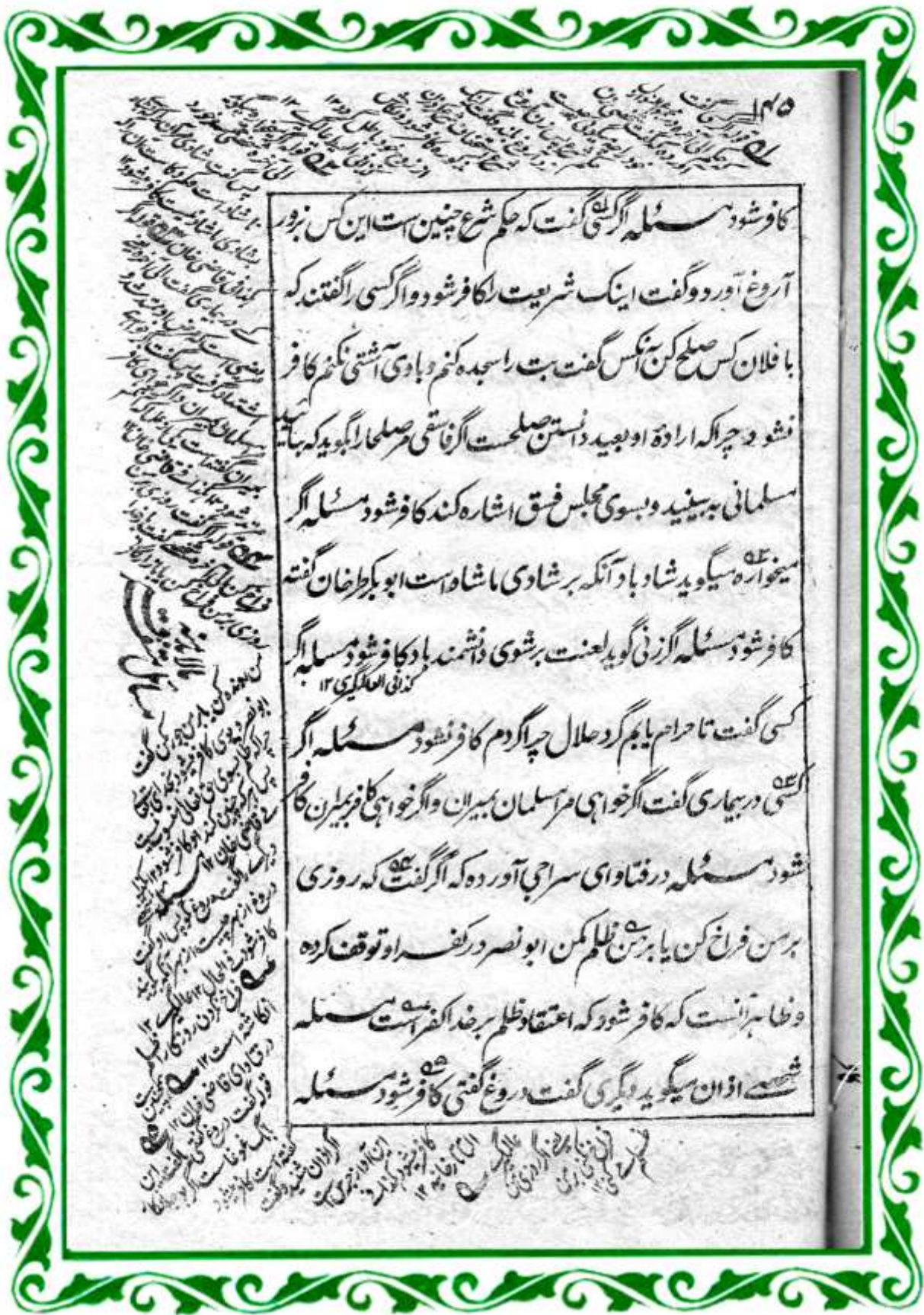

۱۲۵
کافر شود مسئله اگر کسی گفت که علم شیخ چنین است این کس زور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت لکا فر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن پس گفت بت راجعه کنم و با وی دوستی نکنم کافر
نشود و چرا که اراده او بعید است صلحت اگر فاسق صلحا را بگوید که با
مسلمانی بیسینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشا است ابو بکر خان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است مسئله
شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

با شاد است کافر شود مسئله اگر کسی
بشادی ماشا است کافر شود مسئله اگر
کافر فاسق فاسق فاسق فاسق فاسق
کس در بیماری گفت بت راجعه کنم و با
دشمنی است کافر شود مسئله اگر
اشتها در وقت بیگانه است کافر
مسلمان است کافر شود مسئله اگر
بیمار است کافر شود مسئله اگر
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت
بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله
کس در بیماری گفت بت راجعه کنم
و با وی دوستی نکنم کافر شود
مسئله اگر فاسق صلحا را بگوید
که با مسلمانی بیسینید و بسوی
مجلس فسق اشاره کند کافر شود
مسئله اگر میخواهد بیگوید شاد
باد آنکه بر شادی ماشا است ابو
بکر خان گفته کافر شود مسئله
اگر کسی گفت تا حرام یا هم کرد
حلال چه کردم کافر شود مسئله
اگر کسی در بیماری گفت اگر خواهی
مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی
کافر بگردان شود مسئله در فتاوی
سراجی آورده که اگر گفت که
روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم
کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که
اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است
مسئله شخصی از آن بیگوید دیگری
گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

کافر شود مسئله اگر کسی
بشادی ماشا است کافر شود مسئله اگر
کافر فاسق فاسق فاسق فاسق فاسق
کس در بیماری گفت بت راجعه کنم و با
دشمنی است کافر شود مسئله اگر
اشتها در وقت بیگانه است کافر
مسلمان است کافر شود مسئله اگر
بیمار است کافر شود مسئله اگر
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت
بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله
کس در بیماری گفت بت راجعه کنم
و با وی دوستی نکنم کافر شود
مسئله اگر فاسق صلحا را بگوید
که با مسلمانی بیسینید و بسوی
مجلس فسق اشاره کند کافر شود
مسئله اگر میخواهد بیگوید شاد
باد آنکه بر شادی ماشا است ابو
بکر خان گفته کافر شود مسئله
اگر کسی گفت تا حرام یا هم کرد
حلال چه کردم کافر شود مسئله
اگر کسی در بیماری گفت اگر خواهی
مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی
کافر بگردان شود مسئله در فتاوی
سراجی آورده که اگر گفت که
روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم
کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که
اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است
مسئله شخصی از آن بیگوید دیگری
گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

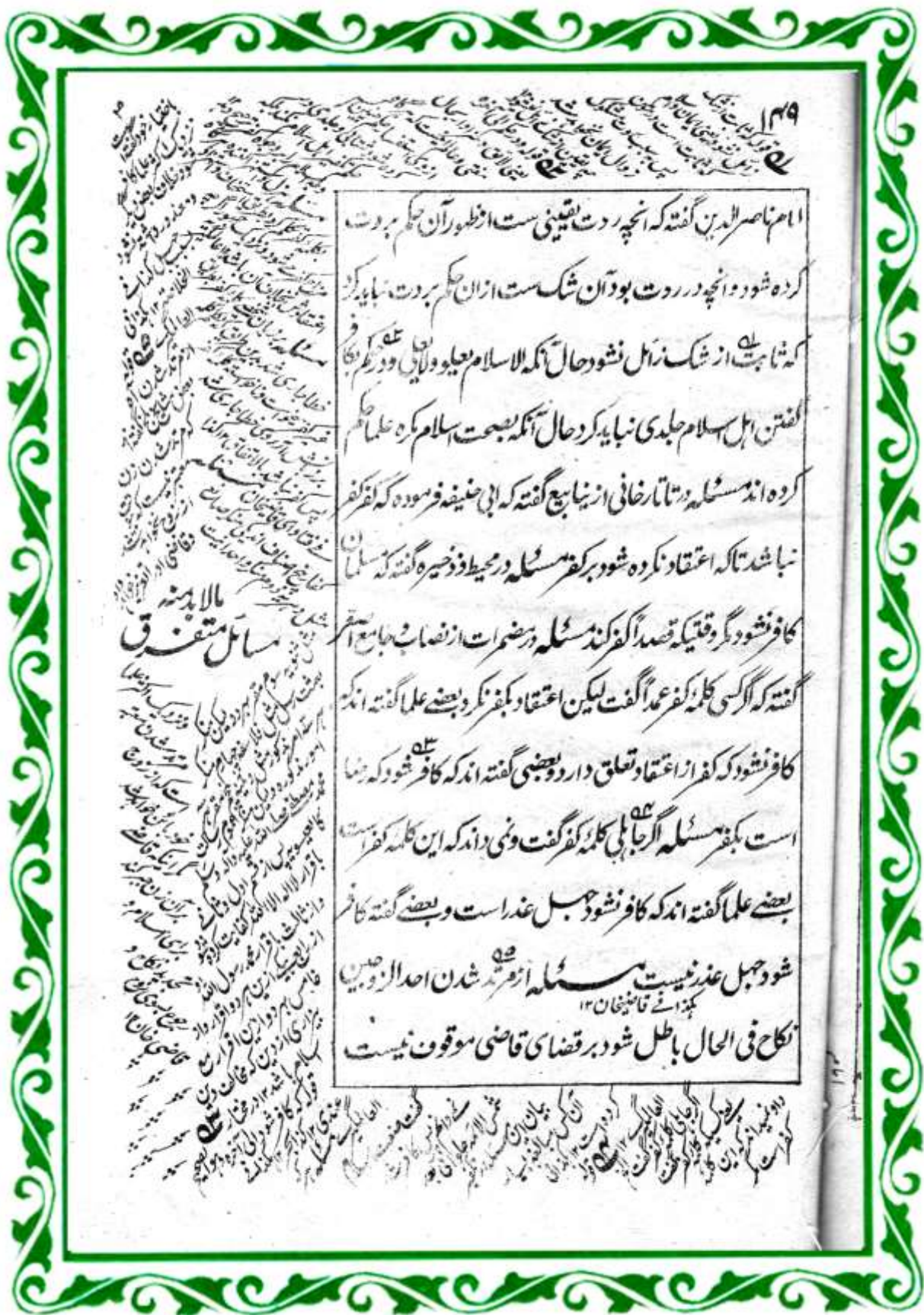

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لاطحاوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید بداند که کفر است
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید
کاشکی غیر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله
لاطحاوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر مجلس شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و فتوی حسام الدین برانست مسئله لاطحاوی گفته که از ایمان خارج کنند مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر آن علماء حکم
 کرده اند مسئله در آثار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر نشود که ضمای
 است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود چهل عذر است و بعضی گفته کافر
 شود چهل عذر نیست مسئله از عذر شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

این مسئله در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام
 علی و اولیای و در حکم بجا گفتن اهل اسلام جلدی
 نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر آن علماء حکم
 کرده اند مسئله در آثار خانی از نیابج گفته که ابی
 حنیفه فرموده که کفر کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده
 شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در
 ضمرات از فصاحت جامع آفر گفته که اگر کسی کلمه
 کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی
 علماء گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد و
 تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر نشود که
 ضمای است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمه کفر گفت
 و نمی داند که این کلمه کفر است بعضی علماء گفته
 اند که کافر نشود چهل عذر است و بعضی گفته کافر
 شود چهل عذر نیست مسئله از عذر شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

۱۴۹

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله طلال در متن جماع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط
 نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زریبا علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست
 یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت
 همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان بصلوٰة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

در بیان این مسئله که اگر کسی در حالت طلال جماع کند کافر است
 و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست و در خسروانی کفر است
 و در کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند
 نشستن شرط نیست آینه را معلوم دینی کفر است
 مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار یا گوید آنچه
 علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید
 زریبا علم چه کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که
 علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه
 دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت همراه من
 شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی
 قاضی او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت
 بجز او گفت ان بصلوٰة استنی کافر شود مسئله مردی آیت
 قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با
 کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

۵۰

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**